

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Mariana Norel – coordonator

Petru Bucurenciu • Laura Piroș

Elisabeta Mînecuță • Raluca Voina

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Manual pentru clasa a III-a

București, 2021

Manualul a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației nr.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital.

Inspectoratul Școlar

Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.*

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Referenți: Conf. univ. dr. Mihaela Voinea, Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
prof. Mihaela Zugravu, gradul I, inspector de specialitate învățământ primar, IȘJ Brașov
prof. Carmina Vakulovski, gradul I, Liceul „Andrei Mureșanu” Brașov

Redactare: Alina Perțea, Petru Bucurenciu

Coperta: Carmen Diana Mateescu

Layout și DTP: Simona Bănică

Corectură: Eugenia Oprea

Ilustrații: Iulian Bogaciev, shutterstock.com

Regie animații: Cătălin Georgescu

Voce: Oana Bănuță, Laura Piroș, Raluca Voina

Descrierea CIP se găsește la Biblioteca Națională a României.

ISBN 978-606-009-452-4

Copyright © 2021 Aramis Print s.r.l. toate drepturile rezervate

Aramis Print s.r.l. • Redacția și sediul social: B-dul Metalurgiei nr. 46-56, cod 041833, sector 4, București, O.P. 82 – C.P. 38

Tel.: 021.461.08.08/10/12; fax: 021.461.08.09;

Departamentul desfacere: tel.: 021.461.08.08/10/12; fax: 021.461.08.09; e-mail: desfacere@edituraaramis.ro

www.edituraaramis.ro

www.librariaaramis.ro

Deșteaptă-te, române!

de Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată, croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

.....
Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!“ strigă toți.

.....
Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

CUPRINS

<i>Deșteaptă-te, române!</i> de Andrei Mureșanu	3
Competențe generale și specifice.....	6
Instrucțiuni de utilizare a manualului	9
RECAPITULARE INIȚIALĂ	11
EVALUARE INIȚIALĂ	14
UNITATEA 1 – CARTEA	
COMUNICARE ORALĂ	16
Ne pregătim pentru aventură – Inițierea unui schimb verbal, oferirea și solicitarea de informații, dialogul (actualizare) ..	16
TEXTUL LITERAR	17
Pătrundem în lumea textului – Dialog despre carte și bibliotecă	17
Facem cunoștință cu textul – <i>Cartea</i> , de Vasile Poenaru	17
Ne împrietenim cu textul – Înțelegerea poeziei	18
SCRIEREA CORECTĂ	18
Aventura continuă – Scriem corect <i>nai, n-ai</i>	18
Ducem magia textului mai departe – Prezentarea unei cărți ..	19
TEXTUL LITERAR	19
Pătrundem în lumea textului – Exercițiu de imaginație ...	19
Facem cunoștință cu textul – <i>Drumul cărții</i> , de Claudia Groza ..	20
Ne împrietenim cu textul – Formularea de răspunsuri la întrebări	22
SCRIEREA CORECTĂ	23
Aventura continuă – Scriem corect <i>la, l-a</i>	23
Ducem magia textului mai departe – Afișul	24
INVITAȚIE LA LECTURĂ – <i>Fetița care voia să salveze cărțile</i> , de Klaus Hagerup	25
PROIECT DE GRUP – Scriem povești	28
REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare	29
EVALUARE	30
UNITATEA 2 – TOAMNA	
COMUNICARE ORALĂ	32
Ne pregătim pentru aventură – Adaptarea vorbirii la interlocutor, cererea simplă familiară, cererea politicoasă ..	32
TEXTUL LITERAR	34
Pătrundem în lumea textului – Ghicitoare despre toamnă ...	34
Facem cunoștință cu textul – <i>Unde a zburat rândunica?</i> , de Titel Constantinescu	34
Ne împrietenim cu textul – Personaje, ordinea cronologică a întâmplărilor, vocabular	37
SCRIEREA CORECTĂ	38
Aventura continuă – Scriem corect <i>numai, nu mai</i>	38
– Cuvântul, parte de vorbire	39
Ducem magia textului mai departe – Alcătuirea unui text pe baza întrebărilor	40
TEXTUL LITERAR	40
Pătrundem în lumea textului – Toamna – organizator grafic ...	40
Facem cunoștință cu textul – <i>Ce te legeni...</i> , de Mihai Eminescu	41
Ne împrietenim cu textul – Harta poeziei	42
SCRIEREA CORECTĂ	42
Aventura continuă – Despărțirea cuvintelor în silabe la capăt de rând	42
– Părți de vorbire care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii	44
Ducem magia textului mai departe – Descrierea codrului în anotimpul toamna	45
INVITAȚIE LA LECTURĂ – <i>Frunza curajoasă</i> , de Emilia Plugaru.	45
PORTOFOLIU cu fișe de lectură	47
REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare	48
EVALUARE	50
UNITATEA 3 – TRADIȚII DE IARNĂ	
COMUNICARE ORALĂ	52
Ne pregătim pentru aventură – Oferirea de informații (referitoare la universul apropiat)	52
TEXTUL LITERAR	53
Pătrundem în lumea textului – Părerii personale despre Moș Crăciun	53
Facem cunoștință cu textul – <i>Moș Crăciun din întâmplare</i> , de Tom McLaughlin	53
Ne împrietenim cu textul – Lectura activă a textului citit ..	55
SCRIEREA CORECTĂ	56
Aventura continuă – Semne de punctuație. Punctul, semnul întrebării, semnul exclamării	56
– Părți de vorbire care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii. Intuirea numărului	57
Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: descrierea unui obiect	58
TEXTUL INFORMATIV	58
Pătrundem în lumea textului – Turul galeriei – dorințe pentru noul an	58
Facem cunoștință cu textul – <i>Istoria Anului Nou</i>	58
Ne împrietenim cu textul – Lectura activă a textului citit	60
SCRIEREA CORECTĂ	60
Aventura continuă – Semne de punctuație. Linia de dialog, virgula, două puncte	60
– Intuirea genului	61
Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: descrierea unui obiect din mediul apropiat	62
– Invitația	62
INVITAȚIE LA LECTURĂ – <i>Spărgătorul de nuci și Regele Șoarecilor</i> , de E.T.A. Hoffmann.	63
PROIECT DE GRUP – Organizarea unui eveniment	66
REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare	67
EVALUARE	69
UNITATEA 4 – ȚARA	
COMUNICARE ORALĂ	72
Ne pregătim pentru aventură – Povestirea orală	72
TEXTUL LITERAR	73
Pătrundem în lumea textului – Ce știi despre România? ...	73
Facem cunoștință cu textul – <i>Din viața dacilor</i> , după Alexandru Vlahuță	73
Ne împrietenim cu textul – Identificarea ideii principale a unui fragment din text	74
SCRIEREA CORECTĂ	76
Aventura continuă – Scriem corect <i>printr-un, printr-o</i>	76
– Părți de vorbire care se scriu cu literă inițială mare	76
Ducem magia textului mai departe – Realizarea unor scurte descrieri ale elementelor din mediul apropiat	77
TEXTUL LITERAR	78
Pătrundem în lumea textului – Ce îmi sugerează cuvântul <i>mama</i> ?	78
Facem cunoștință cu textul – <i>Fiul și mama</i> , povestire populară	78
Ne împrietenim cu textul – Povestirea textului	80
SCRIEREA CORECTĂ	80
Aventura continuă – Semne de punctuație. Punctele de suspensie	80
– Scrierea corectă a cuvintelor cu mb, mp, doi i	81
Ducem magia textului mai departe – Cartea poștală	82

INVITAȚIE LA LECTURĂ – <i>Frumoasă-i limba noastră</i> , de Grigore Vieru	83
REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare	84
EVALUARE	86
UNITATEA 5 – IARNA	
COMUNICARE ORALĂ	88
Ne pregătim pentru aventură – Relatarea unei întâmplări trăite	88
TEXTUL LITERAR	89
Pătrundem în lumea textului – Exercițiu de imaginație	89
Facem cunoștință cu textul – <i>Zăpădița</i> , de Manuela Dinescu	90
Ne împrietenim cu textul – Personajele textului	91
SCRIEREA CORECTĂ	92
Aventura continuă – Scriem corect <i>nea, ne-a</i>	92
– Părți de vorbire care arată însușiri	93
Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: întâmplări imaginate	94
TEXTUL LITERAR	94
Pătrundem în lumea textului – Exercițiu de imaginație	94
Facem cunoștință cu textul – <i>Baba-Iarna face pozne</i> , de M. Bogdanov	95
Ne împrietenim cu textul – Înțelegerea textului	96
SCRIEREA CORECTĂ	97
Aventura continuă – Scriem corect <i>neam, ne-am</i>	97
– Potrivirea părților de vorbire studiate	97
Ducem magia textului mai departe – Descrierea unui personaj	99
INVITAȚIE LA LECTURĂ – <i>Crăiasa Zăpezii</i> , de Hans Christian Andersen	99
REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare	102
EVALUARE	104
UNITATEA 6 – PRIMĂVARA	
COMUNICARE ORALĂ	106
Ne pregătim pentru aventură – Descrierea unei ființe din universul apropiat	106
TEXTUL LITERAR	107
Pătrundem în lumea textului – Ghicitoare despre anotimpuri	107
Facem cunoștință cu textul – <i>Primăvara</i> , de Vasile Alecsandri	107
Ne împrietenim cu textul – Harta poeziei	108
SCRIEREA CORECTĂ	108
Aventura continuă – Semne de punctuație. Ghilimelele	108
– Părți de vorbire care înlocuiesc nume de ființe, lucruri, fenomene ale naturii	109
Ducem magia textului mai departe – Descrierea unui element din mediul apropiat	110
– Fluturașul	111
TEXTUL LITERAR	112
Pătrundem în lumea textului – Careu de cuvinte	112
Facem cunoștință cu textul – <i>Calendarul școlarului</i> , după George Coșbuc	112
Ne împrietenim cu textul – Înțelegerea textului literar	114
SCRIEREA CORECTĂ	114
Aventura continuă – Scriem corect <i>ia, iau, i-a, i-au</i>	114
Scriem corect – <i>ea/ia, ei/iei</i>	115
Ducem magia textului mai departe – Descrierea unei ființe din universul apropiat	116
PROIECT – Expoziție de mărtișoare	116
INVITAȚIE LA LECTURĂ – <i>De ce își cântă cucul numele</i> , legendă populară	117
REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare	120
EVALUARE	122
UNITATEA 7 – BUNA PURTARE	
COMUNICARE ORALĂ	124
Ne pregătim pentru aventură – Descrierea obiectelor din universul apropiat	124
TEXTUL LITERAR	125
Pătrundem în lumea textului – Lista dorințelor	125
Facem cunoștință cu textul – <i>Coronița de rouă</i> , poveste franceză	125
Ne împrietenim cu textul – Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text citit; portretul unui personaj	126
SCRIEREA CORECTĂ	127
Aventura continuă – Scriem corect <i>o dată, odată</i>	127
– Părți de vorbire care exprimă acțiuni	128
Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: povestirea unei întâmplări trăite	128
TEXTUL LITERAR	129
Pătrundem în lumea textului – Exercițiu de imaginație	129
Facem cunoștință cu textul – <i>În țara lui Mură-n Gură</i> , de Nina Cassian	130
Ne împrietenim cu textul – Evidențierea aspectelor importante din text într-un organizator grafic	131
SCRIEREA CORECTĂ	131
Aventura continuă – Părți de vorbire care exprimă acțiuni. Intuirea numărului	131
Ducem magia textului mai departe – E-mailul	132
INVITAȚIE LA LECTURĂ – <i>Regulile sunt reguli</i> , de James Roy	133
REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare	135
EVALUARE	137
UNITATEA 8 – NECUVÂNTĂTOARELE	
COMUNICARE ORALĂ	140
Ne pregătim pentru aventură – Relatarea unei întâmplări vizionate	140
TEXTUL LITERAR	141
Pătrundem în lumea textului – Căprioara – informații științifice	141
Facem cunoștință cu textul – <i>Puiul de căprioară</i> , de Virgil Carianopol	141
Ne împrietenim cu textul – Povestirea orală	143
SCRIEREA CORECTĂ	144
Aventura continuă – Scrierea corectă a părților de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența	144
Ducem magia textului mai departe – Formularea unui răspuns emoțional față de textul citit	145
– Descrierea unor obiecte din mediul apropiat	145
TEXTUL LITERAR	145
Pătrundem în lumea textului – Proverbe	145
Facem cunoștință cu textul – <i>Într-o zi pe când lucram</i> , de Ana Blandiana	146
Ne împrietenim cu textul – Extragerea informațiilor de detaliu dintr-un text în versuri	147
SCRIEREA CORECTĂ	148
Aventura continuă – Scrierea corectă cu doi n	148
Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: povestirea unei întâmplări imaginate	148
INVITAȚIE LA LECTURĂ – <i>Leul buclucaș</i> , după Flori Neagu	149
REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare	152
EVALUAREA PORTOFOLIULUI	153
RECAPITULARE FINALĂ	154
10 PROVOCĂRI GUMETE PENTRU MINTI ISTETE	159

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE GENERALE ȘI SPECIFICE	CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII	TEXTE PROPUSE
1. CARTEA	<p>1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare 1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil 1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare 1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat</p> <p>2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare 2.3. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup 2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme</p> <p>3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare 3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare 3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit 3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia 3.6. Aprecierea valorii cărților</p> <p>4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare 4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text 4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal</p>	<p>Funcții ale limbii (acte de vorbire) Oferirea de informații (referitoare la universul apropiat) Solicitarea de informații (referitoare la universul apropiat) Inițierea unui schimb verbal</p> <p>Textul Poezia Textul literar narativ Text de informare și funcțional: afișul</p>	<p><i>Cartea</i>, de Vasile Poenaru <i>Drumul cărții</i>, de Claudia Groza <i>Fetița care voia să salveze cărțile</i>, de Klaus Hagerup</p>
2. TOAMNA	<p>1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare 1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil 1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare</p> <p>2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare 2.1. Descrierea unui obiect/ unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu 2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme 2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog</p> <p>3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare 3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare 3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia 3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit 3.6. Aprecierea valorii cărților</p> <p>4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare 4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text 4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal 4.5. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei</p>	<p>Funcții ale limbii (acte de vorbire) Cererea simplă familiară, cererea politicoasă Descrierea (de obiecte, ființe din universul imediat)</p> <p>Textul Textul literar narativ (fragmente descriptive scurte) Poezia Text de informare și funcțional: organizatorul grafic</p> <p>Variabilitatea limbii și a comunicării în contexte diferite Intuirea claselor morfologice: substantivul</p>	<p><i>Unde a zburat rândunica?</i>, de Titel Constantinescu <i>Ce te legeni...</i>, de Mihai Eminescu <i>Frunza curajoasă</i>, de Emilia Plugaru</p>
3. TRADIȚII DE IARNĂ	<p>1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare 1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiare 1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate 1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare 1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat</p> <p>2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare 2.2. Povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adecvat din partea profesorului 2.3. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup 2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme 2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog</p> <p>3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare 3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare 3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia 3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia 3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit</p> <p>4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare 4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text</p>	<p>Funcții ale limbii (acte de vorbire) Oferirea de informații (referitoare la universul apropiat) Descrierea (de obiecte, ființe din universul imediat) Prezentarea (de persoane, de cărți, a unor activități)</p> <p>Textul Textul literar narativ Textul de informare și funcțional: invitația</p> <p>Variabilitatea limbii și a comunicării în contexte diferite Intuirea claselor morfologice: substantivul Intuirea numărului, a genului</p>	<p><i>Moș Crăciun din întâmplare</i>, de Tom McLaughlin <i>Istoria Anului Nou</i> <i>Spărgătorul de nuci și Regele Șoarecilor</i>, de E.T.A Hoffmann</p>

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE GENERALE ȘI SPECIFICE	CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII	TEXTE PROPUSE
	<p>4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal</p> <p>4.3. Realizarea unei scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat pornind de la întrebări de sprijin</p> <p>4.5. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei</p>		
4. ȚARA	<p>1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare</p> <p>1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil</p> <p>1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiare</p> <p>1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare</p> <p>2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare</p> <p>2.1. Povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adecvat din partea profesorului</p> <p>3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare</p> <p>3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare</p> <p>3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia</p> <p>3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia</p> <p>3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit</p> <p>4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare</p> <p>4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text</p> <p>4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal</p> <p>4.3. Realizarea unei scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat pornind de la întrebări de sprijin</p> <p>4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/ trăite</p>	<p>Funcții ale limbii (acte de vorbire)</p> <p>Relatarea unei acțiuni/ întâmplări cunoscute (trăite, vizionate, citite)</p> <p>Textul</p> <p>Textul literar narativ (fragmente descriptive scurte)</p> <p>Poezia</p> <p>Textul de informare și funcțional: cartea poștală</p>	<p><i>Din viața dacilor</i>, după Alexandru Vlahuță</p> <p><i>Fiul și mama</i> (povestire populară)</p> <p><i>Frumoasă-i limba noastră</i>, de Grigore Vieru</p>
5. IARNA	<p>1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare</p> <p>1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil</p> <p>1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate</p> <p>1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare</p> <p>2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare</p> <p>2.2. Povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adecvat din partea profesorului</p> <p>2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog</p> <p>3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare</p> <p>3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare</p> <p>3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit</p> <p>3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia</p> <p>3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia</p> <p>3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit</p> <p>4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare</p> <p>4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text</p> <p>4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/ trăite</p>	<p>Funcții ale limbii (acte de vorbire)</p> <p>Relatarea unei acțiuni/ întâmplări cunoscute (trăite, vizionate, citite)</p> <p>Textul</p> <p>Textul literar narativ (fragmente descriptive scurte)</p> <p>Variabilitatea limbii și a comunicării în contexte diferite</p> <p>Intuirea claselor morfologice: adjectivul calificativ</p> <p>Intuirea numărului, a genului</p>	<p><i>Zăpădița</i>, de Manuela Dinescu</p> <p><i>Baba-Iarna face pozne</i>, de M. Bogdanov</p> <p><i>Crâiasa Zăpezii</i>, de Hans Christian Andersen</p>
6. PRIMĂVARA	<p>1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare</p> <p>1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil</p> <p>1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate</p> <p>1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare</p> <p>2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare</p> <p>2.1. Descrierea unui obiect/ unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu</p> <p>2.3. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup</p> <p>2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme</p> <p>3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare</p> <p>3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare</p>	<p>Funcții ale limbii (acte de vorbire)</p> <p>Descrierea (de obiecte, ființe din universul imediat)</p> <p>Prezentarea (de persoane, de cărți, a unor activități)</p> <p>Textul</p> <p>Textul literar narativ (fragmente descriptive scurte)</p> <p>Poezia</p> <p>Textul de informare și funcțional: fluturașul, organizatorul grafic</p> <p>Variabilitatea limbii și a comunicării în contexte diferite</p> <p>Intuirea claselor morfologice: pronumele personal</p> <p>Intuirea numărului, a genului</p>	<p><i>Primăvara</i>, de Vasile Alecsandri</p> <p><i>Calendarul școlarului</i>, după George Coșbuc</p> <p><i>De ce își cântă cucul numele</i>, legendă populară</p>

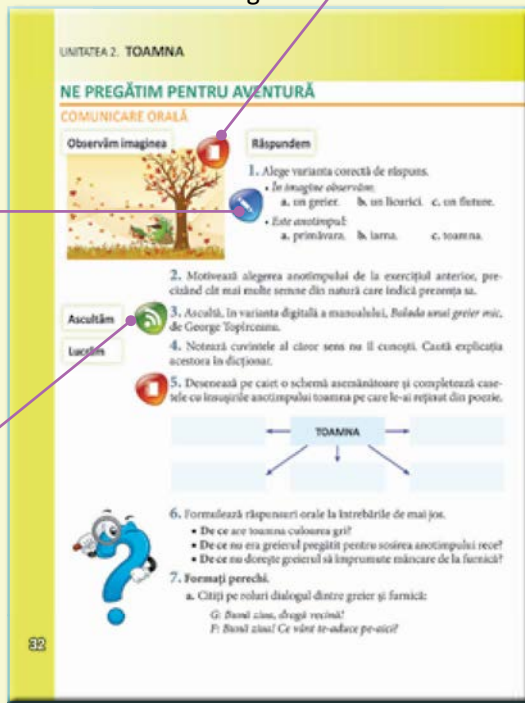
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE GENERALE ȘI SPECIFICE	CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII	TEXTE PROPUSE
	<p>3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit</p> <p>3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit</p> <p>4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare</p> <p>4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text</p> <p>4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal</p> <p>4.5. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei.</p>		
7. BUNA PURTARE	<p>1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare</p> <p>1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil</p> <p>1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate</p> <p>1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare</p> <p>1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat</p> <p>2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare</p> <p>2.1. Descrierea unui obiect/ unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu</p> <p>2.3. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup</p> <p>3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare</p> <p>3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare</p> <p>3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia</p> <p>3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvintele și alte aspecte importante ale acestuia</p> <p>3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit</p> <p>4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare</p> <p>4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text</p> <p>4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal</p> <p>4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/ trăite</p>	<p>Funcții ale limbii (acte de vorbire)</p> <p>Descrierea (de obiecte, ființe din universul imediat)</p> <p>Textul</p> <p>Textul literar narativ</p> <p>Poezia</p> <p>Textul de informare și funcțional:</p> <p>e-mailul</p> <p>Variabilitatea limbii și a comunicării în contexte diferite</p> <p>Intuirea claselor morfologice: verbul</p> <p>Intuirea numărului</p>	<p><i>Coronița de rouă</i>, poveste franceză</p> <p><i>În țara lui Mură-n Gură</i>, de Nina Cassian</p> <p><i>Regulile sunt reguli</i>, de James Roy</p>
8. NECUVĂNTĂTOARELE	<p>1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare</p> <p>1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil</p> <p>1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare</p> <p>1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat</p> <p>2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare</p> <p>2.2. Povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adecvat din partea profesorului</p> <p>2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme</p> <p>2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog</p> <p>3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare</p> <p>3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare</p> <p>3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit</p> <p>3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia</p> <p>3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit</p> <p>3.6. Aprecierea valorii cărților</p> <p>4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare</p> <p>4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text</p> <p>4.3. Realizarea unei scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat pornind de la întrebări de sprijin</p> <p>4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/ trăite</p>	<p>Funcții ale limbii (acte de vorbire)</p> <p>Relatarea unei acțiuni/ întâmplări cunoscute (trăite, vizionate, citite)</p> <p>Textul</p> <p>Textul literar narativ</p> <p>Poezia</p> <p>Variabilitatea limbii și a comunicării în contexte diferite</p> <p>Intuirea claselor morfologice: verbul</p>	<p><i>Puiul de căprioară</i>, de Virgil Cărianopol</p> <p><i>Într-o zi pe când lucram</i>, de Ana Blandiana</p> <p><i>Leul buclucaș</i>, după Flori Neagu</p>

INSTRUCIUNI DE UTILIZARE A MANUALULUI

Trimitere către
imaginea din varianta
digitală

Trimitere către
activitatea
interactivă din
varianta digitală

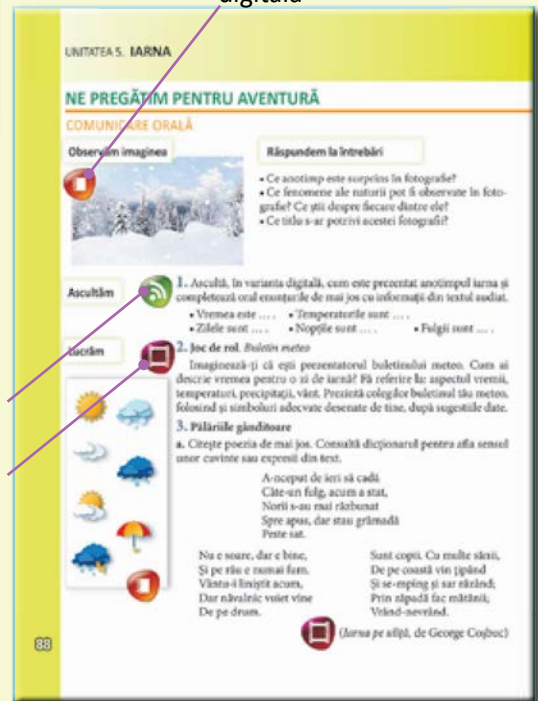
Trimitere către
secvența audio
din varianta
digitală

Trimitere către
imaginea din varianta
digitală

Trimitere către
secvența audio
din varianta
digitală

Trimitere către
videoclipul din
varianta digitală

Varianta digitală a manualului:

videoclipuri

audiții

jocuri interactive

imagini statice

DOUĂ MERE

de Grigore Vieru

Iar e toamnă. Zile calde.
Frunza ruginie cade.
Frumușel cei mici se spală
Și se duc cumiști la școală.

Maica în ghiozdan le pune
Câte două mere bune
Și creioane, cărți, caiete
Și le dă în mâini buchete.

Eu sunt mic, rămân acasă,
Vreau să plâng, că nu mă lasă...
Și-mi aduce mama mie
Mere mari, o farfurie.

Însă ce să fac cu ele?
Fie chiar să-mi dea și-o poală.
Eu vreau două, două mere,
Dar să le mănânc la școală.

- ruginie: care este de culoarea ruginii, brun-roșcată;
- poală: partea de jos, mai largă, a unui veșmânt femeiesc sau a unei cămăși țărănești.

1. Citește textul în gând, apoi cu voce tare.
2. Completează, pe caiet, informații despre text care să se refere la ceea ce scrie în casete.

titlul

autorul

felul textului

numărul strofelor

3. Transcrie doar enunțurile adevărate.
 - a. În poezie se face referire la anotimpul toamna.
 - b. Mama le pune copiilor în ghiozdane mere, creioane, cărți, buchete.
 - c. Copiii se pregătesc să plece în vacanță.
 - d. Mama îi dă celui mic o farfurie cu mere.
 - e. Copilul vrea să mănânce merele la școală.
4. Formulează răspunsuri la următoarele întrebări:
 - a. De ce este trist copilul?
 - b. Cum încearcă mama să îi alunge tristețea?
 - c. De ce crezi că își dorea copilul să meargă la școală?
5. În grupuri de 4-5 elevi, discutați despre emoțiile pe care le-ați trăit în prima zi de școală.

6. Desparte în silabe cuvintele: *ruginie, toamnă, cumiți, farfurie*.
7. Găsește în text câte un cuvânt care conține unul dintre următoarele grupuri de litere: *ce, gi, che, chi, ghi*. În **perechi**, dați exemple de cuvinte care conțin grupurile de litere *ci, ge, ghe*.
8. Selectează din poezie cuvintele care conțin grupul de sunete **oa**. Alcătuieste enunțuri cu aceste cuvinte.

9. Găsește cuvinte cu înțeles opus pentru următoarele cuvinte: *calde, să plâng, mari, cumiți*.

10. a. Transcrie enunțurile de mai jos și explică oral folosirea semnelor de punctuație.

Mama spuse:

- Nu mai plânge, dragul meu! Îți dau aceste mere. Îți plac?
- Sunt bune, mamă! Pot să le mănânc la școală?

b. Scrie un enunț în care să apară o enumerare. Folosește corect virgula și două puncte.

11. Alcătuieste câte un enunț pentru fiecare cerință de mai jos:

- a. conține cuvântul *creioane* și exprimă o întrebare;
- b. primul cuvânt al enunțului este *frunza*;
- c. este alcătuit din 7 cuvinte, ultimul dintre ele fiind cuvântul *școală*.

12. Transcrie o strofă din poezie. Fii atent(ă) la așezarea titlului poeziei, a numelui autorului, a versurilor în pagina caietului, la scrierea corectă a cuvintelor și la semnele de punctuație.

13. Găsește un alt titlu care s-ar potrivi poeziei și motivează alegerea ta.

14. **ȘOTRON** – Rezolvă cele 8 exerciții ale șotronului.

1. Transcrie pe caiet doar cuvintele scrise corect: *împărat, bomboane, conpunere, compot, anbalaj, ambulanță, trompetă, canpion, romb, timp*.

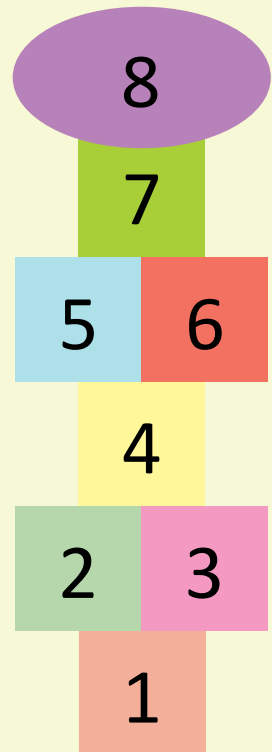
2. Scrie pe caiet cuvintele date și completează-le cu **â** sau **î**: *Rom_nia, _nghețată, hotăr_, de_mpărțit, _mpreună, c_ntec*.

3. Scrie șase cuvinte care conțin litera **x**. Cum se pronunță **x** în fiecare dintre ele?

4. Transcrie enunțurile și completează-le cu **într-o**, **într-un**, **dintr-o** sau **dintr-un**.

Bunica a venit ... seară pe la noi. A scos ... plasă câteva mere, iar ... coș avea cozonaci.

Deodată, ... buzunar au apărut câteva acadele.

5. a. Alege forma corectă a cuvintelor scrise cu litere înclinate și transcrie enunțurile.

- Elevii *sau/s-au* reîntors la școală.
- Vor fi veseli *sau/s-au* triști?
- Sala de clasă *sa/s-a* umplut de glasurile lor.
- Bucuria *sa/s-a* era imensă.

b. Scrie cuvinte cu înțeles asemănător pentru: *elevii, veseli, glasurile, imensă*.

6. Alcătuieste enunțuri despre școală la finalul cărora să folosești, pe rând, **punctul, semnul întrebării, semnul exclamării**.

7. Scrie-le părinților un bilet prin care să le mulțumești că te-au însoțit la festivitatea de deschidere a noului an școlar.

8. Scrie un text format din șapte enunțuri, în care să prezinți prima zi de școală din clasa a III-a. Dă un titlu potrivit textului. În redactarea textului, vei avea în vedere aspectele de mai jos și imaginea dată.

- Textul are un titlu potrivit.
- Ai scris șapte enunțuri.
- Ai respectat tema dată.
- Ai folosit corect semnele de punctuație.
- Ai scris corect cuvintele.
- Ai scris citeț.

EVALUARE INIȚIALĂ

1. Transcrie enunțurile de mai jos și scrie în dreptul lor A, dacă sunt adevărate, și F, dacă sunt false.

- a. Toamna, elevii se reîntorc la școală. b. Vacanța de vară a durat trei luni.
c. Anul școlar începe în luna decembrie.

2. Alege forma corectă a cuvintelor scrise cu litere înclinate și transcrie enunțurile.

- a. *Dintr-un/dintrun* penar am scos câteva *pixuri/picsuri*.
b. Stăm acasă *s-au/sau* mergem la *cunpărături/cumpărături*?
c. Elena *s-a/sa* bucurat de *întâlnirea/întîlnirea* cu colegii ei.

3. Transcrie textul de mai jos, completând enunțurile cu semnele de punctuație potrivite:

Este prima zi de școală Manualele pentru clasa a III-a un semn de carte și un orar îi așteaptă pe copii cu nerăbdare Mihai exclamă

Ce surprize minunate Oare ce mistere ascund aceste cărți

Le vom descoperi împreună pe parcursul clasei a III-a Succes în noul an școlar dragii mei spune doamna învățătoare

4. Selectează din textul de la exercițiul 3:

- a. un cuvânt format din două silabe; b. un cuvânt format din trei silabe;
c. un cuvânt format din patru silabe.

5. Scrie un text format din șase enunțuri, în care să prezinți o amintire plăcută din vacanța de vară. În redactarea textului, vei ține cont de aspectele de mai jos.

- Textul are un titlu potrivit.
- Ai respectat tema dată.
- Ai scris corect cuvintele.
- Ai scris șase enunțuri.
- Ai folosit corect semnele de punctuație.
- Ai scris citeț.

	1	2	3	4	5
SUFICIENT	o alegere corectă	două alegeri corecte	patru-șase semne de punctuație corecte	un cuvânt corect	două criterii respectate
BINE	două alegeri corecte	trei-patru alegeri corecte	șapte-nouă semne de punctuație corecte	două cuvinte corecte	trei-patru criterii respectate
FOARTE BINE	trei alegeri corecte	cinci-șase alegeri corecte	zece-douăsprezece semne de punctuație corecte	trei cuvinte corecte	cinci-șase criterii respectate

GRILA DE AUTOEVALUARE

1. **a** – A, **b** – A, **c** – F; 2. **a** – *dintr-un*, *pixuri*, **b** – *sau*, *cumpărături*, **c** – *s-a*, *întâlnirea*; 3. punct, virgulă, punct, două puncte, linie de dialog, semnul exclamării, semnul întrebării, linie de dialog, punct, virgulă, semnul exclamării, punct; 4. **de exemplu**: **a** – școală, **b** – mistere, **c** – nerăbdare.

UNITATEA 1

CARTEA

Ți-am pregătit cu drag:

COMUNICARE ORALĂ

Ne pregătim pentru aventură – Inițierea unui schimb verbal, oferirea și solicitarea de informații, dialogul (actualizare)

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Dialog despre carte și bibliotecă

Facem cunoștință cu textul – *Cartea*, de Vasile Poenaru

Ne împrietenim cu textul – Înțelegerea poeziei

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scriem corect *nai, n-ai*

Ducem magia textului mai departe – Prezentarea unei cărți

TEXT LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Exercițiu de imaginație

Facem cunoștință cu textul – *Drumul cărții*, de Claudia Groza

Ne împrietenim cu textul – Formularea de răspunsuri la întrebări

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scriem corect *la, l-a*

Ducem magia textului mai departe – Afișul

INVITAȚIE LA LECTURĂ – *Fetița care voia să salveze cărțile*, de Klaus Hagerup

PROIECT DE GRUP – Scriem povești

REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare

EVALUARE

Vei reuși:

- să porți un dialog adecvat;
- să extragi informații din texte de diferite tipuri;
- să identifice emoția pe care ți-o produce un text;
- să formulezi o părere personală despre povestiri și personaje cunoscute;
- să exprimi în cuvinte proprii valoarea cărților;
- să recunoști și să realizezi un afiș;
- să colaborezi cu colegii pentru a realiza un proiect.

NE PREGĂTIM PENTRU AVENTURĂ

COMUNICARE ORALĂ

Observăm imaginea

Răspundem

În perechi, răspundeți oral la întrebările de mai jos.

- Unde se află copiii din imagine?
- Ce fac ei?
- Ce cărți credeți că citesc?
- Ție ce cărți îți plac?

Ascultăm

Cine ar putea fi?

Ascultă ghicitoarea din varianta digitală a manualului și încearcă să găsești răspunsul corect.

Lucrăm

1. Enumeră indiciile care te-au ajutat să descoperi răspunsul la ghicitoare.

2. **Formați perechi.** Observați cu atenție o carte și stabiliți dacă enunțurile de mai jos sunt adevărate sau false.

- a. Cartea are un înveliș exterior, numit copertă.
- b. O filă are două pagini.
- c. O carte are patru coperte.
- d. Cotorul este partea laterală din dreapta, unde se lipesc sau se cos filele cărții.
- e. Pentru scrierea unei cărți se folosesc litere de mână.
- f. Uneori, în cărți, întâlnim litere **îngroșate** sau *înclinate*.

3. Alege răspunsul care ți se potrivește.

Pentru mine, cartea este:

a. o comoară.	c. o sursă de informare.
b. un obiect din bibliotecă.	d. alt răspuns: ...

4. În grupuri de 4-5 elevi, purtați un dialog în care să prezentați răspunsul vostru de la exercițiul 3 și motivul pentru care l-ați ales.

SFATURI UTILE PENTRU UN DIALOG CORECT

- Pronunță mesajele clar, corect, cu voce tare și cu intonația corespunzătoare.
- Însotțește vorbirea de mimica și gesturile potrivite.
- Ascultă cu atenție mesajele.

NE AMINTIM

Dialogul este convorbirea dintre două sau mai multe persoane. Persoanele care comunică sunt, pe rând, vorbitori și ascultători. În timpul unui dialog, oamenii transmit mesaje.

- Nu întrerupe vorbitorul.
- Dacă nu ai înțeles un mesaj, este bine să ceri repetarea acestuia sau explicații. Poți folosi formulările:
 „Ce ai spus?”
 „Te rog să mai spui o dată!”
 „Ce înseamnă că...?”

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Dă exemple de tipuri de cărți. Te poți ajuta de imaginea alăturată.
2. Citește explicațiile cuvântului *biblioteca*.

- biblioteca:**
- a. dulap sau mobilă specială cu rafturi pentru păstrarea cărților;
 - b. încăpere, sală în care se păstrează și se citesc cărțile;
 - c. instituție de cultură care colecționează cărți, periodice etc. spre a le pune în mod organizat la dispoziția cititorilor.

3. Răspunde oral la întrebări.
 - a. Ai o carte preferată? Cum se numește? De ce ai recomanda-o colegilor?
 - b. Ai acasă un corp de bibliotecă? Ce le poți spune colegilor despre acesta?
 - c. Ai fost vreodată într-o sală de bibliotecă? Ce ți-a atras atenția?

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

CARTEA

de Vasile Poenaru

Cartea nu e ce se vede:
Un pachet de coli frumoase
Între două scoarțe groase.

Cartea este ce n-ai crede:
Mii de gânduri îți urzește,
Cu idei te-mpodobeste.

Cartea e o viață nouă!
Când citești,
Întinerești,
Aripi lungi de vis îți cresc
Și-așa mult te-mbogățesc
Printre vești,
Printre povești,
Sub a literelor rouă!

Cartea nu e ce se vede.
Până nu citești, n-ai crede:
Cartea e ce nu se vede.

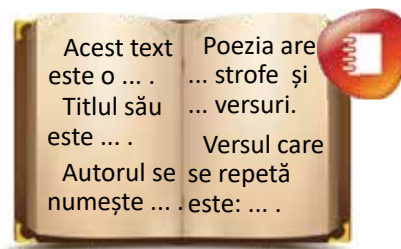
- **scoarță**: înveliș gros și tare al trunchiului și al crengilor unui copac; (aici) coperta cărții;
- **a urzi**: (aici) a întemeia; a clădi; a concepe, a alcătui.

Vrei să știi mai mult?

Poezia este textul literar în versuri în care sunt transmise emoții și sentimente. **Versul** este un rând din poezie, fiind scris cu alineat. Un grupaj de două sau mai multe versuri se numește **strofă**.

1. Citește poezia în șoaptă, apoi cu voce tare.
2. Transcrie enunțurile de pe cartea alăturată pe caiet și completează spațiile libere, făcând referire la textul citit.

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Citește poezia în pereche cu un coleg.
2. Caută în poezie cuvintele cu înțeles asemănător pentru: *colet, ornează, basme, slove*.
3. Găsește cuvinte cu înțeles opus pentru următoarele cuvinte din text: *îmbogățesc, întinerești, lungi, groase*.
4. Alcătuieste propoziții folosind cuvintele: *vis, rouă, gânduri, povești*.
5. Recitește textul, apoi stabilește valoarea de adevăr a fiecărui enunț.
 - a. Cartea este pentru poet doar un pachet de coli frumoase.
 - b. Copertele cărții sunt numite „scoarțe“.
 - c. Cititul ne dezvoltă imaginația.
6. Identifică în poezie două expresii frumoase. Ce înțeles le dai?

AVENTURA CONTINUĂ

Scriem corect

DESCOPERIM

Observă cuvintele scrise cu litere îngroșate.

*Mircea cântă la **nai**.*

*Cartea este ce **n-ai** crede.*

AFLĂM

nai – Se scrie într-un cuvânt când ne referim la instrumentul muzical numit **nai**.

n-ai – Se scrie cu cratimă când eliminăm vocala **u** din cuvântul **nu**:
nu ai – **n+ai** – **n-ai**.

APLICĂM

1. Transformă după modelul dat.

Nu ai mâncat. → *N-ai mâncat.*

Nu ai fost atent. → ...

Nu ai timp. → ...

Nu ai întrebat. → ...

N-ai citit. → *Nu ai citit.*

N-ai venit. → ...

N-ai căutat bine. → ...

N-ai dori un măr? → ...

2. Transcrie pe caiet enunțurile, completând cu **nai** sau **n-ai**. Explică oral scrierea acestor cuvinte.

a. Se pare că tu ... înțeles lecția.

b. Mihai știe să cânte la vioară și la

c. Am crezut că ... un

3. După modelul *nu ai* → *n-ai*, elimină vocala *u* din cuvântul *nu* și transformă enunțurile de mai jos.

Nu am loc. - ...

Nu avea prieteni. - ...

Nu a cântat. - ...

Nu are bani. - ...

Nu au de ales. - ...

Nu ați văzut. - ...

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

1. **Interviu cu autorul unei cărți**

Imaginează-ți că stai de vorbă cu autorul unei cărți pe care ai citit-o și dorești să afli mai multe. Adresează-i câteva întrebări, folosind sugestiile de mai jos.

- Ați putea să îmi spuneți ce ...?
- Sunt curios să aflu cine
- Mi-aș dori să știu cum
- Aș vrea să îmi povestiți de ce

Prezentarea
unei cărți

- Titlul cărții și autorul
- Ilustratorul cărții
- Editura
- Anul apariției
- Personajul/ personajele principal/e
- Secvența preferată prezentată în două-trei enunțuri

2. **Prezentarea unei cărți**

a. Alege una dintre cărțile citite în vacanță și realizează pe o coală o scurtă prezentare a acesteia, menționând aspectele trecute în fișa alăturată.

b. Completează fișa realizată la punctul a cu un desen potrivit și, pe baza ei, prezintă-le colegilor cartea citită.

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

Scrie, pe un *post-it*, răspunsul la întrebarea cărții, apoi lipește-l pe tablă alături de răspunsurile celorlalți colegi. La final, recitiți toate răspunsurile și discutați despre ele.

De ce ar putea fi tristă o carte?

DRUMUL CĂRȚII

de Claudia Groza

Aerul proaspăt, cu miros de flori de tei, a pătruns pe fereastra camerei. Cărțile frumos așezate pe rafturile bibliotecii se bucurau de razele vesele ale soarelui.

– Hei, când ai ajuns tu aici? grăi o carte groasă, cu coperte tocite.

– Bună dimineața! Aseară, cineva m-a citit până la ultima filă și apoi mi-am primit locul în bibliotecă.

– Miroși încă a tuș. Ești o carte tânără. Cum se mai scrie azi o carte?

– Da, sunt o carte tânără. Acum o lună am ieșit din tipografie. Mi-a plăcut aventura!

– Te rog, povestește-mi, șopti cartea cu pagini îngălbenite de timp.

– Păi... mii de litere pornesc în zbor până întâlnesc un scriitor, de care sunt atrase ca un magnet. Acesta le răsfăță, le mângâie și le ordonează în cuvinte. Acestea sunt așezate în propoziții. Duhul Cărții suflă peste poveste și personaje capătă viață și își încep aventura. Scriitorul duce manuscrisul la o editură, unde este preluat de un redactor.

*Redactorul este omul ce privește,
Răsfoiește și citește
o poveste.*

*De personaje de
se-ndrăgostește
Sau acțiunea o-ndrăgește,
Manuscrisul aventura și-o trăiește.*

„Gata... am hotărât. Această poveste va fi publicată.“, s-a auzit vocea fermă a redactorului. Cineva o va corecta, după care va fi înmănată unui om talentat la desen, care creionează personajele, astfel încât povestea să poată fi înțeleasă foarte ușor. Când toate acestea sunt finalizate, un tehnoredactor aranjează povestea la calculator.

- Nu la mașina de scris? Ciudat, murmură cartea bătrână.
- Nu. Acum totul este mai ușor.

*Tastele coboară, se ridică.
Literale apar pe monitor.
Personajele dau replică după replică.
Povestea prinde sonor.*

– Când povestea este finalizată, pornește spre tipografie. Aici, mulți oameni muncesc pentru a scoate fiecare pagină. La final, filele sunt lipite, cusute și puse între coperte.

– Eu am fost o carte valoroasă și am fost tipărită într-un număr mic de exemplare, zise cartea cea groasă și veche.

– Eu am mulți frați și surori. Cred că 5 000. Am fost împachetate în cutii și am plecat spre librării, biblioteci școlare și biblioteci publice.

– Tu cum ai ajuns aici? întrebă cartea bătrână.

– Stăteam liniștită pe un raft dintr-o librărie nouă, frumoasă, luminoasă, când, haț, am fost luată și răsfoită de un băiețel drăguț, pasionat de lectură și de lumea cărților. L-a rugat pe tatăl său să mă cumpere când a văzut că personajele sunt animale din diferite zone geografice.

– Da, este fiul stăpânului meu. Într-adevăr, ne vizitează zilnic și are grijă de noi. Bine ai venit pe rafturile bibliotecii, tânără enciclopedie despre animale!

– Bine te-am găsit, carte înțeleaptă de istorie!

Pe bibliotecă era un afiș, în care era reprezentat un zid format din cărți. Mesajul scris dedesubt:

„Dragi copii, iubiți cărțile și îngrijiți-le [...]. Cărțile vă transformă în oameni mari, frumoși, isteți și curajoși.“

*Dragi copii, Țara Cărților vizitați.
Eroii iubesc micuții care citesc,
Zânele fetițele istețe ocrotesc.
Iubiți-ne, nu ne abandonați.*

1. Citește textul în șoaptă, apoi cu voce tare.

2. Răspunde oral la întrebări.

- Care este titlul textului? Dar autoarea?
- Ce fel de text este *Drumul cărții*?
- Cine participă la dialog?
- A ce mirosea cartea cea nouă?
- Din ce cauză s-a mirat cartea bătrână?
- Unde a fost distribuită cartea cea nouă?

Vrei să știi mai mult?

Textul literar este textul în care sunt prezentate ființe, lucruri sau întâmplări imaginate de autor.

3. Recitește textul pentru a stabili valoarea de adevăr a fiecărui enunț.
- Autorul duce un manuscris la editură.
 - Tehnoredactorul aranjează povestea la mașina de scris.
 - Bătrâna carte era o carte de istorie.
 - Cartea cea nouă era o enciclopedie despre plante.

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

- Completează, pe caiet, următoarele enunțuri cu informații care reies din text.
 - Aerul proaspăt pătrundea pe
 - Duhul Cărții suflă peste poveste și
 - Când povestea este finalizată,
 - Enciclopedia despre animale a fost cumpărată de
- Recitește fragmentul în care este descris drumul cărții.
- Redă printr-un desen drumul cărții.
- Completează **jurnalul cu dublă intrare** cu fragmentul preferat.

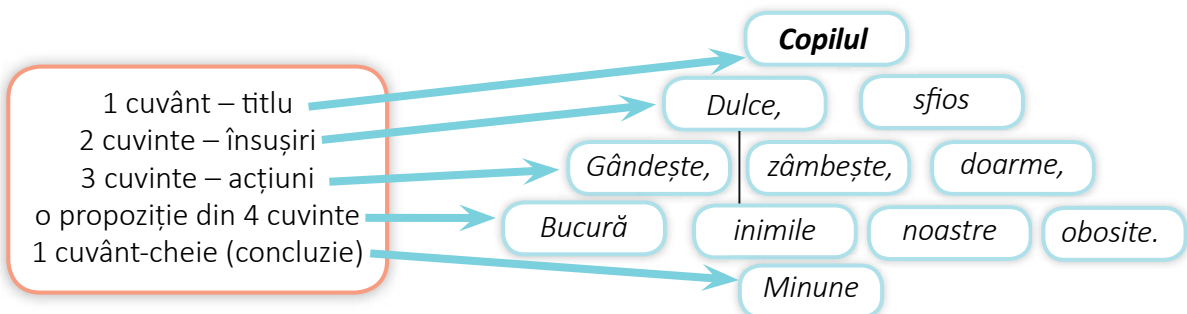
Fragmentul preferat	Argumentează de ce l-ai ales
Model: „Păi... mii de litere pornesc în zbor până întâlnesc un scriitor, de care sunt atrase ca un magnet.“	Am ales acest fragment, deoarece literele sunt asemănată cu păsările care zboară și își găsesc locul pe biroul unui scriitor talentat.

5. Răspunde la întrebările **Curiosului De ce?**

- De ce textul are titlul *Drumul cărții*?
- De ce cartea cea veche este valoroasă?
- De ce tatăl îi cumpără băiatului enciclopedia despre animale?

6. Alcătuieste o poezie-cvintet despre carte, folosind modelul de mai jos.

7. Joc de rol **Duelul cărților** – Imaginați-vă un dialog între manualul de Științe ale naturii și o enciclopedie a animalelor. În dialogul vostru, vă puteți referi la ce conține fiecare carte, cum este prezentată, ce importanță are pentru elev și altele.

AVENTURA CONTINUĂ

Scriem corect

DESCOPERIM

Observă cuvintele scrise cu litere colorate. Cum se rostesc ele?

Cum se scriu?

*Scriitorul duce manuscrisul **la** o editură.*

***L-a** rugat pe tatăl său să o cumpere.*

AFLĂM

la – Se scrie într-un cuvânt când:

- arată locul sau direcția: **la** teatru, **la** stânga;
- arată ora (timpul): **la** ora 9;
- e notă muzicală: nota **La** din gamă.

l-a – Se scrie cu cratimă când urmează o acțiune, fiind două cuvinte care se rostesc în aceeași silabă: **l-a** rugat, **l-a** chemat.

APLICĂM

1. Transcrie tabelul și completează, după model, cu încă patru exemple pentru fiecare situație.

la	l-a
la școală	l-a văzut
...	...

2. Alcătuieste enunțuri cu două dintre exemplele date de tine la exercițiul anterior.

3. Transcrie enunțurile de mai jos pe caiet și completează-le cu **la** sau **l-a**. **În perechi**, verificați dacă ați respectat regulile de scriere corectă a acestor cuvinte.

Darul ... timp dăruit prețuiește îndoit.

Prietenul ... nevoie se cunoaște.

Se pare că ... prins cu mâța în sac.

4. Ordonează cuvintele pentru a obține enunțuri.

- nepotul, la, bunica, invitat, ei, l-a, teatru, pe
- întâlnit, biblioteca, l-a, Mihai, său, colegul, pe, la, școlii

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

1. Observă cu atenție afișul alăturat și răspunde la întrebările *steluței curioase*.

REȚINEM

• **Afișul** conține imagini și un text informativ prin care se aduce la cunoștința publicului și se promovează un eveniment.

• **Elementele unui afiș** sunt: numele evenimentului, numele organizatorului, data, ora și locul de desfășurare, alte informații necesare publicului.

2. Enciclopedia despre animale a ajuns în librării. Pentru a anunța apariția ei, s-a organizat un eveniment de prezentare a acestei cărți, anunțat printr-un afiș.

a. Pe o coală A4, realizează un afiș pentru lansarea enciclopediei despre animale. Afișul va trebui să conțină toate elementele enumerate la rubrica *Reținem* și un desen sugestiv.

b. Turul galeriei. Expuneți în clasă afișele realizate la exercițiul anterior. Analizați fiecare afiș, ținând cont de următoarele aspecte:

- sunt prezente toate elementele unui afiș;
- informațiile sunt vizibile, clare și corect scrise;
- desenul este sugestiv și atractiv;
- afișul are un aspect îngrijit.

INVITAȚIE LA LECTURĂ

Se spune că trăia odată un scriitor care, după ce își termina de scris povestea, îl chema în ajutor pe „Spiridușul lecturii“. Acesta răsărea ca prin magie dintre paginile cărții și, atunci când îi plăcea povestea, striga „Bingo!“. Creatorul traducea acel „Bingo“ drept „Îmi place povestea, deci o poți publica“.

Apoi Spiridușul dispărea ca prin farmec, pentru a reveni când era gata o altă creație a scriitorului și acesta avea nevoie de părerea magi-cului „specialist literar“.

Nu se știe dacă toate poveștile aprobate de Spiriduș au fost într-adevăr cele mai citite din lume, dar scriitorul a crezut toată viața lui acest lucru.

Încântătorul Spiriduș al lecturii te invită să citești cu drag toate tex-tele din manual, dar mai ales să citești continuarea lecturilor din pa-gina denumită INVITAȚIE LA LECTURĂ.

1. Citește textul cu atenție pentru a putea răspunde, pe caiet, la cele trei întrebări ale Spiridușului lecturii.

- Care sunt personajele povestirii?
- De ce textul are acest titlu?
- Ce a aflat fetița cu tristețe?

FETIȚA CARE VOIA SĂ SALVEZE CĂRȚILE

de Klaus Hagerup
(fragment)

Anna iubea cărțile.

Citea toată ziua.

Citea dimineața, înainte să se scoale din pat.

Citea seara, înainte să meargă la culcare.

Citea noaptea, după ce se băga în pat.

Când intrau mama sau tatăl ei, se prefăcea că doarme.

Dar nu dormea.

Citea sub plapumă.

Și-a făcut sute de noi prieteni în cărți.

Erau și câțiva care nu-i plăceau.

Dar asta-i viața.

Povestea noastră începe în bibliotecă.

Anna se ducea acolo în fiecare zi după ce ieșea de la școală.

Doamna Monsen, bibliotecara, iubea și ea cărțile.

Cartea scrisă de scriitorul norvegian Klaus Hagerup are ca personaj principal o fetiță pasionată de lectură.

Anna iubeste cărțile atât de mult, încât e dispusă să le citească pe toate, ca să le salveze de la distrugere. Planul ei e dat peste cap de o carte specială, care nu are final.

Haideți să descoperim motivul pentru care unele cărți sunt sortite distrugerii!

Avea aproape cincizeci de ani.

Și totuși, doamna Monsen și Anna erau prietene bune. Dar amândouă erau foarte mioape.

Când Anna își scotea ochelarii de citit, trebuia să se aplece atât de mult, încât ajungea cu nasul între paginile cărților.

Când nu era lume în bibliotecă, făceau concurs de citit.

La început, doamna Monsen câștiga mereu.

Dar n-a trecut mult timp și Anna a întrecut-o.

„E pentru că ai nasul mai ascuțit.“, spunea doamna Monsen.

Doamna Monsen se prefăcea că e furioasă, dar nu era. Aproape întotdeauna se purta cu blândețe.

Dar într-o zi, când Anna a venit la bibliotecă, a găsit-o pe doamna Monsen tristă.

– De ce ești supărată? a întrebat Anna.

– Din cauza acestor cărți, a răspuns doamna Monsen, a cărților pe care nu le împrumută nimeni.

– Nu mai împrumută nimeni nicio carte? a întrebat Anna.

– Da, aproape nimeni.

– De ce nu le împrumută nimeni? a întrebat Anna.

– Pentru că sunt mulți oameni care habar n-au ce pierd, a spus doamna Monsen.

Exact atunci cineva a strănutat în spatele Annei.

Fetița s-a întors. Pe un taburet, în fața unui raft, stătea cocoțat un om scund și pricăjit, cu un teanc de cărți într-un coș mare.

– Scuze pentru strănut, a șoptit el.

Apoi s-a dat jos de pe scaun și a ieșit din încăpere.

– Cine era? a întrebat Anna.

– Milton Berg, a spus doamna Monsen. Lucrează în depozitul de la subsol.

– Arăta așa de trist, a zis Anna. Cred că e trist fiindcă începe să îmbătrânească.

– Nu, a răspuns doamna Monsen. E trist pentru că trebuie să distrugă cărțile pe care nu le împrumută nimeni.

– Le distruge? a șuiert Anna.

– Dar el nu vrea să facă asta, a zis doamna Monsen. O face pentru că e nevoit. Directorul bibliotecii spune că ocupă prea mult spațiu cărțile astea. Milton Berg iubește cărțile la fel de mult ca mine și ca tine. Dar, dacă nu le distruge, își pierde slujba.

– Ar putea să găsească alta, a spus Anna.

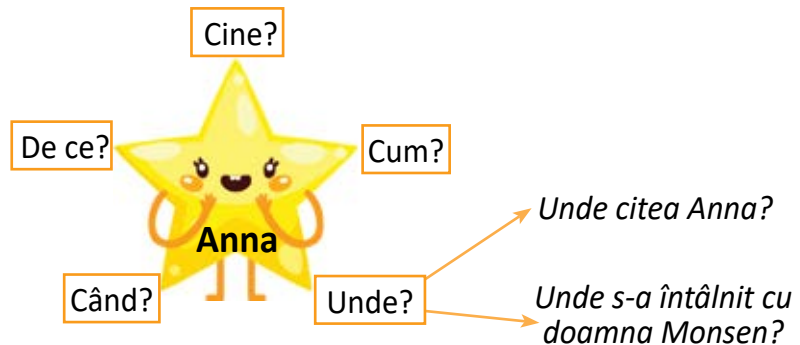
– Dar nu e vina lui că vor fi distruse cărțile, a spus doamna Monsen. Și nu are prea mult până la pensie. Dacă pleacă, o să vină în locul lui altul care va face asta.

Brusc, doamnei Monsen i-a dispărut culoarea din obraji.

– Poate că o să fiu obligată să distrug eu cărțile, a șoptit ea. Sper să nu plece Milton.

2. Ce emoție ai simțit atunci când ai aflat că sunt cărți care vor fi distruse? Motivează răspunsul tău. Desenează un simbol potrivit.

3. Crezi că Anna era o cititoare pasionată? Motivează răspunsul. Pentru a-ți construi răspunsul, completează următoarea schemă. Scrie cât mai multe întrebări care încep cu cuvintele date, oferind răspunsuri la acestea.

4. **Activitate în echipe.** Grupați-vă în funcție de pasiuni în următoarele echipe și rezolvați sarcinile de lucru.

Actori – Creați un dialog pe tema cititului între Anna și părinții ei.

Scriitori – Imaginați-vă o continuare a textului *Fetița care voia să salveze cărțile*.

Cântăreți – Interpretați un cântec potrivit acestui text, învățați la orele de Muzică și mișcare.

Desenatori – Ilustrați prin desen textul *Fetița care voia să salveze cărțile*.

Matematicieni – Compuneți probleme în care să utilizați cuvintele: *biblioteca, au împrumutat, au rămas, cărți de aventuri, cărți de poezii, au restituit*.

Bibliotecari – Scrieți câteva reguli pe care considerați că este necesar ca oamenii să le respecte în bibliotecă.

SCRIEM POVEȘTI

PENTRU CINE SCRIM POVEȘTILE?	Clasa noastră, împărțită în mai multe grupe, își propune să scrie povești la crearea cărora vor participa toți membrii grupului.	Sugestie: Este bine să ne stabilim de la început cui se adresează poveștile noastre.
CUM NE ORGANIZĂM ACTIVITATEA?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ne împărțim în grupe de câte 5 colegi. 2. Alegem împreună, în cadrul grupului, subiectul și titlul poveștii. 3. Alegem împreună forma și mărimea suportului pe care vom scrie povestea. 4. Stabilim calendarul de lucru. 	Sugestii: <ul style="list-style-type: none"> • Vă puteți gândi la orice subiect care îi atrage pe cei mai mulți membri ai grupului. • Adăugați de la început suficiente pagini goale, așa încât să fie loc pentru continuarea poveștii. • Puteți să stabiliți în cadrul grupului cine corectează scrierea, cine realizează desenele, cine va urmări respectarea calendarului de lucru.
CUM LUCRĂM?	Redactarea poveștilor	Sugestii: <ul style="list-style-type: none"> • Se adaugă desene care să illustreze scenele principale ale poveștii. • După acest moment, textul va fi recitit, corectat, completat în grup. • Puteți realiza un afiș care va însoți prezentarea poveștii.
CUM PREZENTĂM?	Poveștile vor fi citite în fața clasei.	Sugestie: Fiecare membru al grupului poate citi câte o parte din poveste sau puteți alege un reprezentant al grupului care să citească toată povestea.
CUM ANALIZĂM REZULTATUL MUNCII?	Pe baza criteriilor stabilite, vom face observații și vom aduce îmbunătățiri poveștilor.	Criteriile de apreciere a proiectului: Înălțuirea logică a ideilor Scrierea corectă Desene potrivite la locul potrivit Aspectul poveștii pe suportul de hârtie Modul de prezentare Încadrarea în timp Implicarea membrilor grupului în elaborarea poveștii
CUM FACEM CUNOSCUTĂ POVEȘTEA?	Alegem calea prin care poveștile să fie făcute cunoscute și prezentate cât mai multor persoane: colegi din școală, părinți, prieteni.	Sugestie: Acest lucru se poate face on-line sau off-line. Puteți promova poveștile și cu ajutorul afișelor realizate. Puteți să expuneți poveștile scrise pe un raft din biblioteca clasei.

REPETĂM, EXERSĂM

POVESTE CU „ÎNCURCĂ-LUME“

de Manuela Dinescu

Băiatul acesta avusese un nume cum avem noi cu toții, dar, fiindcă toate le făcea pe dos, intrase în rând cu netoții și i se spunea „Încurcă-lume“.

În fiecare zi făcea câte una lată de se luase de gânduri lumea toată. Ar fi dorit, bunăoară, să ia note mari la școală și, fiindcă auzise că pentru asta trebuie „să stai cu burta pe carte“, o zi întreagă, ba chiar și noaptea, așa se-așezase, dar învățătura în cap nu-i intrase.

Dimpotrivă, învățătorul i-a dat notă mică și cu glas răspicat așa l-a certat:

– Tu, băiete, ai cam legat cartea de gard!

„N-am legat-o deloc!“, își spuse băiatul lăcrimând, dar se-nsenină, fiindcă deodată îi veni un gând:

„Poate că asta e o metodă anume să pot primi și eu note bune.“

Așa că de primul gard cărțile le-a atârnat cu o sfoară și a așteptat roadele râvnite să apară. Dar nici încercarea aceasta nu i-a reușit, ba dimpotrivă, râsete a stârnit.

1. Citește textul cu atenție. Explică sensul expresiilor „a sta cu burta pe carte“ și „a lega cartea de gard“. Caută în *Dicționarul explicativ al limbii române* și alte expresii care conțin cuvântul *carte* și explică sensul lor.
2. Poartă un dialog cu colegul de bancă în care, pe rând, unul dintre voi să joace rolul lui „Încurcă-lume“, iar celălalt, rolul unui prieten de-al său. Respectă regulile unei conversații. Nu uita să folosești formulări potrivite atunci când nu înțelegi un mesaj.
3. Imaginează-ți că îi explici lui „Încurcă-lume“, în 4-5 enunțuri, cum este creată o carte. Scrie acest text.
4. Transcrie textul pe caiet și completează spațiile, folosind cuvintele: *nai, n-ai, la, l-a*.
Nicușor a mers ... bibliotecă. Doamna bibliotecară ... întrebat ce carte dorește.
 – *Aș dori o carte despre instrumentele muzicale. Am de făcut un proiect despre cimpoi, fluier și ...*
 – *Aici ... să găsești o astfel de carte. Îți recomand să cauți informații pe internet.*
5. Realizează un desen prin care să ilustrezi o secvență din textul *Poveste cu „Încurcă-lume“*.
6. În grupuri de 4-5 elevi, realizați un afiș pentru un eveniment care va avea loc în școala voastră.

PROBĂ DE EVALUARE

1. Fiecărui tip de carte i se potrivește o imagine. Realizează corespondența.

A

B

C

D

E

1. carte de colorat

2. carte de povești

3. carte de bucate

4. manual

5. enciclopedie

2. Bifează răspunsul corect (o singură variantă corectă).

a. Unde duce autorul manuscrisul unei cărți?

A. la editură

B. la bibliotecă

C. la tipografie

b. Cine scrie și aranjează textul unei cărți la calculator?

A. autorul

B. cititorul

C. tehnoredactorul

c. Unde este tipărită cartea?

A. la librărie

B. la tipografie

C. la editură

3. Completează spațiile din propozițiile următoare folosind cuvintele: *nai, n-ai, la, l-a*:

a. Cred că ... citit cu atenție!

b. Cartea aceea ... impresionat pe Mihai.

c. – Tu ... nicio carte de ... Miruna?

d. Unchiul meu cântă

4. Explică: a. ce este o carte;

b. ce este o filă a cărții;

c. ce sunt copertele cărții.

5. Citește cu atenție enunțul de alături.

„Cartea are miros de pădure.”

Scrie un scurt text în care să îți exprimi acordul sau dezacordul cu privire la propoziția de mai sus, justificându-ți alegerea.

• Când scrii textul, respectă următoarele cerințe: îți exprimi acordul sau dezacordul față de propoziția dată, justifici alegerea, ești atent la corectitudinea scrisului.

	1	2	3	4	5
SUFICIENT	două corespondențe	un răspuns corect	două cuvinte completate corect	o explicație corectă	o cerință respectată
BINE	trei corespondențe	două răspunsuri corecte	trei-patru cuvinte completate corect	două explicații corecte	două cerințe respectate
FOARTE BINE	patru-cinci corespondențe	trei răspunsuri corecte	cinci-șase cuvinte completate corect	trei explicații corecte	trei cerințe respectate

GRILA DE AUTOEVALUARE

1. **A** – enciclopedie, **B** – carte de bucate, **C** – carte de colorat, **D** – manual, **E** – carte de povești; 2. **a** – A, **b** – C, **c** – B; 3. **a** – n-ai, **b** – l-a, **c** – n-ai/la, **d** – la/nai; 4. **a** – **de exemplu** – un obiect realizat din foi de hârtie pe care sunt scrise texte, **b** – **de exemplu** – fiecare foaie a unui caiet, a unei cărți, **c** – **de exemplu** – învelișul protector al unei cărți.

UNITATEA 2

TOAMNA

Ți-am pregătit cu drag:

COMUNICARE ORALĂ

Ne pregătim pentru aventură – Adaptarea vorbirii la interlocutor, cererea simplă familiară, cererea politicoasă

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Ghicitoare despre toamnă

Facem cunoștință cu textul – *Unde a zburat rândunica?*, de Titel Constantinescu

Ne împrietenim cu textul – Personaje, ordinea cronologică a întâmplărilor, vocabular (cuvinte cu înțeles asemănător, cuvinte cu sens opus)

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scriem corect *numai, nu mai*

– Cuvântul, parte de vorbire

Ducem magia textului mai departe – Alcătuirea unui text pe baza întrebărilor

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Toamna – organizator grafic

Facem cunoștință cu textul – *Ce te legeni...*, de Mihai Eminescu

Ne împrietenim cu textul – Harta poeziei

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Despărțirea cuvintelor în silabe la capăt de rând

– Părți de vorbire care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii

Ducem magia textului mai departe – Descrierea codrului în anotimpul toamna

INVITAȚIE LA LECTURĂ – *Frunza curajoasă*, de Emilia Plugaru

PORTOFOLIUL CU FIȘE DE LECTURĂ

REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare

EVALUARE

Vei reuși:

- să extragi informații dintr-un text literar audiat/citit, evidențiind aspectele importante;
- să descrii un obiect din universul apropiat;
- să îți adaptezi vorbirea la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog;
- să sesizezi formele și utilizările corecte ale cuvintelor;
- să aplici corect regulile de despărțire a cuvintelor în silabe la capăt de rând, regulile de ortografie și de punctuație în redactarea unui text;
- să realizezi și să organizezi un portofoliu cu fișe de lectură;
- să participi la realizarea unei expoziții de fișe de lectură;
- să observi și să înregistrezi sistematic progresul în parcurgerea unor lecturi suplimentare.

NE PREGĂTIM PENTRU AVENTURĂ

COMUNICARE ORALĂ

Observăm imaginea

Răspundem

1. Alege varianta corectă de răspuns.

• În imagine observăm:

a. un greier. b. un licurici. c. un fluture.

• Este anotimpul:

a. primăvara. b. iarna. c. toamna.

2. Motivează alegerea anotimpului de la exercițiul anterior, precizând cât mai multe semne din natură care indică prezența sa.

Ascultăm

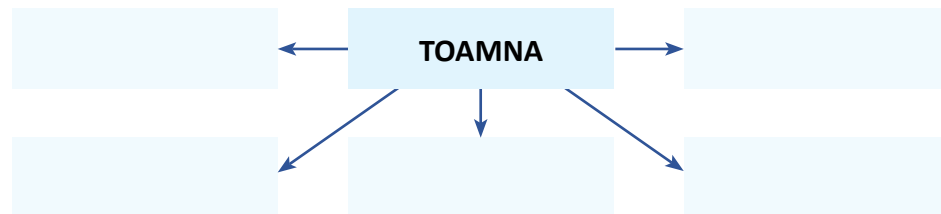
3. Ascultă, în varianta digitală a manualului, *Balada unui greier mic*, de George Topîrceanu.

Lucrăm

4. Notează cuvintele al căror sens nu îl cunoști. Caută explicația acestora în dicționar.

5. Desenează pe caiet o schemă asemănătoare și completează casele cu însușirile anotimpului toamna pe care le-ai reținut din poezie.

6. Formulează răspunsuri orale la întrebările de mai jos.

- De ce are toamna culoarea gri?
- De ce nu era greierul pregătit pentru sosirea anotimpului rece?
- De ce nu dorește greierul să împrumute mâncare de la furnică?

7. Formați perechi.

a. Citiți pe roluri dialogul dintre greier și furnică:

G: Bună ziua, dragă vecină!

F: Bună ziua! Ce vânt te-aduce pe-aici?

G: Te rog să îmi împrumuți câteva boabe până la primăvară!
Sunt înfrigurat și flămând. Cămara mea e goală.

F: Aș putea să știu ce ai făcut toată vara? Eu, spre exemplu,
am muncit din greu ca să strâng provizii.

G: Ai dreptate, am greșit și îmi pare rău! Anul viitor voi fi mai
prevăzător.

F: Greșeala recunoscută e pe jumătate iertată. De data aceasta
te ajut, dar tu trebuie să îți înveți lecția. Îți dau permisiunea să te
servești cu boabe din cămara mea!

b. Stabilește, oral, corespondența între enunțurile din cele două
coloane.

1. Când greierul o salută pe furnică, îi spune:
2. Furnica răspunde la salutul greierului, spunând:
3. Greierul îi cere de mâncare furnicii, rostind cuvintele:
4. Furnica își exprimă dorința de a afla ceva, spunând:
5. Greierul își exprimă părerea de rău pentru greșeala sa, spunând:
6. Furnica îi oferă câteva boabe, zicând:

c. Care sunt formulele de politețe pentru care nu ați putut realiza
corespondența? Ce exprimă ele și în ce situații se folosesc?

d. Încheiați dialogul, utilizând formulele de politețe descoperite
la punctul **c**.

8. Joc de rol. Convorbire telefonică

În perechi, imaginați o convorbire telefonică în care cereți per-
misiunea părintelui de a merge la un film cu colegii de clasă. Nu
uitați să folosiți *cuvintele magice*! Inversați rolurile, astfel încât fiecare
dintre voi să interpreteze, pe rând, rolul părintelui, respectiv pe cel
al copilului.

9. Notează pe caiet *cuvintele magice* pe care le folosim pentru a ne
adresa politicos altei persoane.

SFATURI UTILE ÎN VORBIRE

*Adaptează întotdeauna vorbirea la persoana căreia îi transmiți sau
îi ceri informații!*

Folosește cuvintele magice care exprimă politețea și buna-creștere!

Formulează enunțurile clar și corect, nu te pierde în amănunte!

Respectă tema discuției!

Adresează întrebări pentru clarificare!

A. Îți dau permisi-
unea...

B. Te rog...

C. Bună ziua!

D. Aș putea să știu...?

E. Mulțumesc!

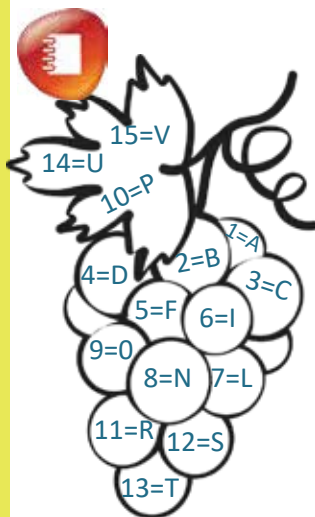
F. Bună ziua, dragă
vecină!

G. La revedere!

H. Îmi pare rău!

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Elimină cuvintele care nu se potrivesc în descrierea toamnei și vei descoperi o ghicitoare despre acest anotimp.

*Iarba o înverzește/ofilește,
Vântul îl oprește/pornește,
Frunza o veștejește/întinerește,
Ploaia o potolește/stârnește.*

2. Descoperă numele unor personaje pe care le vei întâlni în textul *Unde a zburat rândunica?*, folosind codul scris pe strugure.

5 14 11 8 6 3 1 2 14 11 12 14 3 14 7

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

UNDE A ZBURAT RÂNDUNICA?

de Titel Constantinescu

Când s-a trezit Cip-Cirip, bătea un vânt rece, care legăna frunzele copacilor și tufele măceșilor...

Soarele nici nu răsărise încă și vrăbiuța Cip-Cirip își luă zborul spre prietena ei, rândunica:

„O să zburăm amândouă până la iaz și o să facem baie împreună.“
se gândea pe drum vrăbiuța, bucuroasă. „Ea în apă, eu în nisip.“

Căsuța rândunicii era sub streășina unei case, sus, sus de tot!

Cip-cirip-cirip! făcu vrăbiuța, ceea ce pe limba vrăbiilor însemna:

*„Vecinică,
Rândunică,
Ieși afară,
Surioară...
Nu-i nici cald și nu-i nici soare,
Dar e bine de plimbare...“*

A stat vrăbiuța, a mai strigat o dată, de două ori, apoi, sfâr... a zburat spre pădure.

Frunzele copacilor începuseră să se îngălbenească și firele de iarbă nu mai erau verzi. Vrăbiuța simțea că e mai frig decât ieri, dar nu prea înțelegea de ce...

Și cum zbura ea, așa, mai aproape de pământ, numai ce-o văzu pe furnică. Aceasta ducea spre un mușuroi un miez de pâine mai mare decât două furnici la un loc!

Vrăbiuța se apropie de ea și ciripi:

„Cip-cirip, soră furnică,
N-ai văzut pe rândunică?“

Dar furnica îi răspunde fără să se oprească din drum:

– N-am văzut-o, n-am văzut-o... Du-te și întreabă-l pe bursuc...
Eu n-am timp să mă uit după rândunică. Acum îmi fac provizii de iarnă...

Vrăbiuța zbură mai repede, până ce îl întâlnește pe moș Bursuc. Abia ducea în gură o ramură cu frunze roșioare, ca arama. Se pregătea să-și facă culcușul.

Vrăbiuța se opri pe un fir de măceș.

„Moș Bursuc, n-ai văzut
Vecinica,
Rândunica
Pe aici a trecut?“

Dar bursucul n-o văzuse pe rândunică, și-i părea rău că n-o putea ajuta pe vrăbiuță.

Și iar zbură vrăbiuța, mai departe. În poiană, întâlnește o șopârlă.

– N-ai văzut-o pe rândunică?... întreabă ea.

Dar nici șopârla n-o văzuse și îi răspunde repede:

– N-am văzut-o, n-am văzut-o. N-am avut timp... Toată dimineața am căutat o piatră mai mare, sub care să dorm toată iarna... În sfârșit, am găsit una!

Șopârla a plecat spre noul ei culcuș, iar vrăbiuța a zburat până la iaz, la prietena ei broscuța. Sălciile de pe mal își scuturaseră toate frunzele, iar nuferii nu se mai vedeau deloc.

Vrăbiuța se opri lângă malul lacului și strigă:

„Hai broscuță Oac-oac-oac,
Ieși acum puțin din lac!
Cip-cirip-cip-cirip...“

- **streașină:** margine a acoperișului care ajută la scurgerea ploii;
- **mușuroi:** movilă de pământ pe care o fac cârțițele sau furnicile în locul unde își au cuibul;
- **a deretica:** a face ordine și curățenie prin casă.

Vrei să știi mai mult?

Textul literar

narativ este textul în care sunt relatate întâmplări la care iau parte personaje.

Și iată că broscuța ieși la mal...

– Bună ziua, broscuță! ciripi vrăbiuța. N-ai văzut-o pe rândunica?
O caut de azi-dimineață.

– Nu, n-am văzut-o! răspuse broscuța Oac-Oac. Mi-am făcut o căsuță în nămolul din fundul lacului. E așa de cald acolo! O să dorm toată iarna. Dar ce se aude? întrebă broscuța...

– Ia te uită, niște păsări! N-o fi și prietena noastră, rândunica?

– Ba da, și eu sunt, răspuse rândunica. Și coborî lângă ele.

– Dar unde ai fost până acum? întrebă vrăbiuța... te-am căutat peste tot și nu te-am găsit.

– Am stat de vorbă cu alte rândunici, pe niște fire de telegraf și ne-am făcut planul de drum.

– Cum? De ce plecați? întrebă broscuța și vrăbiuța.

– N-avem ce mânca la iarnă. Aici nu găsim nici musculițe, nici viermișori.

– Dar o să mai vii? întrebă vrăbiuța.

– Sigur că o să vin! La primăvară...

Vrăbiuța era tare bucuroasă... se gândea cum să păzească mai bine cuibul rândunicii până la primăvară...

Și rândunica a plecat. S-a ridicat sus, sus de tot și împreună cu celelalte rândunici, strânse în stol, a zburat mai departe spre țările calde.

Vrăbiuța ciripi în urma rândunicii:

„Drum bun, rândunico!“

Apoi zbură repede spre cuib, ca să-l deretice, să aibă și ea adăpost peste iarnă.

1. Citește textul în șoaptă/în gând.

2. Citiți textul în lanț, acordând atenție intonației.

3. Completează enunțurile pe caiet.

a. Titlul acestui text este

b. Autorul textului este

c. Întâmplarea se petrece în anotimpul

d. Povestitorul relatează o întâmplare din lumea

e. Vrăbiuța nu înțelegea

f. Vrăbiuța Cip-Cirip a învățat că

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Găsește în text cuvinte cu înțeles asemănător pentru cele scrise pe frunze.

2. Găsește cuvinte cu sens opus celui din text, pentru cuvintele: *rece*, *repede*, *sus*, *bucuroasă*.

3. Transcrie enunțurile în care:

- este descrisă dimineața de toamnă;
- descoperim ce făcea rândunica împreună cu suratele ei;
- este descris iazul;
- se află salutul vrăbiuței;
- descoperim motivul plecării rândunicilor.

4. Răspunde la întrebările de mai jos.

- Când și unde se petrece acțiunea?
- Care sunt personajele din text?
- Ce fapte săvârșesc personajele?
- Care este cauza care a provocat acțiunea?
- Care este scopul pentru care se desfășoară acțiunea?
- Care este momentul cel mai emoționant al acțiunii?
- Cum se termină acțiunea prezentată?

5. Realizează oral corespondența dintre personaje și activitatea lor de pregătire pentru iarnă.

Ducea provizii spre mușuroi.

A zburat împreună cu celelalte rândunici în țările calde.

A zburat spre cuib să îl pregătească pentru iarnă.

A căutat o piatră mare sub care să hiberneze.

Și-a făcut o casă în nămolul lacului.

Aduna ramuri cu frunze roșcate pentru culcuș.

rândunica

vrăbiuța

furnica

broscuța

bursucul

șopârla

melcul

REȚINEM

Totalitatea întâmplărilor dintr-o operă literară constituie **acțiunea**.

6. Aranjează enunțurile următoare în ordinea în care s-au petrecut întâmplările din povestire. Scrie răspunsurile pe caiet astfel: **c - 1**.
- Vrăbiuța îi face o promisiune rândunicii.
 - Niciun animal din pădure n-a văzut-o pe rândunică, deoarece fiecare este ocupat cu pregătirile de iarnă.
 - Vrăbiuța își caută prietena rândunică.
 - Vrăbiuța află de planurile rândunicii.

AVENTURA CONTINUĂ

A. Scriem corect

DESCOPERIM

Observă cuvintele scrise cu litere îngroșate. Cum se rostesc ele? Cum se scriu?

Moș Bursuc ducea în gură **numai** o ramură. Rândunica **nu mai** pleacă până la toamnă.

AFLĂM

Se scrie **numai** când poate fi înlocuit cu **doar**.

Se scrie **nu mai** când urmează un cuvânt care exprimă o acțiune.

APLICĂM

1. Transformă propozițiile după model.

Nu sta! → *Nu mai sta!*

- Nu încerca să îl oprești!
 - Nu lua hotărâri în grabă!
 - Nu râde de colegii tăi!
2. Transcrie pe caiet enunțurile și completează-le cu *numai* sau *nu mai*.
- Mama a cumpărat ... o pâine.
 - Ei ... doresc să participe la concurs.
 - Te rog, ... vorbi în timpul spectacolului!
 - Vacanța a durat ... o săptămână.
 - I-am invitat ... pe colegii mei.
 - El ... vine cu noi.
3. Transcrie pe caiet doar enunțurile în care toate cuvintele sunt scrise corect. **În perechi**, verificați și corectați eventualele greșeli de scriere.
- Am numai doi lei.
 - Sunt nu mai doi copii.
 - Mihai numai vrea bomboane.
 - Eu nu mai merg la muzeu.
 - Vreau nu mai o pară.
 - Citesc numai o carte.

4. Formulează câte un enunț cu fiecare dintre grupurile de cuvinte de mai jos.

- a. **numai tu, numai un măr, numai o carte;**
- b. **nu mai plânge, nu mai cânta, nu mai am.**

5. Scrie câteva enunțuri despre ce vezi în imagine, folosind și cuvintele **numai** și **nu mai**.

B. Cuvântul, parte de vorbire

Bursucul ducea o ramură cu șase frunze roșiatice. El se ascundea de ploaia rece.

1. Răspunde la întrebări.

- Din ce sunt alcătuite enunțurile de mai sus?
- Ce denumesc cuvintele din enunțurile date?

2. Grupează cuvintele (părțile de vorbire) într-un tabel, după modelul dat.

cercetează, vechi, pisică, ninsoare, aleargă, gătim, ele, clopoțel, voi, ceață, trist, bunic, au strigat, curioși, steag, interesant, eu, berze, brumă, el, penar

REȚINEM

Cuvintele fac parte din vorbirea noastră și le numim **părți de vorbire**.

Denumesc			Arată însușiri	Exprimă acțiuni	Înlocuiesc un nume
ființe	lucruri	fenomene ale naturii			
băiat	microfon	grindină	cuminte	rezolvă	tu

3. Transcrie pe caiet, eliminând „intrusul“ din fiecare șir. Motivează oral alegerea.

- a. robot, vesel, atentă, creativi
- b. înotă, va veni, cântăm, pricepuți
- c. ploaie, tună, fulger, rouă
- d. aruncă, întreabă, am găsit, furnică
- e. fluture, albine, dispare, ied

ȘTIAȚI CĂ...

...și părinții voștri se jucau ȘOTRON?

- Întrebați părinții despre regulile acestui joc.

În redactarea textului, vei avea grijă:

- să formulezi răspunsuri la întrebări;
- să scrii corect cuvintele;
- să folosești corespunzător semnele de punctuație;
- să scrii îngrijit;
- să așezi frumos textul în pagină.

4. **Activitate în perechi.** Desenați pe o foaie un șotron în care să scrieți câte patru cuvinte care denumesc:

- 1. insecte;
- 2. fructe;
- 3. jucării;
- 4. acțiuni;
- 5. însușiri;
- 6. emoții;
- 7. fenomene ale naturii;
- 8. meserii.

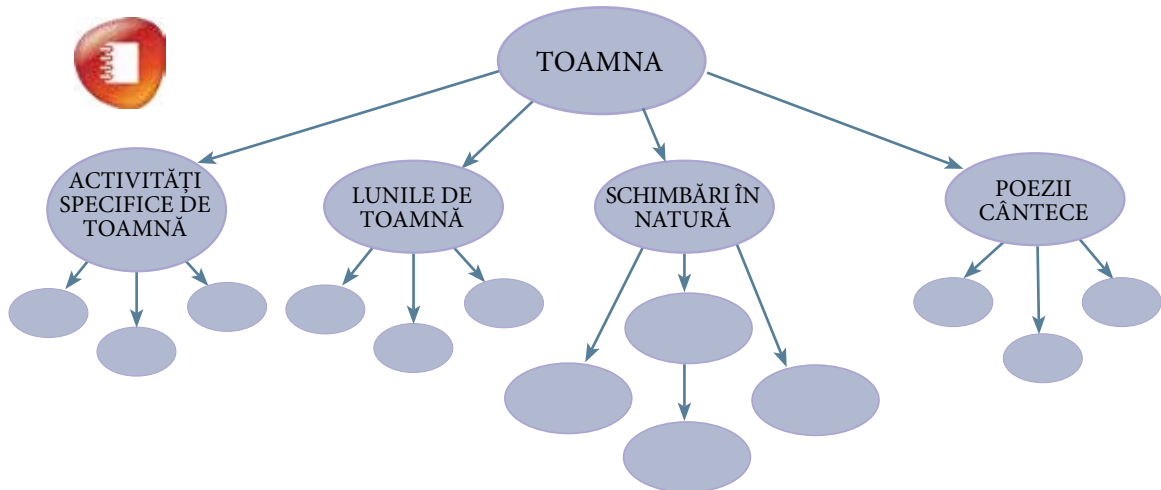
DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

Pe baza întrebărilor de mai jos, alcătuieste un text cu titlul *De vorbă cu o rândunică.*

- 1. Ce schimbări s-au petrecut în natură?
- 2. Unde și când ai văzut rândunica?
- 3. Care e înfățișarea ei?
- 4. Ce ai vrea să știi despre ea? Ce o poți întreba?
- 5. Ce răspunsuri ai putea primi?
- 6. Ce ai înțeles din răspunsurile ei? La ce concluzie ai ajuns?

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

Realizați, în perechi, un ciorchine despre toamnă.

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

CE TE LEGENI...

de Mihai Eminescu

– Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vânt,
Cu crengile la pământ?
– De ce nu m-aș legăna,
Dacă trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea crește
Și frunzișul mi-l rărește.
Bate vântul frunza-n dungă –
Cântăreții mi-i alungă;
Bate vântul dintr-o parte –
Iarna-i ici, vara-i departe.
Și de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!
Peste vârful de rămurele
Trec în stoluri rândunele,
Ducând gândurile mele
Și norocul meu cu ele.
Și se duc pe rând, pe rând,
Zarea lumii-ntunecând,
Și se duc ca clipele,
Scuturând aripele,
Și mă lasă pustiit,
Veștejit și amorțit
Și cu doru-mi singurel,
De mă-ngân numai cu el!

1. Ascultă poezia și în varianta digitală a manualului.
2. Citește poezia.
3. a. În textul citit, apar mai multe cuvinte care se referă la timp. Descoperă aceste cuvinte.
 - b. Alcătuiește enunțuri, folosind cuvintele descoperite.
 - c. Spune și alte cuvinte care se referă la timp.

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

- Recitește textul și identifică versurile care:
 - menționează fenomene ale naturii;
 - indică semnele toamnei;
 - ilustrează ideea trecerii timpului.
- Alege răspunsul corect, transcriindu-l pe caiet.

Enunțul	Varianta		
	A	B	C
<i>Ce te legeni...</i> este	o poveste	o legendă	o poezie
Poetul stă de vorbă cu	codrul	un prieten	păsările
Codrul este	trist	vesel	jucăuș

- Realizează pe caiet un tabel asemănător și completează cu versurile potrivite.

Explicația versurilor	Versul/versurile
Păsările sunt alungate.	„Cântăreții mi-i alungă“
Toamna a sosit.	
Codrul simte că îmbătrânește.	
Crengile sunt aplecate.	
Zilele se micșorează.	

- Realizează harta poeziei *Ce te legeni...*, după modelul următor.

REȚINEM

Harta textului poate conține elementele unui text sau idei desprinse din acesta, încadrate în diverse forme pentru a fi reținute mai ușor. Formele pot fi legate între ele prin săgeți sau prin linii pentru a arăta legătura dintre ideile prezentate.

AVENTURA CONTINUĂ

A. Despărțirea în silabe la capăt de rând

- Desparte în silabe, oral și în scris, cuvintele scrise pe imaginea alăturată. Spune câte silabe are fiecare cuvânt.
- În perechi, căutați în textul *Ce te legeni...* câte două cuvinte formate din:

două silabe;

trei silabe;

patru silabe.

3. Ordonează silabele pentru a obține cuvinte:

bu-plum-riiu

mul-co-re-lo-ti

net-foș

vi-pro-zii

Alcătuiește, oral, enunțuri cu aceste cuvinte.

DESCOPERIM

• Citește textul și observă cum au fost scrise cuvintele care nu au încăput în întregime la capăt de rând.

A sosit toamna. Razele soarelui încălzesc pământul din ce în ce mai puțin. Păsările călătoare au pornit în marea călătorie. Le vom revedea abia la primăvară. Ne va fi dor de cântecul lor.

• Observă câteva exemple de despărțire a cuvintelor în silabe la capăt de rând:

încălzesc: în-călzesc, încâl-zesc

păsările: pă-sările, păsă-rile, păsări-le

primăvară: pri-măvară, primă-vară,

primăva-ră

AFLĂM

Dacă un cuvânt nu încapă în întregime la sfârșitul rândului, îl despărțim în silabe, trecând pe rândul următor numai silabe întregi.

Pentru a despărți cuvintele în silabe la capăt de rând folosim cratima.

NE AMINTIM

Silaba este un sunet sau un grup de sunete pe care îl rostim printr-o singură deschidere a gurii.

APLICĂM

1. Transcrie pe caiet cuvintele despărțite corect în silabe la capăt de rând.

pă-dure, drume-ți, frunz-ele, copa-cii, cren-gile, păsăril-e, pote-ca.

2. Cum pot fi despărțite la capăt de rând cuvintele: *codruțule, potecile, întinerești, singurel, gândurile?* În grupuri de 4-5 elevi, găsiți toate posibilitățile.

3. Transcrie textul scris înclinat de la rubrica **Descoperim**. Desparte în silabe cuvintele care nu încap în întregime la capătul rândului.

4. Alege varianta în care toate cuvintele sunt despărțite corect în silabe.

a. ca-rte, pi-cior, e-xer-cițiu

b. car-te, pi-ci-or, ex-er-ci-țiu

c. car-te, pi-cior, e-xer-ci-țiu

REȚINEM

- Unele cuvinte denumesc **ființe** (*iepure, Radu, furnică*), altele denumesc **lucruri** (*mănușă, carte*), iar altele denumesc **fenomene ale naturii** (*ploaie, fulger, ninsoare, curcubeu*).

B. Părți de vorbire care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii

OBSERVĂM

Priviți imaginile și spuneți ce reprezintă fiecare.

1. **Lucrați în perechi.** Căutați în poezia *Ce te legeni...*, de Mihai Eminescu, șapte părți de vorbire care să denumească ființe, lucruri sau fenomene ale naturii. Spuneți ce exprimă fiecare cuvânt selectat.

2. Transcrie, din următoarele șiruri de cuvinte, doar părțile de vorbire care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii.

a. *flori, iepure, palmier, roci, minunat, ghețar, alege, porumb, respectat, culege, manual;*

b. *ciocârlie, umăr, săgeată, aviator, colorat, întreabă, grindină, dulap, alb, corăbier;*

c. *fântână, cireșe, pălărie, bufniță, unchi, ciripește, jandarm, noi, ghiocei, vânt, se joacă.*

3. Transcrie pe caiet și completează spațiile libere cu părți de vorbire potrivite.

a. Pădurarul găsi într-un ... un pui de ... speriat.

b. În minunata ... locuiau cei șapte ... și alte personaje din ... pentru copii.

c. Pentru mine, ... este minunată.

d. Băiatul privea la ... senin.

e. Degețel se urcă în vârful unui ... pentru a descoperi o ... omenească.

4. Completează cu alte părți de vorbire care denumesc:

a. legume: *ardei, ...;*

b. cereale: *porumb, ...;*

c. unelte: *ciocan, ...;*

d. instrumente muzicale: *pian, ...;*

e. animale: *vulpe, ...;*

f. fructe: *măr,*

Vrei să știi mai mult?

Partea de vorbire care denumește ființe, lucruri, fenomene ale naturii se numește **substantiv**.

- Substantivul este partea de vorbire care se numără:
un iepure- doi iepuri
o mănușă – două mănuși
un fulger – două fulgere

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

- Recitește poezia *Ce te legeni...*, de Mihai Eminescu.
 - a. Scrie cuvinte și expresii deosebite din poezie care prezintă codrul toamna. Poți adăuga și alte expresii reținute din lecturile tale.
 - b. Formulează enunțuri cu aceste cuvinte și expresii, în care să descrii cât mai artistic codrul în anotimpul toamna.
 - c. Realizează un desen pe baza descrierii tale.
 - d. Ascultă compoziția *Toamna*, de A. Vivaldi, identifică cele trei părți ale lucrării muzicale și alege partea cu care se potrivesc cel mai bine textul și desenul tău. Explică de ce ai făcut această alegere.

INVITAȚIE LA LECTURĂ

1. Citește textul cu atenție pentru a putea răspunde la cele trei întrebări ale Spiridușului lecturii, din caseta alăturată.

FRUNZA CURAJOASĂ

de Emilia Plugaru

Se leagănă pe ramul înghețat, dar se ține din toate puterile să nu o ia vântul, să nu o strivească gerul. Nu se va da bătută cu una, cu două. Pentru nimic în lume nu-și va părăsi ramul. Arborele a rămas dezgolit, ar fi prea de tot să-l părăsească și ea. S-a născut, a crescut hrănindu-se cu seva lui și e datoare să-i arate recunoștință.

Gerul și vânturile reci au sucit-o, au ruginit-o, au încrețit-o încât nu o mai recunoști. Cât de frumoasă era când abia se desfăcuse din mugur... Cât de frumoasă era când soarele îi turna prin vinișoare aur și aramă... Dar... cele trecute sunt bune trecute. Nu-i pare rău de nimic.

Bineînțeles, ar fi putut să plece cu surioarele sale atunci când vântul le-a smuls rând pe rând, le-a purtat în brațe ca pe niște păsărele, apoi le-a așternut jos la rădăcina copacului. Acum toate dorm sub plapuma de zăpadă. Probabil se simt bine, nu au nicio grijă. Fiecare însă cu soarta sa. Ea și-a ales singură soarta.

Nu a știut niciodată ce înseamnă adevăratul frig. Acum o știe din plin. Nici singurătatea nu a știut ce înseamnă. E alături de ram, dar ramul mereu rămâne tăcut. Își amintește cu nostalgie de zilele când foșnea fericită împreună cu celelalte frunze la fiecare adiere de vânt. Șușoteau, șușoteau și doar înainte de furtună tăceau mâlc. Furtuna trecea, trecea spaima și iarăși se puneau pe șușotit. În hainele lor se adăposteau mulțime de păsărele. Și ce frumos mai cântau acestea la fiecare revărsat de zori! Cântătoarele au plecat, au rămas doar câteva vrăbiuțe care uneori se așază pe rămurica sa.

- Care sunt personajele povestirii?
- De ce textul are acest titlu?
- Cum se termină întâmplarea povestită?

– Priviți! zise una din vrăbiuțe într-o zi. O frunză foarte curajoasă. E aproape la fel de curajoasă ca noi.

– Și de ce, mă rog, e curajoasă? nu pricepu altă vrăbiuță.

– Păi, cum de ce? Nu o fi oare un act de curaj faptul că a rămas alături de arbore, înfruntând gerul, zăpada și vântul?

– O fi... Numai că... Cine are nevoie de asemenea curaj? Credeți că frunza asta prostuță folosește la ceva? Ba bine că nu. Arborele a avut nevoie de frunze atunci când risca să fie uscat de arșiță. Imediat ce riscul a trecut, s-a descotorosit de ele...

Cât de mult au durut-o vorbele acelei vrăbiuțe... Îi trecuse prin gând chiar să se lase smulsă de vânt. Și ar fi făcut-o... Dacă nu auzea glasul ramului.

– E mult de când nu am scos o vorbă, șopti el. Noi, ramurile, bucuriile și tristețile le trecem în tăcere. Nu ne este în fire să ne exteriorizăm emoțiile... Acum însă, când te văd atât de abătută, trebuie să-ți vorbesc. Vreau să-ți mulțumesc pentru curajul de care ai dat dovadă. Recunoștința ta mă copleșește. Te rog să nu pleci! Te voi ajuta să rezisti până la primăvară. Iarna își are farmecul ei. Vei vedea lucruri minunate, rămâi...

Acestea au fost unicele cuvinte pe care i le-a spus ramul. De atunci nu i-a mai vorbit. Dar ea știe, doar el o ține să nu fie smulsă și dusă de vânt.

Când au căzut primii fulgi, a înțeles că a nimerit într-o lume de poveste. Nu mai simțea nici frig, nici singurătate. Era fericită, se juca cu fulgii, îi prindea în haina sa, vântul îi scutura, dar veneau alții și alții...

2. Lucrați în echipe sarcinile de pe cub:

Descrieți frunza curajoasă.

Analizați gândurile micuței frunze.

Motivați titlul textului, *Frunza curajoasă*.

Asociați această lectură cu ceva la care v-a făcut să vă gândiți.

Comparați acest fragment cu alt text despre frunze (de exemplu, *Frunza*, de Emil Gârleanu).

Aplicați ce ați învățat în orele de AVAP și realizați un desen potrivit povestirii.

PORTOFOLIUL CU FIȘE DE LECTURĂ

Cu toate fișele de lectură pe care le vei completa pe baza lecturilor din manual sau a altor texte citite de tine vei alcătui un *Portofoliu de lectură*.

Ce este Portofoliul cu fișe de lectură?	un dosar sau un folder pe PC/laptop în care pui toate fișele de lectură pe care le completezi pe baza textelor pe care le citești, în ordinea lecturării acelor texte
Când se completează Portofoliul cu fișe de lectură?	pe parcursul întregului an școlar
Care este scopul Portofoliului cu fișe de lectură?	păstrarea evidenței lecturilor pe care le parcurgi și observarea progresului pe care îl faci în ceea ce privește cititul
Cum se evaluează Portofoliul cu fișe de lectură?	Pe parcursul anului școlar, o dată pe lună, vei prezenta portofoliul învățătorului, iar el va aprecia modul de lucru: <ul style="list-style-type: none"> – corectitudinea completării fișelor de lectură; – aspectul fișelor de lectură; – numărul fișelor de lectură; Fișele de lectură realizate pot fi expuse în clasă, la colțul de lectură. La finalul anului școlar, învățătorul va aprecia întregul portofoliu.

FIȘĂ DE LECTURĂ

1. Titlul textului
2. Autorul:
3. Cuvinte și expresii deosebite:
4. Când se petrece acțiunea?
5. Unde se petrece acțiunea?
6. Care sunt personajele?
7. Care sunt principalele întâmplări sau evenimente din text?
8. Ce ți s-a părut important? De ce?

RECOMANDĂRI

1. Pe parcursul anului școlar, cere ajutorul învățătorului pentru completarea *Portofoliului cu fișe de lectură*, solicitând indicații despre diferite aspecte legate de modul de lucru.
2. Poți să observi progresul pe care îl faci în ceea ce privește cititul, completând un tabel asemănător celui de mai jos.

Număr	Titlul cărții	Autorul cărții	Când am început să citesc cartea?	Când am terminat de citit cartea?	Cât de mult mi-a plăcut?
-------	---------------	----------------	-----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------

POVESTEA ANOTIMPURILOR

de Manuela Dinescu

(fragment)

A fost odată un băiat care trăia într-o țară ploioasă, mohorâtă și tristă. În ținutul acela ploua zi de zi, iar soarele, care se arăta foarte puțin, era repede acoperit de nori grei și întunecați. Băiatul se certa mereu cu norii care nu-l lăsau să se bucure de căldura și de strălucirea soarelui și de aceea oamenii i-au spus Dor de Soare sau Doruleț. (...)

Într-o zi, ușurel-ușurel, începu a se depărta fără să-și dea seama de casă, lăsând în urmă locurile cunoscute și după o vreme se trezi la hotarul unde ploaia înceta. Acolo se termina pesemne și ținutul lui trist și ploios și începeau alte meleaguri.

Băiatul porni iarăși la drum și i se păru că merge în cerc, fiindcă întâlnea în cale locuri ce i se păreau cunoscute. Livezile erau însă doldora de fructe coapte, viile își revărsau ciorchii cu boabe rotunde ca niște lacrimi de soare, iar frunzele deveniseră galbene, arămii sau roșcate.

Zâna care-l întâmpină purta rochie de frunze foșnitoare și pe umeri o mantie lungă de borangic ca o ceață străvezie. Abia ducea un coș în care aduna fructele coapte, iar când flutura mantia cea lungă, în aer se risipea o pulbere mărunță care se așternea peste frunzele pomilor și peste flori. Frunzele pomilor deveneau arămii sau roșcate, ierburile se îngălbeneau și își aplecau tulpinile, florile se întristau și își scuturau petalele ca niște lacrimi călătoare.

– Grăbește-te, avem multe, multe de făcut, îl întâmpină ea. Trebuie să pregătim roadele pentru cules. Privește! Colo sunt de aurit perele și gutuile, dincoace trebuie să înroșim merele, să acoperim cu praf brumăriu prunele, să pocnim coaja nucilor, câte și mai câte. Trebuie trimis vântul să anunțe păsările călătoare să se pregătească de plecare. Uite, în depărtare, bruma, cețurile și ploile abia așteaptă să sosească, nu le pot ține prea mult timp în loc.

Într-adevăr, în depărtare se zăreau turme de nori nerăbdători ca niște berbecuți brumării, ținuți în oboare. Zâna suflă dintr-un fluieraș de argint și vântul sosi repede, împrăștiind un roi de frunze galbene care plutiră în aer ca niște fluturi.

Când au obosit de alergătură, zâna cu rochie de frunze arămii l-a dus pe Doruleț la odihnă într-o căsuță din lemn în care mirosea a fum, a gutui și a frunze uscate. Au mâncat mai întâi porumb fiert și fructe pe alese, apoi și-au potolit setea cu must dulce-acrișor.

Dimineața, la plecare, băiatul a primit în dar o frunză de aur cu nervuri arămii. Zâna i-a promis că se vor revedea foarte curând.

1. Scrie pe caiet următoarele informații despre text:

titlul
textului

autorul

personajele
textului

Poți prezenta aceste informații pe o hartă a textului.

2. Transcrie enunțurile în ordinea desfășurării întâmplărilor din text.

- Băiatul este întâmpinat de o zână.
- Zâna îl răsplătește pe Doruleț.
- După muncă, cei doi se odihnesc.
- Doruleț ajunge într-un loc care i se pare cunoscut.
- Zâna și băiatul muncesc împreună.

3. Recitește textul și scrie pe caiet cel puțin cinci cuvinte/grupuri de cuvinte care indică prezența anotimpului toamna.

4. Desenează pe caiet un tabel asemănător celui de mai jos. Găsește în text câte patru cuvinte pentru fiecare cerință din tabel.

Ființe	Lucruri	Fenomene ale naturii	Însușiri	Acțiuni

5. În perechi, găsiți în text cuvinte care denumesc ființe, lucruri sau fenomene ale naturii cărora li se potrivesc următoarele însușiri:

... coapte	... brumării	... nerăbdători
... lungă	... călătoare	... străvezie

6. Scrie, pe caiet, toate posibilitățile de despărțire în silabe la capăt de rând a cuvintelor: *foșnitoare*, *borangic*, *pulbere*, *tulpinile*, *cețurile*, *alergătură*.

Model: *foșnitoare* – foș-nitoare – foșni-toare – foșnitoa-re

7. Alege varianta corectă, apoi transcrie pe caiet enunțurile.

- a. Toamna, iarba *numai/nu mai* este verde.
- b. Pretutindeni vezi *numai/nu mai* frunze arămii, galbene sau roșcate.
- c. Zâna *numai/nu mai* poate ține în loc bruma, cețurile și ploile.

8. Ce crezi că i-a spus Doruleț zânei când a primit darul acesteia? Răspunde la întrebare într-un enunț, apoi împărtășește răspunsul cu ceilalți colegi.

9. Redactează un text, de 5-6 enunțuri, cu titlul *Darurile toamnei*. Poți să te inspire în alegerea expresiilor și a cuvintelor deosebite din textul *Povestea anotimpurilor*, de Manuela Dinescu.

- **doldora:** umplut peste măsură, înțesat, ticsit;
- **borangic:** fir depănat de pe gogoșile viermilor de mătase;
- **străvezie:** care permite razelor de lumină să străbată prin ea; prin care se văd obiectele; transparentă, clară, limpede, luminoasă;
- **brumăriu:** alb-cenușiu;
- **berbec brumăriu:** cu lâna pestriță, albă și neagră;
- **obor:** împrejmuire pentru vite; țarc, ocol, staul.

PROBĂ DE EVALUARE

- Citește textul.

„Acum, nopțile încep să fie mai reci, așa că roua de pe frunze și de pe flori se preface în brumă. Dimineața, câmpul pare acoperit cu un strat subțire de zăpadă, pe care soarele tot mai are puterea să-l topească în cele dintâi ceasuri ale zilei. Dar mai târziu, [...] el nu mai are puterea asta.

Arse de brumă, frunzele ierburilor și ale florilor se veștejesc și pier. Ale copacilor abia se mai țin. [...]

Noaptea auzi pe sus cântecul cocorilor care se duc departe și tot mai mult se împuținează oastea păsărilor.“

Calendarul școlarului, de George Coșbuc

1. Realizează corespondența între elementele naturii și descrierea lor din text.

1. nopțile	a) se duc departe
2. roua	b) nu mai topește zăpada
3. câmpul	c) se preface în brumă
4. frunzele	d) încep să fie mai reci
5. cocorii	e) se veștejesc și pier
	f) pare acoperit de zăpadă

2. Identifică în text câte două părți de vorbire care se referă la: ființe, lucruri, însușiri, acțiuni.

3. Alcătuieste enunțuri cu trei cuvinte din text care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii.

4. Completează cu *numai* sau *nu mai* propozițiile următoare:

- a. Frunzele ... îmbracă pădurea. b. Prin văzduh ... ciorile mai zboară.
c. Soarele ... are putere.

5. Pornind de la introducerea de mai jos, alcătuieste un text de 5-6 enunțuri cu titlul *Toamna în pădure*. Te poți referi la ce vezi, ce auzi și ce mirosuri simți. În redactarea textului, vei ține cont de: scrierea corectă, respectarea numărului de enunțuri, respectarea temei date.

Ieri, am făcut o drumetie în pădure.

	1	2	3	4	5
SUFICIENT	două corespondențe	două-trei părți de vorbire identificate	un enunț corect	un cuvânt completat corect	un criteriu respectat
BINE	trei corespondențe	patru-șase părți de vorbire identificate	două enunțuri corecte	două cuvinte completate corect	două criterii respectate
FOARTE BINE	patru-cinci corespondențe	șapte-opt părți de vorbire identificate	trei enunțuri corecte	trei cuvinte completate corect	trei criterii respectate

GRILA DE AUTOEVALUARE

1. 1 – d, 2 – c, 3 – f, 4 – e, 5 – a; **2. de exemplu** – ființe: păsărilor, cocorilor; lucruri: soarele, câmpul; însușiri: reci, subțire; acțiuni: auzi, se duc; **3. de exemplu:** nopțile, frunze, flori; **4. a** – nu mai, **b** – numai, **c** – nu mai.

UNITATEA 3

TRADIȚII DE IARNĂ

Ți-am pregătit cu drag:

COMUNICARE ORALĂ

Ne pregătim pentru aventură – Oferirea de informații (referitoare la universul apropiat)

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Părerii personale despre Moș Crăciun

Facem cunoștință cu textul – *Moș Crăciun din întâmplare*, de Tom McLaughlin

Ne împrietenim cu textul – Lectura activă a textului citit

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Semne de punctuație. Punctul, semnul întrebării, semnul exclamării
– Părți de vorbire care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii. Intuirea numărului

Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: descrierea unui obiect

TEXTUL INFORMATIV

Pătrundem în lumea textului – Turul galeriei – dorințe pentru noul an

Facem cunoștință cu textul – *Istoria Anului Nou*

Ne împrietenim cu textul – Lectura activă a textului citit

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Semne de punctuație. Linia de dialog, virgula, două puncte
– Intuirea genului

Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: descrierea unui obiect din mediul apropiat
– Invitația

INVITAȚIE LA LECTURĂ – *Spărgătorul de nuci și Regele Șoarecilor*, de E.T.A. Hoffmann

PROIECT DE GRUP – Organizarea unui eveniment

REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare

EVALUARE

Vei reuși:

- să audiezi diferite tipuri de mesaje;
- să oferi informații referitoare la universul apropiat;
- să îți adaptezi vorbirea la diferite situații de comunicare;
- să extragi informații de detaliu din texte literare și informative;
- să formulezi o părere despre un text citit;
- să apreciezi conținutul unui text pentru a completa un tabel cu aspectele importante;
- să sesizezi forme și utilizări corecte ale cuvintelor;
- să aplici corect regulile de ortografie și de punctuație;
- să realizezi scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat;
- să redactezi o invitație;
- să colaborezi cu colegii pentru organizarea unei serbări.

NE PREGĂTIM PENTRU AVENTURĂ

COMUNICARE ORALĂ

Ascultăm

1. Ascultă, în varianta digitală a manualului, informațiile despre colindul din Ajunul Crăciunului.

Răspundem

2. Reascultați textul și, **în perechi**, discutați și formulați răspunsuri la întrebările de mai jos.

- Care este cel mai cunoscut obicei de Crăciun?
- Cum se desfășoară acest obicei?
- Care este unul dintre cele mai cunoscute obiceiuri ale copiilor colindători?
- Ce semnifică acest obicei?
- Care sunt cele mai cunoscute cântece de stea?

Lucrăm

3. Stabilește oral care dintre următoarele informații se regăsesc în textul audiat.

- Cetele de colindători merg pe la casele oamenilor.
- Gazdele le oferă copiilor jucării.
- În unele zone ale țării, colindătorii sunt îmbrăcați în costume populare.
- *Plugușorul* este cel mai cunoscut colind.

4. Prezintă în fața colegilor un obicei de iarnă specific zonei în care locuiești și la care ai participat și tu. În prezentarea ta, vei preciza:

- despre ce obicei este vorba;
- când și unde are loc acțiunea;
- cine participă la acțiune;
- ce fac participanții;
- care este semnificația obiceiului.

5. Realizează un desen prin care să redai un moment sau un obiect specific obiceiului de iarnă prezentat la exercițiul anterior.

- Expuneți lucrările realizate și discutați despre ele.

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Citește și descoperă răspunsul la ghicitoarea alăturată.
2. Cu care dintre enunțurile despre Moș Crăciun ești de acord? Explică.
 - a. Moș Crăciun se ține de cuvânt.
 - b. Moș Crăciun nu înșală așteptările.
 - c. Moș Crăciun lucrează în echipă.

*Are renii zburători,
Spiriduși ca ajutoare.
Cine-i personajul
oare?*

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

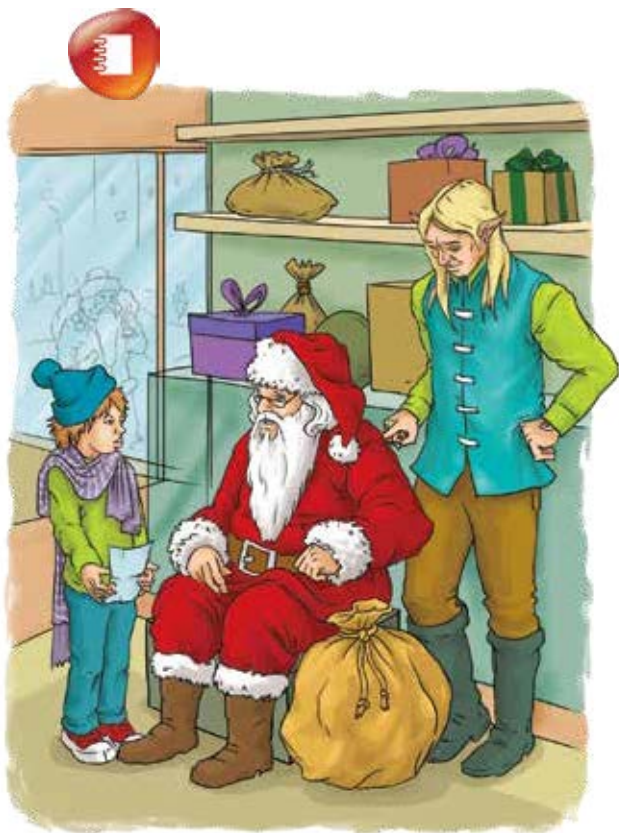
1. Ascultă prezentarea din varianta digitală a manualului pentru a răspunde la întrebările de mai jos.
 - a. Cum se numește personajul la care se face referire?
 - b. Ce dorință unică avea?
 - c. De ce era supărat Ben?

MOȘ CRĂCIUN DIN ÎNTÂMPINARE

fragment

de Tom McLaughlin

Ben respiră adânc și aerul rece îi gădilă pieptul. Intră în magazinul universal și merse până la intrarea în grotă. Cum făcu un pas înainte, simți o ușoară neliniște.

– Bună, numele meu este Ben și am treisprezece ani. Două mâini uriașe se întinseră și ciufuliră părul lui Ben. Când simți mânușile moi din piele de oaie trăgându-l mai aproape de faimoasa mantie roșie, închise ochii.

– Așa deci, Ben, mă bucur că te cunosc. Eu sunt Moș Crăciun. Cu ce pot să te ajut?

– Ești Moș Crăciun adevărat? întrebă Ben, aruncându-i bărbatului cu barbă albă o privire dură.

– Ho! Ho! Ho! râse Moșul. Sigur că da...

– Dar afară mai e un bărbat care spune că este Moșul cel adevărat, insistă Ben. Moșul aruncă o privire pe fereastră și, așa cum era de așteptat, era acolo un alt Moș care suna din clopoțel și făcea cu mâna copiilor.

– Bill..., oftă Moșul vorbind încet. Moșul are multe ajutoare, în multe locuri diferite, astfel încât toată lumea să fie mulțumită.

- **meditativ:** căruia îi place să mediteze; gânditor;
- **suspect:** cineva care inspiră neîncredere, dubios.

– Hmm, mă rog... OK, bun răspuns, cred. Ai primit scrisorile mele? întrebă Ben.

- Sigur că le-am primit, chicoti Moșul.
- Atunci știi că nu vreau decât un lucru..., oftă Ben.
- Da, ce e aia o cutie de ouă? îi zâmbi Moșul lui Ben.
- O ce? Brusc, un elf, suspect de înalt pentru un elf, se fofilă și șopti ceva la urechea Moșului.
- Vreau să spun o Xbox, se corectă Moșul.
- Zbârci, nu, am una din asta, spune Ben, încruntându-se.
- Vreau să spun o Play... station? întrebă Moșul, uitându-se la elf, care dădea din cap, meditativ.
- Nu, din astea am două, se înfurie Ben. Tu chiar ai primit scrisorile mele?
- Da, da..., oftă Moșul nerăbdător. iPad?
- Nu...
- iPod?
- Nu...
- iPhone?

Ben scutură din cap.

- I... patch 1? spuse Moșul plin de speranță.
- Ce? răspunse Ben, simțindu-se de-a dreptul încurcat.
- O robodronă T-Rex... ?
- Nu, dar ce e aia? întrebă Ben incitat.
- Mă rog, nu știu, eu doar le inventez. Probabil ceva cu laser. Copiilor le plac laserele.

Moșul ridică din umeri. Ben se uită la elful care acum își ținea capul în mâini.

- Ascultă, ai primit scrisorile mele sau nu? spuse Ben, venind mai aproape.
- Vai, țipă Moș Crăciun, degetul meu de la picior! Am o umflătură, nu trebuia să apăs pe el.
- Oh, îmi pare rău! se rușină Ben.
- Trebuie să le scot! Și cizma, și ciorapul.
- OK... păi, să ne întoarcem la scrisorile mele. Le-ai primit? Am copiile aici, dacă ai nevoie să ți le amintești, spuse Ben, scoțând din buzunarul jachetei niște hârtii.
- Oh, da, tocmai ne pregăteam s-o facem, nu-i așa? spuse Moș Crăciun, trăgând piciorul umflat din cizmă și scoțând ciorapul.
- 20 noiembrie, acum cinci ani. Scrisul e cam copilăresc, cât despre ortografie, ei bine, să nu mai vorbim:

Dracă Moș Crăciun, Te rog, poate tăticu vie vine acasă? Mie dor de el.

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Ce titlu ai putea da acestui fragment din cartea *Moș Crăciun din întâmplare*? Motivează.
2. Precizează cuvinte cu înțeles asemănător pentru cele preluate din textul citit: *grotă, faimoasă, mantie, chicoti, se fofilă, jachetă*.
3. Scrie cuvinte cu înțeles opus celor preluate din textul citit: *neliniște, înainte, ușoară, nerăbdător, aproape, încet*.
4. Completează, pe caiet, următoarele enunțuri cu informații desprinse din text:
 - a. Ben s-a întâlnit cu Moș Crăciun într-un
 - b. Între Ben și Moș Crăciun are loc un
 - c. Moș Crăciun este ajutat la răspunsuri de un
 - d. În text sunt amintite numeroase dispozitive media moderne:
 - e. Scrisoarea a fost scrisă în urmă cu
5. **Lucrați în echipe** sarcinile de pe **cub**.
 - a. **Analizați** imaginea care însoțește textul și menționați ce idei din text sunt ilustrate în aceasta.
 - b. **Asociați** expresiile din text cu explicațiile potrivite.

1. o ușoară neliniște
2. bărbatul cu barbă albă
3. scris copilăresc
4. aerul rece îi gâdilă pieptul

- A. scris cu greșeli
- B. Moș Crăciun
- C. emoție
- D. tușește

- c. **Descrieți** în câteva propoziții dialogul dintre Ben și Moș Crăciun.
- d. **Explicați** de ce Ben era supărat pe Moș Crăciun.
- e. **Comparați** textul *Moș Crăciun din întâmplare* cu un alt text despre Moș Crăciun.
- f. **Aplicați** ce ați învățat la AVAP și realizați o copertă potrivită cărții.

6. Dramatizare

Alegeți doi colegi care să interpreteze dialogul dintre Ben și Moș Crăciun. Urmăriți și notați gesturile acestora, modul în care interacționează (*sunt atenți unul la celălalt, răspund în mod corespunzător etc.*).

AVENTURA CONTINUĂ

NE AMINTIM

La sfârșitul propoziției prin care se transmite o informație, o constatare se pune **punct**.

Noi mergem în excursie săptămâna viitoare.

La sfârșitul propoziției prin care se cer informații se pune **semnul întrebării**.

Cum te numești?

Semnul exclamării

se folosește la sfârșitul propozițiilor prin care se exprimă:

- un îndemn: *Citește cât mai mult!*
- o rugămintă: *Dă-mi cartea, te rog!*
- mirarea: *Câtă zăpadă s-a așternut!*
- bucuria: *Ura! Vine vacanța!*
- un salut: *Bună dimineața!*
- o comandă (poruncă): *Stai jos!*
- o urare: *La mulți ani!*

A. Semne de punctuație

Punctul, semnul întrebării, semnul exclamării

1. Lucrați în grupe de câte cinci colegi. Citiți fiecare, pe rând, câte un enunț din textul de mai jos, observați semnele de punctuație scrise la sfârșitul fiecărui enunț și explicați de ce s-au folosit.

„Moșul ridică din umeri. Ben se uită la elful care acum își ținea capul în mâini.

– Ascultă, ai primit scrisorile mele sau nu? spuse Ben, venind mai aproape.

– Vai, țipă Moș Crăciun, degetul meu de la picior! Am o umflătură, nu trebuia să apăs pe el.

– Oh, îmi pare rău! se rușină Ben.“

2. Transcrie din textul *Moș Crăciun din întâmplare*, de Tom McLaughlin:

a. un enunț prin care se transmite o informație;

b. un enunț prin care se solicită o informație.

3. Alcătuieste propoziții pentru fiecare dintre situațiile de folosire a semnelui exclamării, enumerate în rubrica **Ne amintim**.

4. Transcrie pe caiet și completează enunțurile cu semnele de punctuație corespunzătoare.

Afară ninge ca-n povești ■ Mihai privește fascinat fulgii care dansează în aer ■ Oare cum se face că nu se aseamănă între ei ■ Care e secretul lor ■ Unde ar putea găsi mai multe informații despre fulgii de nea ■ Ura ■ Răspunsul este în cartea despre anotimpuri ■ Câte lucruri interesante poți afla din cărți ■

5. Alcătuieste trei enunțuri despre imaginea de mai jos la finalul cărora să folosești, pe rând, punctul, semnul întrebării, semnul exclamării.

B. Părți de vorbire care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii. Intuirea numărului

1. Citește enunțurile scrise pe sacul lui Moș Crăciun.

2. Răspunde la întrebări:

- Ce denumesc părțile de vorbire subliniate?
- Ce diferență există între cuvintele subliniate cu o linie și cele subliniate cu două linii?

Vântul bate la fereastră.
Ferestrele caselor sunt luminate.
Fiecare copil merită să fie fericit.
Copiii sunt bucuria părinților.

OBSERVĂM

- Părțile de vorbire subliniate cu o linie (*fereastră, copil*) denumesc un singur lucru sau o singură ființă dintr-o grupă de același fel.
- Părțile de vorbire subliniate cu două linii (*ferestrele, copiii*) și-au schimbat forma, pentru că denumesc mai multe lucruri, mai multe ființe de același fel.

3. Grupează, pe două coloane, cuvintele date, după numărul de ființe, lucruri sau fenomene ale naturii pe care le denumesc: *brad, globuri, colindători, sărbătoare, cozonaci, obiceiuri, veselie, zăpadă, fulgi, rugăciune, cadouri, vacanță*.

4. Eu scriu una, tu scrii multe: *albină, lac, nucă, trompetă, varză, etaj, lingură, gând, spital, ladă, exercițiu, inimă, ciocolată, înghețată*.

5. Eu scriu multe, tu scrii una: *pixuri, troiene, zăpezi, biblioteci, oceane, victorii, probleme, camioane, foci, planete, viori, tunete, legende*.

6. Subliniază părțile de vorbire care denumesc ființe, lucruri sau fenomene ale naturii și schimbă numărul acestora, după exemplul oferit.

Model: Elevul citește legenda. —> Elevii citesc legendele.
Fulgul s-a oprit în palmă.
În pădure întâlnim vulpea și lupul.
Trenul oprește în gară.
Băiatul se dă în leagăn.

7. Alege forma potrivită a cuvintelor și transcrie pe caiet enunțurile.

Ninsoarea/Ninsorile se așterne peste tot. Satul/Satele dorm sub plapuma de nea. Vântul/Vânturile a început să spulbere zăpada.

Vrei să știi mai mult?

Substantivul este la **numărul singular** când denumește o singură ființă, un singur lucru sau un singur fenomen al naturii și este la **numărul plural** când denumește mai multe ființe, mai multe lucruri sau mai multe fenomene ale naturii.

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

Două dintre darurile la care face referire Moș Crăciun, **Ipatch 1** și **robotrona T-Rex**, nu există în realitate, lucru pe care chiar Moșul îl recunoaște.

Describe unul dintre cele două obiecte, așa cum ți-l imaginezi, gândindu-te la aspect, utilitate și altele.

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Gândește-te la ultimul foc de artificii pe care l-ai văzut și spune-le colegilor cum te-ai simțit.

2. Scrie-ți lista de dorințe pentru anul care va veni. Vei nota cu sinceritate: lucruri pe care ai dori să le înveți, greșeli pe care nu vrei să le repeți, locuri pe care ai dori să le vizitezi.

• Afișați listele în clasă și analizați-le prin **turul galeriei**. Comparați listele și discutați.

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

ISTORIA ANULUI NOU

Vrei să știi mai mult?

Textul informativ (numit și nonliterar) este textul în care informațiile, evenimentele și persoanele despre care se vorbește sunt reale (adevărate), iar limbajul este clar și precis. Articolele din ziare, ghidurile turistice, buletinul meteo, rețetele etc. sunt considerate texte informative.

Celebrarea Anului Nou este unul dintre cele mai vechi obiceiuri, istoricii plasând astfel de sărbători în vechiul Babilon. Stabilirea religioasă a datei de 1 ianuarie ca început de an a avut loc pentru prima dată în 1691 prin Papa Inochentie al XII-lea. Înainte, solstițiul de iarnă și apoi Crăciunul aveau rolul începutului de an nou.

În zilele noastre, Anul Nou este întâmpinat în noaptea de 31 decembrie spre 1 ianuarie – noaptea de Revelion – cu petarde și artificii. Se fac urări de noroc și sănătate, se urează „La mulți ani!” rudelor, prietenilor și cunoștințelor. Anul Nou reprezintă, în întreaga lume, înnoirea simbolică a timpului, la cumpăna dintre ani. În noaptea de 31 decembrie spre 1 ianuarie, oriunde s-ar afla – într-o mare metropolă sau în vârful munților – omul sărbătorește cumpăna dintre anul vechi și cel nou printr-un ceremonial cu specific local, care diferă de la țară la țară. Unele popoare marchează trecerea dintre ani în alte perioade ale anului.

Stabilirea unui calendar a fost un obiectiv important pentru toate civilizațiile, pentru că în funcție de acesta se planificau agricultura, vânătoarea și sărbătorile.

Principalele cicluri astronomice sunt ziua (cât durează ca Pământul să facă o rotație în jurul axei proprii), luna (cât durează ca Luna să facă o rotație în jurul Pământului) și anul (cât durează ca Pământul să facă o rotație în jurul Soarelui). [...]

Se cunosc multe popoare antice care aveau propriile calendare. Multe culturi primitive foloseau săptămâna de 4 zile, posibil după cele patru puncte cardinale. Asirienii foloseau calendarul în care săptămâna avea 6 zile. Romanii foloseau calendarul în care săptămâna avea 8 zile. Pentru multe secole, grecii și egiptenii au împărțit lunile de 30 de zile în 3 părți a câte 10 zile, numite decade. Azi se folosesc aproximativ 40 de calendare, dintre care cele mai importante sunt calendarul gregorian, calendarul islamic și calendarul iudaic. [...]

În Egiptul Antic, Anul Nou era sărbătorit în momentul în care Nilul ieșea din matcă, eveniment ce se petrecea pe la sfârșitul lui septembrie și fără de care recoltele nu ar mai fi existat.

Romanii sărbătoreau Anul Nou în martie [...]

În 1582, Papa Grigore al XIII-lea a modificat calendarul lui Iulius Caesar.

Calendarul stabilit de Papa Grigore al XIII-lea se folosește azi și este declarat internațional pentru uzul civil. El a fost adoptat de majoritatea țărilor. Folosirea altor calendare se restrânge la utilizarea lor doar în religii și culturi particulare. [...]

Anul Nou se sărbătorește astăzi în funcție de regiune și mai ales de religie. Poporul evreu sărbătorește Rosh Hashanah – o ocazie solemnă și sfântă în septembrie sau octombrie. Biserica Ortodoxă Rusă sărbătorește Anul Nou la 14 ianuarie, în China acesta cade între 21 ianuarie și 19 februarie, iar în Iran este sărbătorit în luna martie.

(sursa: <https://www.radioromaniacultural.ro/istoria-anului-nou/>)

NE AMINTIM

Linia de dialog

marchează începutul vorbirii unei persoane care participă la o conversație.

– Vrei să mergem în parc? întrebă Matei.

– Desigur! răspunde Ionuț.

Virgula se folosește:

a) între cuvintele unei enumerări, când nu sunt cuvintele „și” ori „sau”;
Primăvara, vara, toamna și iarna sunt cele patru anotimpuri ale anului.

b) pentru a despărți de restul propoziției adresarea către o persoană.

– Ana, vino aici!

Două puncte se folosesc:

a) înaintea unei enumerări:
În ghiozdan am următoarele rechizite: penar, caiete, bloc de desen și acuarele.

b) la sfârșitul enunțului care anunță vorbirea unei persoane:

Bunica întrebă:

– Vrei o prăjitură?

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Recitește textul și completează pe caiet un tabel asemănător celui de mai jos.

✓ informații pe care le cunoștiai deja	– informații despre care tu știi altceva
+ informații noi pentru tine	? informații pe care nu le înțelegi sau despre care ai dori să afli mai multe

2. Utilizează un dicționar al limbii române pentru a descoperi semnificația următoarelor cuvinte extrase din text: *solstițiu*, *metropolă*, *primitiv*, *iudaic*, *islamic*, *gregorian*.

3. Completează, pe caiet, următoarele enunțuri cu informații desprinse din text.

a. Noaptea de 31 decembrie spre 1 ianuarie se numește

b. În Egiptul Antic, Anul Nou era sărbătorit în

c. Astăzi, majoritatea țărilor folosesc calendarul

4. Grupează, pe caiet, următoarele enunțuri în **adevărate** sau **false**.

a. Articolul are titlul „Obiceiuri și tradiții de Anul Nou”.

b. Anul Nou reprezintă, în întreaga lume, înnoirea simbolică a timpului, la cumpăna dintre ani.

c. Romanii foloseau calendarul în care săptămâna avea 8 zile.

d. China sărbătorește Anul Nou la 14 ianuarie.

5. Scrie pe un *post-it* care este cea mai interesantă informație pe care ai descoperit-o în articolul citit. Lipește-l pe tablă, alături de răspunsurile celorlalți colegi. La final, recitiți toate răspunsurile și discutați despre ele.

AVENTURA CONTINUĂ

A. Semne de punctuație

Linia de dialog, virgula, două puncte

1. Citește textul de mai jos.

Ne pregătim pentru întâmpinarea Anului Nou. Este un moment special la care participă întreaga familie: părinți, copii, bunici, mătuși, unchi, verișori. La miezul nopții, bunicul ne spune:

– La mulți ani, dragii mei! Anul Nou să vă aducă tot ce vă doriți!

– Mulțumim, bunicule! răspundem noi în cor. La mulți ani!

2. Transcrie din textul de la exercițiul anterior:

- dialogul dintre bunic și membrii familiei;
- enunțul care anunță cuvintele rostite de bunic;
- enumerarea.

3. În perechi, explicați folosirea semnului două puncte în prima situație din textul de la exercițiul 1.

4. După modelul dat, alcătuieste enunțuri în care virgula desparte de restul propoziției numele persoanei căreia i se adresează cineva.

Model: – *Mihai*, vino la masă!
– Vino, *Mihai*, la masă!
– Vino la masă, *Mihai*!

5. Transcrie, pe caiet, textul de mai jos, completând enunțurile cu semnele de punctuație corespunzătoare. În perechi, discutați și motivați alegerea fiecărui semn de punctuație.

Maria o întreabă pe colega sa de bancă

■ Anca ■ poți să îmi spui ce temă avem la matematică

■ Desigur ■ Maria ■ Avem de scris următoarele exerciții de la pagina 35 ■ exercițiul 1 ■ exercițiul 2 ■ exercițiul 4 și ultima problemă ■ Ai notat

■ Da ■ Mulțumesc frumos

B. Intuirea genului

1. Schimbă numărul cuvintelor marcate.

Elevul repetă lecția despre fluviu.

Șoferul autobuzului oprește în stație.

2. Grupează cuvintele, după modul în care se numără: *iepure, umbrelă, castel, scară, televizor, erou, cântec, grădinar, emisiune, cântar, nasture, floare*.

un – doi	o – două	un – două
un iepure – doi iepuri	o umbrelă – două umbrele	un castel – două castele

3. Elimină „intrusul“ din fiecare serie de cuvinte. Fii atent/ă la modul de numărare!

- veveriță, vulpe, maimuță, bursuc;
- caiet, manual, creion, pantof;
- papagal, rândunică, porumbel, canar.

Vrei să știi mai mult?

Virgula poate fi folosită și în următoarele situații:

a. pentru a separa cuvinte sau grupuri de cuvinte care completează vorbirea cuiva:

– *Merg la școală, spuse fetița.*

b. între cuvintele „da“ sau „nu“ și restul enunțului:

Da, am înțeles.

Nu, nu vreau să merg.

c. pentru a despărți o explicație de restul cuvintelor:

Decembrie, ultima lună a anului, ne aduce multe surprize.

REȚINEM

Unele părți de vorbire care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii se numără: cu „un – doi“ (un elev – doi elevi, un șofer – doi șoferi); cu „o – două“ (o lecție – două lecții, o stație – două stații); cu „un – două“ (un fluviu – două fluvii, un autobuz – două autobuze).

Vrei să știi mai mult?

Genul substantive-
lor poate fi **masculin, feminin, neutru**.

4. Identifică în textul de mai jos cuvintele care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii și grupează-le pe caiet după modul de numărare, ca la exercițiul 2.

„Grupurile de urători poartă costume tradiționale, căciuli împodobite, bice și clopoței, fiind primiți cu drag de gazde care îi răsplătesc cu mere, nuci, covrigi și colăcei.“

5. **Joc – Care e perechea?** Transformă cuvintele, după modelul dat:

lup – lupoaică

leu, urs, tigru, iepure, arici

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

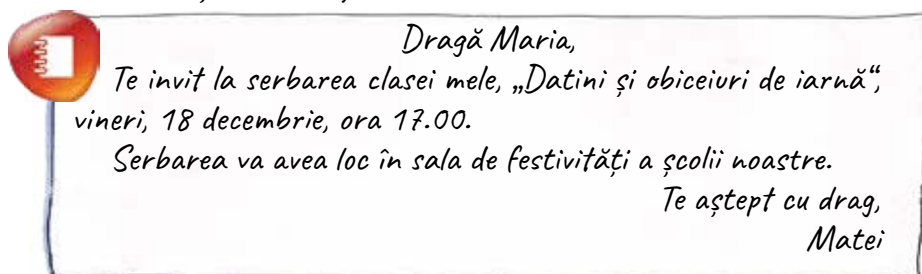

1. Printre obiceiurile de iarnă, se numără și împodobirea bradului de Crăciun. Descrie, în 7-8 enunțuri, cel mai frumos brad de Crăciun pe care l-ai văzut vreodată.

- Folosește expresii deosebite (de exemplu: *ghirlande strălucitoare, coroană bogată, scipiri argintii*).
- În descrierea ta, te poți referi la locul în care ai văzut bradul, la cum era împodobit și la emoțiile tale.
- Revizuieste textul redactat, verificând următoarele aspecte: alegerea unui titlu potrivit, legătura dintre enunțuri, așezarea textului în pagină, scrierea corectă.

2. Invitația

Matei dorește să o invite pe verișoara sa, Maria, la serbarea organizată de clasa lui cu ocazia sărbătorilor de iarnă. În acest scop, a scris **invitația** de mai jos.

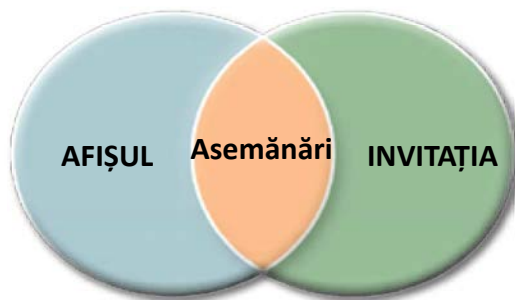

1. În perechi, răspundeți la întrebările de mai jos.

- Ce formulă de adresare s-a folosit în invitație? Dacă invitația ar fi fost adresată directorului școlii, ce formulă de adresare ar fi fost potrivită?
- Când și unde va avea loc serbarea?
- Cum se încheie textul invitației?

2. Redactează o invitație adresată membrilor familiei pentru a participa la un eveniment organizat de clasa ta. Nu uita să precizezi data, ora și locul evenimentului. Folosește o formulă de adresare, respectiv o formulă de încheiere a mesajului și semnează invitația.
3. Realizează un afiș pentru evenimentul de la exercițiul 2.
4. În perechi, comparați invitația și afișul, folosind sugestia de mai jos.

La intersecția cercurilor scrii asemănările, iar în laterale scrii deosebirile.

REȚINEM

Invitația este un text informativ prin care o persoană este chemată să participe la un eveniment.

Elementele unei invitații sunt: formula de adresare, mesajul care conține informații despre eveniment (numele, data, ora, locul de desfășurare, alte detalii), formula de încheiere și semnătura.

INVITAȚIE LA LECTURĂ

1. Citește textul cu atenție pentru a putea răspunde, pe caiet, la cele trei întrebări ale Spiridușului lecturii.

- Care sunt personajele din text?
- Când și unde are loc întâmplarea?
- Ce era acel sentiment straniu trăit de cei doi frați în Ajunul Crăciunului?

SPĂRGĂTORUL DE NUCI ȘI REGELE ȘOARECILOR

de E.T.A. Hoffmann

Era douăzeci și patru decembrie și copiilor familiei Stahlbaum li se interzisese cu strășnicie să intre în salonul cel mic al familiei – ca să nu mai vorbim de salonul cel mare – indiferent de oră sau de motiv. Iată de ce, în timp ce se lăsa seara, Fritz și Maria stăteau ghemuiți într-un colț al dormitorului. Erau cuprinși amândoi de un sentiment straniu, căci în odaie se întuneca treptat și, potrivit tradiției de Crăciun a familiei, nicio lumânare încă nu era aprinsă.

Fritz îi șopti surorii lui (care abia împlinise șapte anișori) că, în saloanele în care ei nu aveau voie să intre, auzise încă de dimineață sunet de moriști, tot felul de foșnete și un soi de ciocănituri surde și înfundate. [...]

Se întunecase de-a binelea, iar Maria și Fritz s-au lipit strâns unul de altul. Părea că aripi moi și invizibile fâlfâiau în jurul lor, în timp ce la urechi le ajungea o frântură de cântec, îndepărtat, nespus de frumos. [...] Chiar atunci a răsunat un clopoțel – Ding-ding! Ding-ding! Ușile camerei de oaspeți s-au deschis larg și înăuntru a năvălit o lumină atât de strălucitoare, încât cei doi copii au rămas înlemniți, fără să poată rosti altceva decât „Uaa! Uaa!”

– Haideți, dragii noștri, să vedeți [...], au spus în cor tati și mami, luându-i pe amândoi de mână.

Te rog, dragă cititorule, [...] să îți imaginezi ce au simțit cei doi copii rămași înmărmuriți în prag, cu ochii strălucitori de fericire, ațintiți asupra tuturor acelor lucruri minunate.

De bună seamă, fuseseră foarte, foarte cuminți de-a lungul anului pentru a fi răsplățiți astfel, căci niciodată până atunci nu mai avuseseră parte de atât de multe daruri frumoase. Bradul cel mare de Crăciun era împodobit cu mere argintii și aurii, iar crengile îi erau încărcate de muguri și de flori din migdale dulci, de bomboane

multicolore și de tot soiul de alte bunătăți. [...] Lucrul cel mai simpatic la acest pom uluitor erau, probabil, sutele de lumânările care sclipeau precum stelele în umbra crengilor, îndemnându-i parcă pe copii să culeagă din florile și fructele lui.

De jur împrejurul pomului scânteiau strălucitoare o mulțime de cadouri nemaipomenite. Cine ar fi putut să le descrie pe toate?

Maria privea mută de uimire la o colecție de păpuși elegante, alături de care se găseau toate accesoriile pe care și le-ar fi putut imagina. Și mai interesant, o rochie de mătase cu funde multicolore stătea agățată de o creangă ieșită în afară, așa ca să poată fi observată din toate părțile. [...]

Între timp, Fritz își găsisese calul dorit și dăduse târcoale cu el de câteva ori în jurul mesei. Spunea că i se pare nițel sălbatic, dar n-avea nicio îndoială că îl va îmblânzi repede. Apoi se apucă să-și inspecteze noua divizie de soldăței de plumb, admirabil echipați cu uniformă roșu-aurie și cu săbii din argint adevărat. Toți erau călare pe cai albi, strălucitori, care păreau și ei tot din argint veritabil.

Când s-au mai liniștit un pic, Maria și Fritz au început să se uite la noile cărți ilustrate, deschise în așa fel încât să-i atragă cu pozele lor colorate: flori pictate în nuanțe strălucitoare, oameni din toată lumea și, bineînțeles, copii jucându-se. Și toți erau desenați atât de natural, încât păreau vii și gata să le vorbească.

2. Împărtășește-ți impresiile de lectură.

- Alege din textul citit un fragment care ți-a plăcut.
- Citește-l cu voce tare colegilor.
- Explică, în două-trei enunțuri, motivul pentru care l-ai ales.

3. Completează tabelul pe caiet.

Ce sunete ai auzit citind această poveste?	De ce textul are acest titlu?
Scrie câte un enunț despre: <i>Maria, Fritz, soldății de plumb, brad.</i>	Realizează un desen potrivit.

4. Recitește textul pentru a stabili valoarea de adevăr a enunțurilor.

- Întâmplarea se petrece în camera de oaspeți.
- Cei doi copii erau obișnuiți să primească daruri multe.
- Fritz era încântat de soldății de turtă dulce.
- Copiii au răsfoit cărțile ilustrate.

ORGANIZAREA UNUI EVENIMENT

Și clasa ta poate organiza o serbare având ca temă tradițiile de iarnă. Pentru a face acest lucru, citește cu atenție pașii care trebuie urmați pentru organizarea acestui eveniment.

TEMA SERBĂRII	Discutând împreună, clarificați tot ceea ce știți despre tradițiile de iarnă. Selectați ceea ce considerați că poate fi utilizat în cadrul unei serbări.	Sugestie: Recitiți textele din această unitate pentru a vă reaminti informații despre tradiții de iarnă, documentați-vă din cărți sau de pe internet, întrebați părinții, bunicii.
CONȚINUTUL PROGRAMULUI	<p>a. Elaborați un scenariu cu momentele serbării. Acesta va cuprinde textele, scenele, cântecele, dansurile care urmează a fi interpretate și ordinea în care vor fi prezentate pe scenă.</p> <p>b. Formați echipe. Membrii unei echipe vor fi elevii care interpretează împreună un moment al serbării.</p> <p>c. Împărțiți-vă rolurile și replicile care urmează a fi învățate și interpretate.</p> <p>d. Stabiliți decorurile, costumele, obiectele de care aveți nevoie.</p>	Sugestie: decorurile și alte obiecte necesare pot fi realizate în orele de Arte vizuale și abilități practice, iar cântecele, dansurile sau jocurile pot fi învățate în lecțiile de Muzică și mișcare.
ASPECTE DE ORGANIZARE	<p>a. Fixați data, ora și locul unde se va desfășura serbarea.</p> <p>b. Stabiliți când puteți să repetați împreună.</p> <p>c. Redactați invitații și trimiteți-le persoanelor care doriți să participe la serbare.</p>	
EVALUAREA/AUTOEVALUAREA PROIECTULUI	<p>Proiectul va fi apreciat după următoarele criterii:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ați construit un scenariu al serbării în care momentele se leagă frumos între ele; – fiecare „actor” și-a învățat replicile și a respectat cerințele rolului pe care l-a interpretat; – decorurile, costumele, obiectele de recuzită au avut un aspect plăcut și s-au potrivit scenelor/momentelor pentru care au fost create; – programul stabilit și toate aspectele organizatorice au fost respectate conform planului. 	

Pe parcursul organizării și desfășurării serbării, completați o fișă/un tabel de observare cu următoarele rubrici: colaborarea dintre membrii echipei, implicarea colegilor de echipă la realizarea sarcinii, evitarea conflictelor dintre membrii echipei, manifestarea înțelegerii față de membrii echipei.

REPETĂM, EXERSĂM

- Citește cu atenție textul în care este vorba despre obiceiuri de Anul Nou ale diferitelor popoare din Europa.

ANUL NOU ÎN EUROPA

Anul Nou reprezintă un moment de sărbătoare în toată lumea, de aceea nenumărate sunt obiceiurile și tradițiile pe care fiecare popor le păstrează cu sfințenie. Se spune că cine îndeplinește aceste obiceiuri va avea noroc în anul care abia începe.

Atât pentru scoțieni, cât și pentru englezi, un moment important al primei zile din an este vizita unui oaspete. În funcție de persoana care-ți calcă prima în casă în noul an, vei ști dacă acesta îți va aduce noroc sau, dimpotrivă, ghinion. Se spune că, dacă oaspetele este un bărbat tânăr, cu părul închis la culoare și aduce cu el daruri pentru gazde, atunci norocul este garantat. Darurile clasice pe care oamenii le fac în astfel de clipe constau în pâine făcută în casă, sare sau cărbune, toate fiind elemente care te duc cu gândul la viață.

În Austria, nu doar că este aproape obligatoriu ca masa de Revelion să-l aibă în centrul atenției pe purcelușul de lapte, dar figurinele reprezentând acest animal se găsesc la toate tarabele cu suvenire din Austria, fiind unul dintre cele mai obișnuite cadouri în perioada respectivă.

Pentru germani, jocul cu plumbul topit este o tradiție care-ți prezice norocul sau ghinionul în noul an. Obiceiul este să topească în noaptea de Anul Nou plumb, apoi lichidul fierbinte să-l toarne într-un vas cu apă rece. Dacă plumbul se va întări în formă de inimă,

atunci cu siguranță în acel an te căsătorești, în schimb, dacă ia forma unei cruci, atunci anul nou va veni cu greutate.

Pentru greci, prima zi din an este legată direct de sărbătoarea Sfântului Vasile. Cu acest prilej, se prepară o prăjitură specială, „vasilopita“, în care se ascunde o monedă. Aceasta se taie în felii, iar cel care găsește moneda în felia sa va avea un an nou plin de noroc.

Spaniolii aleg să petreacă trecerea dintre ani în compania celor dragi, plini de voie bună și distracție. De cele mai multe ori, la ora 24.00 ies în piețe pentru a asculta gongul care vestește începutul unui nou an calendaristic. Cele douăsprezece bătăi ale gongului sunt însoțite de un obicei răspândit în toată Spania: fiecare persoană mănâncă douăsprezece boabe de strugure, câte unul la fiecare bătaie. Se spune că cele douăsprezece boabe de strugure îi vor aduce noroc celui care le-a mâncat la miezul nopții.

(adaptare după <https://www.mediafax.ro/social/revelion-2020-traditii-si-obiceiuri-de-anul-nou-in-jurul-lumii-19838861>)

1. Explică, deducând din context sau cu ajutorul dicționarului, cuvintele: *garantat*, *plumb*, *gong*.
2. Scrie, în câte un enunț, care este obiceiul corespunzător fiecăreia dintre următoarele țări, așa cum este prezentat în articol: *Scoția și Anglia*, *Austria*, *Germania*, *Grecia*, *Spania*.
3. Găsește în text cinci cuvinte care denumesc ființe sau lucruri și modifică numărul acestora (dacă denumește un singur element, scrie forma care denumește mai multe elemente și invers).
4. Eu scriu una, tu scrii mai multe: *moment*, *monedă*, *prăjitură*, *felie*, *obicei*, *tradiție*.
5. Eu scriu mai mulți, tu scrii unul: *germani*, *englezi*, *austrieci*, *greci*, *bulgari*, *spanioli*.
6. Într-un tabel asemănător celui de mai jos, grupează cuvintele, după modul în care se numără: *persoană*, *an*, *oaspete*, *cadou*, *gong*, *figurină*, *gazdă*, *purceluș*.

un – doi	o – două	un – două
un cal – doi cai	o vacă – două vaci	un dulap – două dulapuri

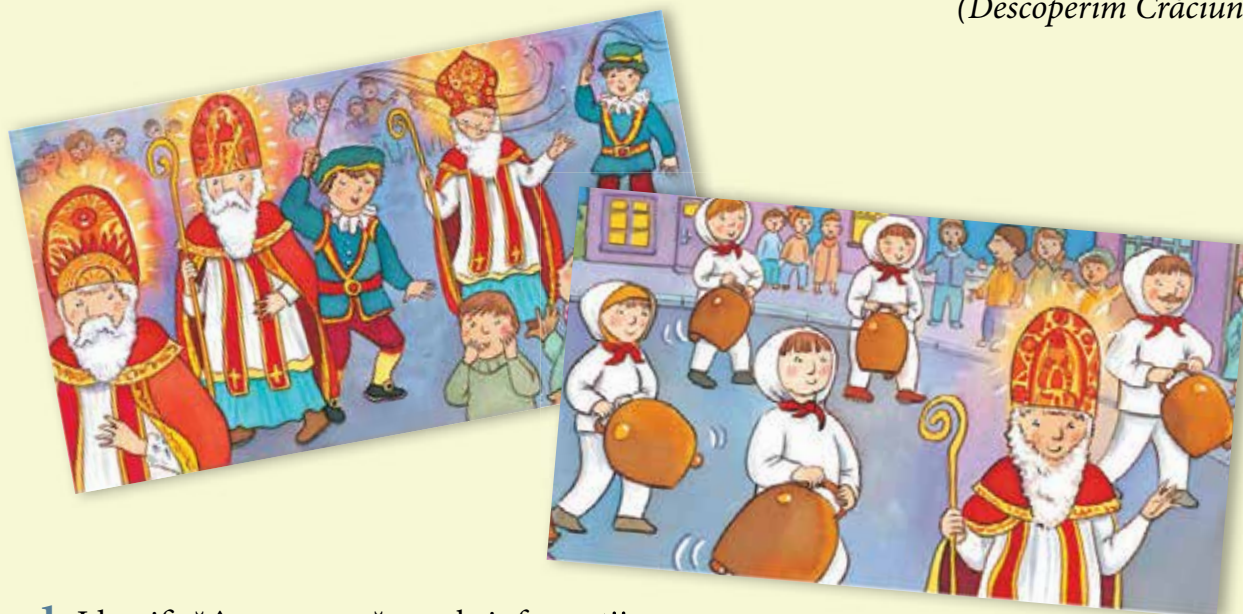
7. a. Imaginează-ți că inviți un prieten dintr-o țară europeană să participe la petrecerea de Anul Nou. Redactează invitația, respectând elementele acesteia și regulile de scriere corectă învățate.
- b. Scrie un dialog pe care l-ai putea avea cu acesta despre un obicei de Crăciun sau de Anul Nou specific țării noastre. Folosește în dialog semnele de punctuație cunoscute: *punctul*, *semnul întrebării*, *semnul exclamării*, *virgula*, *linia de dialog*, *două puncte*.

PROBĂ DE EVALUARE

SFÂNTUL NICOLAE ÎN ELVEȚIA

În noaptea de 5 decembrie, elvețienii organizează o paradă, care începe cu o bubuitură de tun. Oamenii se deghizează și străbat fericiți străzile orașelor. Unii dintre ei alungă spiritele rele pocnind din bice. Pentru același motiv, alți oameni, îmbrăcați în alb, agită toată noaptea niște clopote mari. Grupuri de tineri cântă la trompetă și alte instrumente tradiționale. Ritualul se termină cu un zgomot asurzitor, spre dimineață.

(Descoperim Crăciunul)

- Identifică în text următoarele informații:
 - Când se desfășoară acest obicei?
 - Unde are loc?
 - Ce fac oamenii care participă la acest obicei?
 - Care este scopul acestui obicei?
- Extrage din text trei cuvinte care denumesc mai multe lucruri/ființe și transformă-le, astfel încât să denumească un singur lucru/o singură ființă.
- Completează, pe caiet, după model.

o bubuitură/două bubuituri

o trompetă/două ...

o .../două străzi

un tânăr/doi tineri

un .../doi elvețieni

un om/doi ...

un oraș/două orașe

un instrument/două ...

un .../două clopote

4. Identifică textul potrivit pentru o invitație.

A

*Dragi bunici,**Cu prilejul Crăciunului,
vă doresc sănătate!**Moș Crăciun să vă aducă
sacul plin de bucurii!**Cu drag, Mircea*

B

*Doamna învățătoare,
Vă invit la spectacolul
STELUȚE DE
CRĂCIUN, organizat de
CORUL ARMONIA din
care fac parte.**Spectacolul va avea loc
duminică, 20 decembrie,
ora 19.00, la Casa de
Cultură Hunedoara.
Vă aștept cu drag, Irina
Oancea*

C

*Casa de Cultură Vaslui
Organizează spectacolul
CRĂCIUN DE POVESTE
susținut de formațiile
artistice ale școlilor din
municipiul Vaslui.**Spectacolul va avea loc în
data de 22 decembrie, ora
18.00.**Biletele se găsesc la Casa
de Cultură Vaslui.
Prețul biletului: 25 lei*

• Răspunde la întrebări.

a. Cui îi este adresată invitația?

b. Cine face invitația?

c. La ce eveniment este invitată persoana?

d. Unde va avea loc evenimentul?

e. Când va avea loc evenimentul?

5. Prezintă în 5-6 enunțuri cadoul pe care ai dori să îl dăruiești cuiva de Crăciun. Menționează următoarele aspecte: ce este, cum arată, la ce folosește.

Respectă următoarele cerințe: așezarea corectă în pagină, scrierea corectă, numărul de enunțuri cerut, menționarea aspectelor solicitate în enunț.

	1	2	3	4	5
SUFICIENT	două informații identificate	un cuvânt identificat și transformat	două cuvinte completate	identificarea textului și a două informații	o cerință respectată
BINE	trei informații identificate	două cuvinte identificate și transformate	trei-patru cuvinte completate	identificarea textului și a trei informații	două cerințe respectate
FOARTE BINE	patru informații identificate	trei cuvinte identificate și transformate	cinci-șase cuvinte completate	identificarea textului și a patru-cinci informații	trei-patru cerințe respectate

GRILA DE AUTOEVALUARE

1. **a** – 5 decembrie, **b** – Elveția, **c** – de exemplu: se deghează, străbat orașul, alungă spiritele, cântă, fac zgomot, **d** – alungarea spiritelor rele; 2. **de exemplu:** instrumente – instrument, spiritele – spiritul, bice – bici; 3. trompete, stradă; elvețian, oameni; instrumente, clopot. 4. INVITAȚIA – textul B, **a** – doamnei învățătoare, **b** – Irina Oancea, **c** – spectacolul Steluțe de Crăciun, **d** – Casa de Cultură Hunedoara, **e** – duminică, 20 decembrie, ora 19.00.

UNITATEA 4

ȚARA

Ți-am pregătit cu drag:

COMUNICARE ORALĂ

Ne pregătim pentru aventură – Povestirea orală

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Ce știi despre România?

Facem cunoștință cu textul – *Din viața dacilor*, după Alexandru Vlahuță

Ne împrietenim cu textul – Identificarea ideii principale a unui fragment din text

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scriem corect *printr-un, printr-o*

– Părți de vorbire care se scriu cu literă inițială mare

Ducem magia textului mai departe – Realizarea unor scurte descrieri ale elementelor din mediul apropiat

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Ce îmi sugerează cuvântul *mama*?

Facem cunoștință cu textul – *Fiul și mama*, povestire populară

Ne împrietenim cu textul – Povestirea textului

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Semne de punctuație. Punctele de suspensie

– Scrierea corectă a cuvintelor cu **mb, mp, doi i**

Ducem magia textului mai departe – Cartea poștală

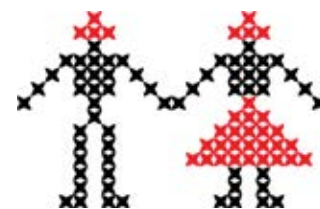
INVITAȚIE LA LECTURĂ – *Frumoasă-i limba noastră*, de Grigore Vieru

REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare

EVALUARE

Vei reuși:

- să extragi informații de detaliu dintr-un text audiat sau citit;
- să audiezi un text și să realizezi scheme pentru a ilustra ce ai înțeles;
- să povestești întâmplări cunoscute, pe baza unui suport adecvat din partea profesorului;
- să deduci sensul unor cuvinte din context;
- să formulezi o părere despre un text citit;
- să sesizezi forme și utilizări corecte ale cuvintelor;
- să redactezi o carte poștală;
- să descrii elemente din mediul apropiat;
- să povestești pe scurt o întâmplare trăită.

NE PREGĂTIM PENTRU AVENTURĂ

COMUNICARE ORALĂ

Ascultăm

Ascultă, în varianta digitală a manualului, fiecare fragment al textului *Povestea Dochiei*.

Lucrăm

1. Explică înțelesul următoarelor cuvinte, așa cum reiese din text: *străbuni, mioare, oaste, stană*.

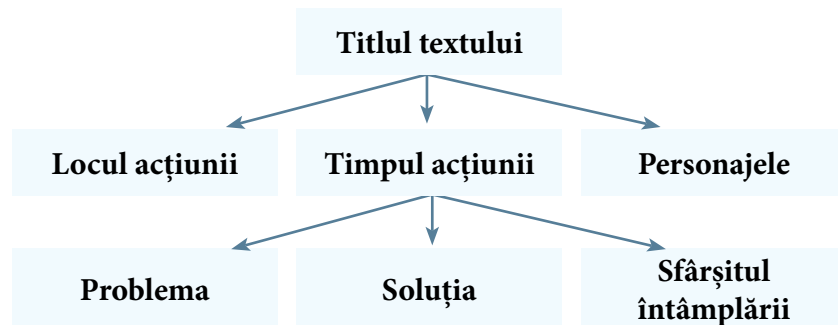
• Cu ajutorul dicționarului, verifică dacă explicațiile tale au fost corecte.

2. Desenează, pe caiet, un organizator grafic asemănător celui de mai jos și completează casetele cu informații desprinse din *Povestea Dochiei*.

REȚINEM

Pentru a identifica **detaaliile dintr-un fragment** poți folosi întrebări precum: *unde?, când?, cum?, care?, din ce cauză?, cu ce scop?* etc.

3. Aranjează enunțurile de mai jos în ordinea în care s-au desfășurat întâmplările prezentate în textul audiat.

- Împăratul o găsește pe Dochia pe vârful Ceahlău.
- Dochia pornește la drum cu turma de mioare.
- Fata și oițele ei sunt prefăcute în stană de piatră.
- Traian pleacă în căutarea fetei.

4. Povestește fiecare fragment al textului după modelul de mai jos.

- Recitim, pe rând, enunțul potrivit fiecărui fragment.

Primul fragment: *Dochia pornește la drum cu turma de mioare.*

- Dezvoltăm enunțul, adăugând **detaalii** din textul audiat.

Dochia pornește la drum cu turma de mioare.

După moartea lui Decebal, Dochia, frumoasa fică a regelui Decebal, pornește la drum cu turma de mioare. Ea pleacă în munți, lăsând în urmă cetatea Sarmizegetusei.

REȚINEM

Atunci când **povestești oral** o întâmplare, ține cont de următoarele aspecte:

- pornește de la informațiile esențiale ale fiecărui fragment, adăugând detalii;
- prezintă evenimentele în ordinea desfășurării lor;
- folosește cuvinte de legătură: *la început/mai întâi, apoi/după aceea, la final/în cele din urmă*.

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Răspunde la ghicitoare.

*Cunosc o țară la Carpați
Frumoasă cum e primăvara.
Voi stați puțin și cugetați
Și-apoi răspundeți care-i țara.*

(Alexandru Andrițoiu)

2. Scrie pe caiet cât mai multe cuvinte la care te gândești când spui **România**.

3. Realizați la tablă un **ciorchine** cu cele mai frumoase răspunsuri.

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

Iată ce aflăm de la Alexandru Vlahuță despre daci.

DIN VIAȚA DACILOR

după Alexandru Vlahuță

Demult, acum peste două mii de ani, trăia prin locurile acestea un neam de oameni viteji, mândri și netemători de moarte: erau dacii, strămoșii noștri. Întăriți sufletește, pregătiți pentru vitejii mari, stăpâni pe o țară frumoasă, bogată și darnică – anume parcă făcută pentru un asemenea popor –, dacii au ajuns în mai puțin de 100 de ani să își întindă puterea peste toate popoarele din câmpiile Dunării și să închege o singură domnie, de la Carpați până la malurile Mării Negre. Țara lor purta numele Dacia. Dacii erau urmașii geților, cei viteji, mândri și netemători de moarte. Întrebați de Alexandru cel Mare dacă se tem de el, solii geților i-au răspuns cu mândrie: „Geții nu se tem decât de cer, să nu cadă pe ei“.

Bărbații daci erau oameni trupeși, bine legați și robaci la muncă. Purtau părul lung, lăsat în plete pe umeri și pe spate, retezat în dreptul frunții, iar barba mare, stufoasă le dădea o înfățișare aspră și posomorâtă. Îmbrăcămintea lor era o tunică până la genunchi, strânsă cu o cingătoare peste mijloc, ȳari largi, legați la gleznă cu sfoară sau vârați în opinci, iar pe deasupra o manta lungă fără mâneci, prinsă pe umăr. Frunțașii purtau o căciulă țuguiată, iar cei de rând umblau cu capul descoperit.

Femeile erau înalte, zvelte, mândre la port, cu o dulce mlădiere-n mișcări și cu multă blândețe și duiosie în chipul lor frumos, în ochii lor mari, galeși, umbriți de gene lungi. Purtau o haină ușoară până în

- **robaci**: harnici, muncitori;
- **mlădiere**: înclinare ușoară;
- **zvelt**: (despre corpul oamenilor sau al animalelor) cu talie subțire; grațios, suplu;
- **cosiță**: părul lung al femeilor, împletit în cozi;
- **cărăușie**: transport de mărfuri sau de persoane (mai ales în vehicule cu tracțiune animală);
- **negot**: comerț, negustorie.

călcâie, pe deasupra o dulamă până la genunchi, strânsă la brâu, și pe cap o broboadă de in sau de cânepă. Ele vedeau de casă, torceau, țeseau, creșteau copiii.

Bărbații, când nu erau în război, duceau la pășune hergheliile, cirezile de vite și turmele de oi, semănau în câmpiile roditoare de la poalele Carpaților grâu pentru negoț și creșteau miei pentru hrana lor. Toamna umblau în cărăușie: scoborau la mare belșugul holdelor, aurul munților, cai, lână, miere și ceară și luau în schimb arme, stofe alese, vase de bronz, scule și podoabe de care n-aveau ei. Iarna, în căsuțele lor de bârne, adunați pe lângă vatră, își povesteau isprăvile, luptele și primejdiile prin care au trecut și câte au mai auzit și văzut prin locurile depărtate pe unde au umblat. Știindu-și țara dorită de dușmani lacomi, iarna își pregăteau armele de luptă: săbii încovoiate, arcuri cu săgeți și scuturi ovale.

Iată ce aflăm din manualele de istorie despre țara dacilor.

Înainte de războaiele cu Imperiul Roman, capitala Daciei a fost Sarmizegetusa Regia („cea regească”), locul de unde regii conduceau țara. Cuprindea o cetate, locuințele dacilor, care se aflau în afara cetății, și o zonă sacră.

Cetatea Sarmizegetusa era așezată pe unul dintre vârfurile Munților Orăștiei. Prin situarea ei la înălțime, cetatea era protejată de atacurile dușmanilor. În plus, regii daci au construit în jurul ei alte cetăți. Zidul cetății avea 3 m grosime și o înălțime de 4-5 metri.

Cetatea era destinată doar militarilor. Civiii locuiau pe lângă fortăreață. Săpăturile au scos la lumină urme ale locuințelor, atelierelor, hambarelor, magaziilor dacilor.

Zona sacră era locul unde dacia se închinau zeilor și unde aveau loc ceremonii religioase.

După cucerirea Daciei, romanii au mutat capitala la peste 40 km depărtare de vechea reședință dacică și au numit-o Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

- Recitește textul, cu creionul în mână, și completează pe caiet tabelul.

✓ informații pe care le cunoșteați deja;

– informații pe care le credeai altfel;

+ informații noi pentru tine;

? informații pe care nu le înțelegi sau despre care ai dori să știi mai multe;

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Caută într-un dicționar sensul cuvintelor: *dulamă, tunică, cingătoare, ițar, opincă, fortăreață, civili, reședință.*

2. Găsește cuvinte cu sens asemănător pentru cuvintele extrase din text: *belșug, aspră, blândețe, galeș, podoabe, țuguiaț*.

3. Pentru a formula enunțul care surprinde informațiile esențiale ale unui fragment citit, vei povesti fragmentul, eliminând pas cu pas informațiile mai puțin importante. Iată un exemplu mai jos.

a. Dacii, **un neam de oameni viteji**, au trăit **pe locurile cuprinse între Carpați, câmpiile Dunării și Marea Neagră**. Ei erau urmașii geților. Țara lor se numea Dacia.

b. Dacii, **urmașii geților**, au trăit pe **pământul țării noastre. Țara lor se numea** Dacia.

c. Dacii au trăit pe pământul țării noastre, numit pe vremea aceea Dacia.

• Care dintre următoarele enunțuri ar putea fi ideile principale pentru al doilea și al treilea fragment?

a. Bărbații daci erau de statură potrivită și purtau îmbrăcăminte cusută în casă.

b. Bărbații daci aveau părul lung, o înfățișare aspră, erau îmbrăcați cu tunică și ițari.

c. Femeile dace aveau o privire galeșă, păr lung, torceau, țeseau, creșteau copii.

d. Femeile dace erau frumoase și harnice.

4. Formulează ideea din ultimul fragment al textului *Din viața dacilor*, urmând modelul oferit la exercițiul anterior.

5. Povestește oral fiecare fragment, cu ajutorul ideilor stabilite anterior.

6. Lucrați în **echipe** sarcinile de pe cub.

a. **Descrieți** în câteva propoziții înfățișarea femeilor dace.

b. **Comparați** ocupațiile dacilor cu cele ale țaranului român.

c. **Analizați** îmbrăcăminte dacilor.

d. **Asociați** textul citit cu alte informații pe care le aveți despre daci.

e. **Aplicați**: Realizați o bandă desenată în care să redați conținutul textului *Din viața dacilor*.

f. **Explicați** titlul textului.

Vrei să știi mai mult?

Ultimul enunț reprezintă **ideea principală** a primului fragment.

Vrei să știi mai mult?

Toate ideile principale, scrise în ordinea în care apar în text, alcătuiesc **planul de idei** al acestuia.

La finalul activității, te invit să te gândești la aspectele de mai jos. Alege numărul corespunzător răspunsului tău.

A. Când am participat la activitatea în echipă de astăzi, m-am simțit:

1. foarte bine. 2. bine. 3. mai puțin bine. 4. respins.

B. Am acceptat responsabilitățile stabilite în cadrul echipei:

1. imediat. 2. după mai multe discuții. 3. greu. 4. nu am acceptat.

AVENTURA CONTINUĂ

NE AMINTIM

Cuvintele **într-o/într-un, dintr-o/dintr-un** se scriu întotdeauna cu cratimă.

A. Scriem corect

Citește enunțurile de mai jos.

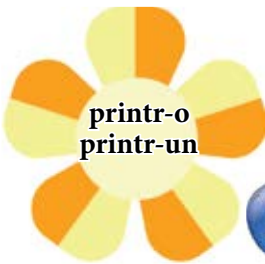
Într-o zi am fost la Sarmizegetusa. *Veverița a ieșit **dintr-o** scorbură.*
Într-un coș erau trei mere. *Am scos caietul **dintr-un** sertar.*

DESCOPERIM

Observă cuvintele scrise cu litere colorate.
Printr-o minune, Dochia s-a transformat în stană de piatră.
 Soldații treceau **printr-un** moment greu.

AFLĂM

Cuvintele **printr-o/printr-un** se scriu întotdeauna cu cratimă.

APLICĂM

- Desenează pe caiet flori asemănătoare celei din imagine și scrie pe petale cuvinte potrivite.
- Transcrie enunțurile pe caiet și completează-le cu *printr-o/printr-un*.
 Trenul trecea ... tunel. Am găsit-o ... carte veche.
 A intrat ... spărtură din zid. A ajuns la noi ... miracol.
- Alcătuiește enunțuri folosind cuvintele *într-o/într-un, dintr-o/dintr-un, printr-o/printr-un*. **În perechi**, verificați dacă ați scris corect aceste cuvinte.

REȚINEM

Se scriu cu **literă inițială mare** cuvintele care sunt nume de familie, de persoane, de animale, denumiri geografice, titluri de ziare/reviste, opere literare, nume de sărbători.
 Exemple: *Petrescu, Alin, Grivei, București, Italia, Europa, Statele Unite ale Americii, Marea Neagră, Adevărul, Luceafărul, Anul Nou.*

B. Părți de vorbire care se scriu cu literă inițială mare

- Citește enunțurile de mai jos.
 - Dacia** cuprindea câmpiile **Dunării** și se întindea de la **Carpați** până la malurile **Mării Negre**.
 - În anul 101 a avut loc prima confruntare dintre **Decebal** și **Traian**.
 - Înainte de războaiele cu **Imperiul Roman**, capitala **Daciei** a fost **Sarmizegetusa Regia**.
 - La **1 Decembrie** sărbătorim **Ziua Națională a României**.
 - Ce denumesc cuvintele scrise îngroșat? Cu ce fel de literă sunt scrise la început?
- Transcrie din textul *Din viața dacilor* cuvintele scrise cu literă inițială mare care se referă la situațiile menționate la rubrica **Reținem**.

3. Transcrie enunțurile și completează spațiile libere cu denumirile corecte.

- Textul *Din viața dacilor* este scris de
- Țara noastră se numește ... și este străbătută de fluviul
- Cartea mea preferată este
- Orașul ... este cel mai important port turistic al țării.
- Capitala țării noastre este municipiul

4. Completați în perechi tabelul cu alte patru rânduri de cuvinte care să înceapă cu literele: **b, c, m, o**. Doar primele patru cuvinte și ultimul din tabel se vor scrie cu literă inițială mare (majusculă).

Țări	Orașe	Munți	Ape	Plante	Animale	Nume
Australia	Arad	Alpi	Argeș	ardei	antilopă	Ana

ȘTIAȚI CĂ...

...părinții voștri se jucau jocul ȚOMAPAN?

- Întreabă părinții despre regulile acestui joc și prezintă-le colegilor.

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

Îți amintești cum ai simplificat un text până ai ajuns la cea mai importantă idee din el? Acum ar trebui să parcurgi drumul invers: pornind de la întrebări și răspunsurile lor simple să ajungi la un text dezvoltat.

OBSERVĂM

O EXCURSIE LA BRAȘOV

Când s-a întâmplat acțiunea?	În octombrie am fost într-o excursie.	În vacanța din luna octombrie am fost într-o excursie pe care o așteptam de mult .	În vacanța din luna octombrie am fost într-o excursie pe care o așteptam de mult. Era o zi minunată de toamnă, când natura părea pictată.
Unde s-a întâmplat acțiunea?	Am vizitat orașul Brașov.	Am vizitat frumosul oraș Brașov, situat în centrul țării .	Am vizitat frumosul oraș Brașov, situat în centrul țării. I se mai spune orașul de la poalele Tâmppei, pentru că în apropiere este un munte cu acest nume.
Ce am văzut?	Ne-am oprit mai întâi în Piața Sfatului, apoi la Biserica Neagră, am mers pe străzi mici și am văzut foarte mulți oameni.	Ne-am oprit mai întâi în Piața Sfatului, care este cea mai importantă piață din centrul orașului .	Ne-am oprit mai întâi în Piața Sfatului, care este cea mai importantă piață din centrul orașului. În prezent nu mai este un loc în care se vând mărfuri, ca pe vremuri. Acum oamenii se plimbă și se relaxează acolo.

De ce mi-a plăcut?	Mi-a plăcut orașul Brașov pentru că este frumos.	Mi-a plăcut orașul Brașov, pentru că este frumos, curat și am văzut multe lucruri interesante.	Mi-a plăcut orașul Brașov, pentru că este frumos, curat și am văzut multe lucruri interesante. Clădirile și străduțele înguste te fac să te simți ca într-o poveste de demult.
--------------------	--	---	--

Pornind de la modelul dat, alcătuiește un text despre o localitate sau o zonă pe care ai vizitat-o sau chiar despre satul sau orașul în care trăiești.

Respectă cerințele de mai jos.

- Pornește de la răspunsuri simple la întrebările din prima coloană. Apoi adaugă treptat informații și detalii.
- Folosește cuvinte și expresii deosebite față de cele pe care le folosești în vorbirea obișnuită.
- Folosește cuvinte de legătură între enunțuri.
- Fii atent la așezarea textului în pagina caietului, la corectitudinea scrierii (ortografie, punctuație, ordinea cuvintelor în enunțuri, despărțirea cuvintelor în silabe la capăt de rând).
- Recitește și corectează după ce ai scris.

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Împarte o foaie în două și scrie, pe coloana din stânga, cinci cuvinte pe care le asociezi cuvântului *mama*. Întoarce sau acoperă coloana din stânga, pe care ai scris tu, și oferă-i colegului de bancă foaia pentru a completa și el coloana din dreapta. La final, citiți ambele coloane și vedeți câte cuvinte comune aveți.

2. Cum îți exprimi dragostea față de cei care te cresc?

FACEM CUNOȘTIȚĂ CU TEXTUL

FIUL ȘI MAMA

Povestire populară

1. Într-o seară târzie, aflându-se în cabinetul său de lucru, Cuza-Vodă sună clopoțelul ca să vină ofițerul de serviciu din camera de alături. Ofițerul nu veni. Domnitorul deschise ușa și-l văzu pe ofițer adormit într-un jilț. Pe genunchi avea o hârtie scrisă. Vodă o luă și citi:

2. „Scumpul meu copil,

Am primit suta de lei pe care mi-ai trimis-o și mi-a prins tare bine. Nu mai aveam de multă vreme niciun ban și nu știam ce să mai fac: isprăvisem lemnele și doctorul mă sfătuisese să iau niște medicamente, să alung gripa ce mă tot necăjea. Ajutorul tău a sosit la timp. Acum am de toate: am lemne și m-am însănătoșit. Sunt mândră și fericită că fiul meu nu m-a dat uitării.

Te îmbrățișez cu dor!
mama ta, Elena“

3. Cuza-Vodă isprăvi de citit scrisoarea și rămase dus pe gânduri... Se uită cu dragoste la ofițerul lui, care nu-și uitase sărmana mamă și o ajută din când în când. Intră apoi, din nou, în cabinetul său, luă o sută de napoleoni de aur, îi făcu fișic și îi strecură încet în buzunarul ofițerului încă adormit. Apoi se duse iar în birou, închise ușor ușa și sună tare clopoțelul.

4. Ofițerul sări speriat, alergă la domnitor, dar, fiindcă simți ceva greu, băgă mâna în buzunarul vestonului, scoase fișicul cu bani și îngălbeni de spaimă.

– Ce este? Ce s-a întâmplat? întrebă Cuza.

– Maria Ta, nu știu cine mi-a vârat acești bani în buzunar! Nu știu nici ai cui sunt și nici ce e cu ei.

– Sunt ai tăi, dragul meu! Tu nu ți-ai uitat mama și o ajuți cât poți. Acum vei avea cu ce să ajuți ființa care ți-a dat viață, te-a păzit, te-a învățat să mergi, să râzi, să vorbești. Ca și mama ta, și eu sunt mândru că, alături de mine, muncește un om cu un suflet ales. Nu fi supărat de banii găsiți în buzunar! Meriți această răsplată. Un fiu care-și iubește astfel mama, tot așa își iubește și patria și, la nevoie, va ști s-o apere chiar cu prețul vieții sale.

- cabinet: (aici) birou;
- jilț: scaun înalt cu spetează și brațe;
- napoleon: veche monedă franceză cu chipul împăratului Napoleon pe ea;
- fișic: teanc de monede așezate una peste alta și înfășurate în hârtie sub forma unui cilindru.

1. În câte fragmente este împărțit textul?

2. Care fragment te-a impresionat mai mult? De ce?

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Alcătuieste enunțuri în care să folosești cuvintele explicate.
2. Răspunde la întrebări.
 - a. Când și unde se petrece acțiunea?
 - b. Care sunt personajele din text?
 - c. Ce fapte sunt relatate?
 - d. Ce a declanșat acțiunea?
 - e. Care este scopul pentru care se desfășoară acțiunea?
 - f. Care este momentul cel mai emoționant al acțiunii?
 - g. Cum se termină acțiunea prezentată?
3. Povestește textul cu ajutorul cuvintelor scrise pe jilț.
4. **Activitate pe echipe** – Puneți-vă pe cap pălăriile gânditoare și rezolvați sarcinile de lucru.

Ce informații aveți despre personaje?

Care este învățătura/mesajul textului?

Ce ați simțit când ați lecturat textul? Explicați.

A greșit Cuza citind scrisoarea? De ce?

Cum ar putea continua întâmplarea?

Adresați întrebări colegilor pentru a verifica dacă au înțeles mesajul textului.

AVENTURA CONTINUĂ

A. Semne de punctuație

Punctele de suspensie

DESCOPERIM

1. Observă semnul de punctuație marcat cu portocaliu.

Cuza-Vodă isprăvi de citit scrisoarea și rămase dus pe gânduri...

2. **În perechi**, încercați să explicați motivul pentru care a fost utilizat acest semn de punctuație.

AFLĂM

Trei puncte puse unul după altul (...) se numesc **puncte de suspensie**. Se folosesc atunci când marchează o **întrerupere** a cursului vorbirii sau când marchează lipsa unor cuvinte dintr-un enunț/text, situație în care sunt puse între paranteze drepte.

Domnitorul [...] îl văzu pe ofițer adormit într-un jilț.

APLICĂM

1. Recitește textul *Fiul și mama* și găsește cuvintele care au fost înlocuite cu punctele de suspensie în enunțul de mai jos.

Domnitorul [...] îl văzu pe ofițer adormit într-un jilț.

2. Transcrie următorul fragment din textul *Din viața dacilor* fără secvențele marcate prin culoare. Marchează lipsa acestora cu ajutorul punctelor de suspensie.

Iarna, în căsuțele lor de bârne, adunați pe lângă vatră, își povesteau isprăvile, luptele și primejdiile prin care au trecut, și câte au mai auzit și văzut prin locurile depărtate pe unde au umblat.

3. Creează trei enunțuri din care lipsesc cuvinte/grupuri de cuvinte și marchează lipsa acestora cu ajutorul punctelor de suspensie. Fă schimb de caiete cu colegul de bancă și încearcă să găsești cuvintele/grupurile de cuvinte eliminate de colegul tău. Discutați despre cuvintele lipsă descoperite de fiecare.

B. Scrierea corectă a cuvintelor cu mb, mp, doi i

1. Completează, pe caiet, spațiile libere cu literele **m** sau **n**.
ti_bru, co_ducător, li_pede, co_pas, Co_stantin, Tâ_pa, la_ternă, te_plu, ro_b, u_brelă, î_tuneric, ci_panzeu, sa_dale, a_bulanță, te_tacule, du_bravă.

2. Alege forma corectă:

a. bomboane/bonboane

b. împărțire/înpărțire

c. anotinp/anotimp

d. linbă/limbă

e. câmpie/cânpie

f. timp/tinp

3. Completează tabelele, pe caiet, după modelele oferite.

un	niște	toți
dac	daci	dacii

a. băiat, copil, cocoș, cal, vânător, cocor, rac, lup

o	niște	toate
vrabie	vrăbii	vrăbiile

b. pălărie, farfurie, serie, creație, familie, istorie

4. Transformă după model, apoi transcrie în caiet.

Model: *Câțiva colegi* au participat la concurs.

Toți colegii au participat la concurs.

a. Câțiva sportivi sunt la antrenament.

b. Furtuna a rupt câțiva pomi din fața școlii.

c. Noi salutăm câțiva profesori.

NE AMINTIM

Scriem cu **m** înainte de **p** sau **b**.

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

ȘTIAȚI CĂ...

...Alexandru Ioan Cuza este cel care a pus bazele serviciului poștal modern, iar primele mărci poștale care au circulat cu inscripția Poșta Română aveau chipul domnitorului pe ele?

CARTEA POȘTALĂ

În textul *Fiul și mama*, ofițerul află vești de la mama sa din scrisoarea pe care aceasta i-a trimis-o. O altă modalitate de a comunica în scris, la distanță, este **cartea poștală**.

Elevii clasei a III-a au fost în excursie la Iași. Au vizitat aici și Muzeul Unirii, clădirea în care a locuit domnitorul Principatelor Unite, Alexandru Ioan Cuza. Impresionată de istoria locului, Mirela le-a trimis bunicilor săi o carte poștală.

- Analizați, **în perechi**, ceea ce a scris Mirela pe cartea poștală.

REȚINEM

Cartea poștală este o bucată de carton, de formă dreptunghiulară, ilustrată pe o parte. Pe cealaltă parte poate fi scris un mesaj scurt. Pe o carte poștală, expeditorul va menționa:

- data redactării și locul de unde o expediază;
- formula de adresare;
- mesajul;
- formula de încheiere;
- semnătura;
- adresa destinatarului.

1. În perechi, după ce ați citit informațiile de la rubrica **Reținem**, stabiliți dacă Mirela a inclus în redactarea cărții poștale toate elementele acesteia.

2. Imaginează-ți că ești în tabără la mare. Redactează o carte poștală pentru părinții tăi. Desenează pe spate un peisaj marin.

3. Notează pe caiet cel puțin două asemănări și două deosebiri între scrisoare și carte poștală.

4. Prin ce alte mijloace mai pot comunica oamenii în scris?

INVITAȚIE LA LECTURĂ

1. Citește textul cu atenție pentru a putea răspunde la cele trei întrebări ale Spiridușului lecturii.

- Cum se numește pasărea strălucitoare, multicoloră, cu forțe magice?
- Care este motivul pentru care pasărea este tăcută?
- Ce sentimente își exprimă poetul?

FRUMOASĂ-I LIMBA NOASTRĂ

de Grigore Vieru

Pe ramul verde tace
O pasăre măiastră,
Cu drag și cu mirare
Ascultă limba noastră.

De-ar spune și cuvinte
Când cântă la fereastră,
Ea le-ar lua, știu bine,
Din limba sfântă-a noastră.

- ram: ramură;
- pasăre măiastră: pasăre strălucitoare, multicoloră, cu puteri magice.

2. Împărtășește-ți impresiile de lectură.

- Alege o strofă care ți-a plăcut.
- Citește-o cu voce tare colegilor.
- Explică, în două-trei enunțuri, motivul pentru care te-a impresionat.

3. **Curiosul De ce** te întreabă:

De ce crezi că poetul consideră limba română o limbă sfântă?

REPETĂM, EXERSĂM

• Citește fragmentele de mai jos. Ele fac parte din același text, dar nu sunt așezate în ordine. Citește-le cu atenție, pune-le în ordine, apoi rezolvă cerințele de mai jos.

POVESTEA VRÂNCIOAIEI

după o legendă populară

A

Cei șapte voinici au coborât din munți. Feciorii Vrâncioaiei s-au purtat vitejește în luptă.

Împreună cu miile de oșteni veniți din toate părțile țării, au înfrânt oastea turcească la Dunăre.

B

Într-o vară cumplită, în care Moldova fusese prădată de turcii conduși de Mahomed Cuceritorul, Ștefan cel Mare îi pierduse în luptă pe cei mai buni dintre ostașii săi. Cu mare durere, a pornit de la Neamț la Suceava să adune alți ostași cu care să îi învingă pe cotropitori.

C

Umblând prin Moldova, Ștefan a ajuns în acea parte de țară numită Vrancea. Printre flăcăii veniți la oaste, s-a înfățișat și o femeie mai în vârstă, care i-a spus:

– Măria Ta, pe mine mă cheamă Floarea. Oamenii îmi spun Vrâncioaia pentru că, de când mă știu, cutreier cu oile munții Vrancei. Am șapte feciori frumoși și voinici. Îmi sunt dragi ca lumina ochilor.

– Spune, mătușă, ce dorință ai? a întrebat domnitorul.

– Doresc, Măria Ta, să iei la oaste și pe feciorii mei. Te-or ajuta în lupta cu sultanul Mahomed.

– Dar unde îți sunt feciorii?

– În munte, la stână. Sun din bucium și îndată coboară.

– Bine, mătușă, cheamă-i!

Mătușa Floarea a dus buciumul la gură și a suflat tare. Îndată i-au răspuns un bucium de pe un pisc de munte, apoi altul și altul...

D

După bătălie, Ștefan cel Mare a venit iar în Vrancea și i-a răsplătit cum se cuvenea pe cei șapte feciori: fiecăruia i-a dat câte un munte, să îl stăpânească și să-și păască turmele prin poienile lui.

1. Simplifică enunțurile de mai jos, renunțând la amănunte și păstrând doar elementele esențiale.

a. Ștefan cel Mare a pornit, cu mare durere în suflet, de la Neamț la Suceava, să adune oaste pentru a-i învinge pe turcii care cotropiseră Moldova.

b. Umblând prin Moldova, Ștefan a ajuns în Vrancea, iar acolo a întâlnit-o pe mătușa Vrâncioaia, care i-a cerut să îi ia la oaste și pe cei șapte fii ai ei.

c. Fiii Vrâncioaiei, împreună cu alte mii de oșteni, s-au purtat vitejește și au înfrânt oastea turcească la Dunăre.

d. Domnitorul s-a întors în Vrancea și i-a răsplătit pe feciorii Vrâncioaiei cu câte un munte pe care să îl stăpânească.

2. În perechi, povestește colegului textul, utilizând doar ideile principale, apoi schimbăți rolurile. Cel care ascultă poate adresa întrebări de sprijin celui care povestește, dacă acesta are nevoie de ajutor într-un anumit moment.

3. Identifică în text și transcrie două nume de persoane și două denumiri de zone geografice din țara noastră. Alcătuieste cu ele propoziții.

4. Precizează ce denumesc următoarele cuvinte: *Dunăre* și *Suceava*.

5. Completează după model, apoi alege două dintre perechi și alcătuieste cu fiecare cuvânt câte o propoziție.

Model: feciori – feciorii

ochi, munți, soldați, dușmani, oșteni

6. Completează enunțurile, folosind cuvinte care denumesc lucruri, astfel încât să aibă sens.

Printr-un ... a trecut o minge.

M-am strecurat printr-un

Printr-o ... a trecut o minge.

M-am strecurat printr-o

7. Explică folosirea punctelor de suspensie în textul de mai jos.

„– Ce ai, nene Iorgule? Parcă ai fi supărat.

– E!...

– Ba nu, zău, ți s-a întâmplat ceva?

– Mi s-a întâmplat o ticăloșie... Nici nu știu cum să-ți spui... Știi că prin fundul curții mele trece iazul morilor. [...] În sălciile de pe marginea iazului vin privighetori și cântă toată noaptea...“

(Privighetoarea, de Ioan Alexandru Brătescu-Voinești)

8. Imaginează-ți că ești într-o tabără de schi în orașul Predeal și că trimiți de acolo o carte poștală părinților. Scrie textul pe care l-ar putea conține și datele destinatarului.

PROBĂ DE EVALUARE

CETATEA LUI BUCUR

Se spune că a fost odată un cioban pe nume Bucur. El își păștea turma de oi în ținuturile dintre munți și Dunăre. Primăvara pornea spre crestele munților, iar toamna făcea cale întoarsă urmând cursul apelor.

După mulți ani de drumeție, ciobanul Bucur s-a hotărât să se așeze. Astfel, el și-a ales un loc frumos, la jumătatea drumului dintre Dunăre și munți, pe malul Dâmboviței, în mijlocul Codrului Vlăsiei. De acolo s-a hotărât el să nu mai plece.

După numele întemeietorului său, așezarea s-a numit București. Mulți s-au oprit în aceste locuri primitoare și nu au mai plecat. De atunci, locuitorii rostesc cu bucurie:

Dâmboviță, apă dulce,
Cine te bea nu se mai duce...

Cu timpul, așezarea a devenit târg, cetate și apoi capitală de țară. [...]
(după o legendă populară)

- Citește cu atenție textul și răspunde la întrebări.
 - De unde vine numele capitalei țării noastre?
 - Pe malul cărui râu s-a oprit ciobanul?
 - Ce a fost București înainte de a fi capitala țării?
- Explică folosirea punctelor de suspensie în cele două situații din text.
- Alcătuiește enunțuri cu trei cuvinte care denumesc persoane sau ape curgătoare și sunt scrise cu literă inițială mare în text.
- Completează enunțurile cu cuvintele potrivite, acordând atenție scrierii corecte.
 - Un cioban păștea o turmă de oi. Niște ... pășteau o turmă de oi. Toți ... pășteau o turmă de oi.
 - Primăvara, Bucur urca pe un munte. Primăvara, Bucur urca pe niște Primăvara, Bucur urca pe toți
 - Am vizitat o cetate vestită din România. Am vizitat niște ... vestite din România. Am vizitat toate ... vestite din România.
- Imaginează-ți că vizitezi un oraș mare pentru prima dată. Scrie textul unei cărți poștale pe care să o trimiți de acolo părinților tăi. Verifică următoarele aspecte: părțile componente ale unei cărți poștale, corectitudinea scrisului, aspectul și așezarea în pagină.

	1	2	3	4	5
SUFICIENT	un răspuns	o explicație incompletă	un enunț	două cuvinte completate corect	un aspect respectat
BINE	două răspunsuri	o explicație corectă	două enunțuri	trei-patru cuvinte completate corect	două aspecte respectate
FOARTE BINE	trei răspunsuri	două explicații corecte	trei enunțuri	cinci-șase cuvinte completate corect	trei-patru aspecte respectate

GRILA DE AUTOEVALUARE

1. **a** – de la numele ciobanului Bucur, **b** – Dâmbovița, **c** – târg și cetate; 2. prima situație – marchează întreruperea vorbirii, a doua situație – marchează lipsa unei părți dintr-un text; 3. – **de exemplu**: Bucur, Dunăre, Dâmbovița; 4. **a** – ciobani/ciobanii, **b** – munți/munții, **c** – cetăți/cetățile.

UNITATEA 5

IARNA

Ți-am pregătit cu drag:

COMUNICARE ORALĂ

Ne pregătim pentru aventură – Relatarea unei întâmplări trăite

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Exercițiu de imaginație

Facem cunoștință cu textul – *Zăpădița*, de Manuela Dinescu

Ne împrietenim cu textul – Personajele textului

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scriem corect *nea, ne-a*

– Părți de vorbire care arată însușiri

Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: întâmplări imaginate

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Exercițiu de imaginație

Facem cunoștință cu textul – *Baba-Iarna face pozne*, de M. Bogdanov

Ne împrietenim cu textul – Înțelegerea textului

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scriem corect *neam, ne-am*

– Potrivirea părților de vorbire studiate

Ducem magia textului mai departe – Descrierea unui personaj

INVITAȚIE LA LECTURĂ – *Crăiasa Zăpezii*, de Hans Christian Andersen

REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare

EVALUARE

Vei reuși:

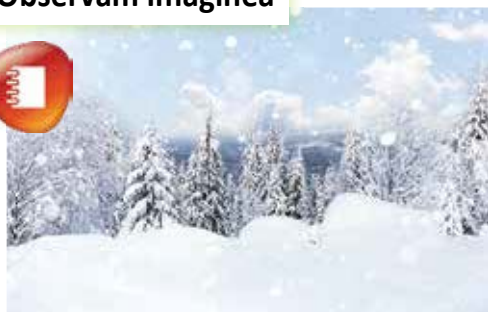
- să extragi informații de detaliu dintr-un text informativ;
- să formulezi diferite tipuri de mesaje pe baza unui text audiat;
- să povestești o întâmplare cunoscută/trăită;
- să îți adaptezi vorbirea, în funcție de partenerul de dialog;
- să extragi informații de detaliu din texte literare citite;
- să apreciezi conținutul unui text pentru a completa un organizator grafic;
- să identifice emoțiile pe care ți le produce un text literar citit;
- să formulezi o părere despre o povestire și despre personajele ei;
- să sesizezi forma și utilizările corecte ale cuvintelor în contexte diferite;
- să aplici regulile de ortografie și de punctuație;
- să povestești întâmplări imaginate.

NE PREGĂTIM PENTRU AVENTURĂ

COMUNICARE ORALĂ

Observăm imaginea

Răspundem la întrebări

- Ce anotimp este surprins în fotografie?
- Ce fenomene ale naturii pot fi observate în fotografie? Ce știi despre fiecare dintre ele?
- Ce titlu s-ar potrivi acestei fotografii?

Ascultăm

1. Ascultă, în varianta digitală, cum este prezentat anotimpul iarna și completează oral enunțurile de mai jos cu informații din textul audiat.

- Vremea este
- Temperaturile sunt
- Zilele sunt
- Noapțile sunt
- Fulgii sunt

Lucrăm

2. **Joc de rol. Buletin meteo**

Imaginează-ți că ești prezentatorul buletinului meteo. Cum ai descrie vremea pentru o zi de iarnă? Fă referire la: aspectul vremii, temperaturi, precipitații, vânt. Prezintă colegilor buletinul tău meteo, folosind și simboluri adecvate desenate de tine, după sugestiile date.

3. **Pălăriile gânditoare**

a. Citește poezia de mai jos. Consultă dicționarul pentru a afla sensul unor cuvinte sau expresii din text.

A-nceput de ieri să cadă
Câte-un fulg, acum a stat,
Norii s-au mai răzbunat
Spre apus, dar stau grămadă
Peste sat.

Nu e soare, dar e bine,
Și pe râu e numai fum.
Vântu-i liniștit acum,
Dar năvalnic vuiet vine
De pe drum.

Sunt copii. Cu multe sănii,
De pe coastă vin țipând
Și se-mping și sar râzând;
Prin zăpadă fac mătânii;
Vrând-nevrând.

(*Iarna pe uliță*, de George Coșbuc)

b. Formați șase echipe și rezolvați sarcinile de lucru corespunzătoare uneia dintre cele șase pălării gânditoare. Prezentați în fața clasei rezultatele muncii în echipă.

- Titlul poeziei este ...
- Autorul poeziei este ...
- În poezie este prezentat anotimpul ...
- Poezia are ... strofe.
- Fiecare strofă are câte ... versuri.

Care sunt bucuriile pe care iarna le aduce copiilor?

Precizați aspecte privind starea vremii, așa cum sunt prezentate de autor în poezie.

Ce lucruri neplăcute se pot întâmpla la săniuș?

- Recitați a treia strofă a poeziei.
- Enumerați acțiunile copiilor.
 - Ce emoții trăiesc aceștia?

Cum credeți că a continuat aventura copiilor la săniuș?

4. Prezintă oral o întâmplare petrecută în anotimpul iarna, pornind de la planul de mai jos.

A. Introducere: timpul, locul, persoanele care au participat la acțiune
Într-o zi de iarnă, ...

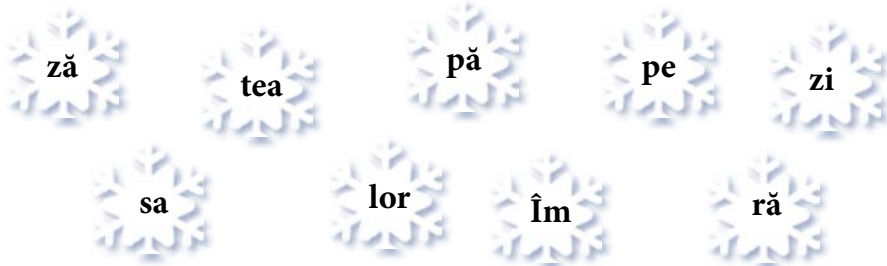
B. Cuprins: evenimentele, în ordinea desfășurării lor
Pentru a face trecerea de la o idee la alta, poți utiliza cuvintele și expresiile: *apoi, după aceea, mai târziu.*

C. Încheiere: sfârșitul întâmplării, impresiile, morala (învățătura)
În cele din urmă/La final, ...

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Ninge ca în povești cu fulgișori cu silabe. Descoperă cele două cuvinte și scrie-le pe caiet.

2. Pornind de la numele *Zăpădița*, imaginează-ți un personaj și prezintă-l colegilor.

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

ZĂPĂDIȚA

– fragment din *Moșneagul care aduce daruri* –
de Manuela Dinescu

Iarna este o împărăteasă frumoasă, numai că are inima de gheață, iar împărăția ei se află pe meleaguri îndepărtate, acoperite de zăpezi albe, sclipitoare și reci.

Odinioară, creștea pe lângă dânsa o făptură vie și drăgălașă, o copilă pe care o adusesse, întorcându-se odată dintr-o călătorie. O găsisse într-o colibă părăsită, lângă măicuța ei, care murise bolnavă și înghețată de frig. Iarna o

auzise plângând și intrase în coliba sărmană, atrasă de o chemare nouă. Nu iubea defel oamenii și de multă vreme nu văzuse ea ființă omenească. Având în față vietatea aceea micuță, neajutorată și gingașă, inima ei de sloi se încălzi pe neașteptate de o simțire necunoscută și se hotărî să o crească. O luă în brațe și o adăposti sub mantia ei din blană de urs, iar făptura plâpândă i se ghemui la piept, reușind să-i dea zânei cu inima de gheață fiori nemaisimțiți. Și așa, copila de suflet a Împărătesei Zăpezilor creștea pe zi ce trece, frumoasă și zburdalnică, în palatul ascuns de perdele grele de nori. Iar singuratica Iarnă se legase de ea printr-o nemărginită dragoste și nu mărturisea nimănui că tare se mai temea să n-o piardă.

Fiindcă îi plăcea să se joace cu fulgii de nea, o botezase Zăpădița și se pare că fata îi dădea multă bătaie de cap mamei sale, punând la cale fel de fel de năzbâtii copilărești, iscodind și cercetând totul cu o nestăpânită curiozitate. Nu se simțea deloc bine în acele locuri singuraticice și mohorâte. Împărăția Iernii părea fără capăt, fiindcă visul zânei cu inima de gheață era să cuprindă întregul pământ. De aceea, alungase din calea ei toate vietățile, dezlănțuind vânturile cu suflarea lor tăioasă, înghețase pomii, ierburile, florile, înconjurase hotarele împărăției cu ziduri înalte și groase, păzite de paznici fioroși. Nimeni nu se apropia de acele ținuturi tăcute și amenințătoare și oamenii se retrăseseră departe din calea ei, așteptându-i sosirea cu neplăcere și teamă.

Zadarnic încerca Zăpădița să-și găsească tovarăși de joacă sau să stârnească veselie cu râsul ei cristalin. Toate făpturile din jur erau posomorâte, morocânoase, îmbătrânite înainte de vreme. Și mai

- **meleaguri:** locuri, ținuturi, regiuni;
- **colibă:** casă mică și sărăcăcioasă;
- **defel:** deloc, nicidecum;
- **fior:** senzație (ușoară) de frig; (aici) emoție vie provocată de un sentiment puternic;
- **cristalin:** limpede, curat, transparent;
- **tichie:** un fel de bonetă fără boruri, de stofă sau de pânză, care acoperă numai creștetul capului.

apăsător i se părea copilei timpul în care Iarna era plecată de-acasă să-și întindă peste lume valurile grele de ninsori.

Zadarnic încerca s-o înduplece să o ia alături în acele călătorii.

– Rămâi acasă, nu-i nimic de văzut acolo unde plec eu! se înfuria stăpâna ghețurilor.

Într-un rând, rămânând singură, Zăpădița s-a îndepărtat fără să-și dea seama de palatul mamei sale. Patinase pe gheața lacului, scuturase pomișorii de zăpadă, stârnind pulberi strălucitoare, și după aceea porni să colinde pe poteca unei păduri care îi apăruse în cale.

Merse un timp, ademenită parcă de o putere nevăzută și, după ceva vreme, descoperi un fel de poieniță, din mijlocul căreia parcă îi zâmbea primitoare o căsuță. Căsuța era construită din lemn și avea două ferestruici ca doi ochișori omenești ce păreau a-i face semne prietenoase de bun venit. Fata se apropie tiptil, se înalță pe vârfuri și își lipi curioasă născul de fereastră, privind înăuntru. Desluși văpaia unui foc luminând odaia cu flăcări jucăușe.

Un bătrânel cu barbă și mustați albe ca zăpada meșterea ceva, așezat pe un scăunel. În jurul lui mișunau nenumărați omuleți cu tichii viu colorate.

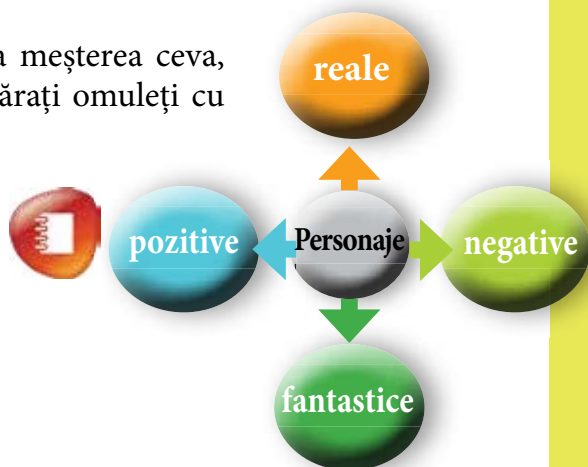
• Răspunde la întrebări.

a. Cine este Zăpădița?

b. Care sunt celelalte personaje ale textului?

Ce fel de personaje sunt?

c. Ce emoții ai avut pe parcursul citirii textului?

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

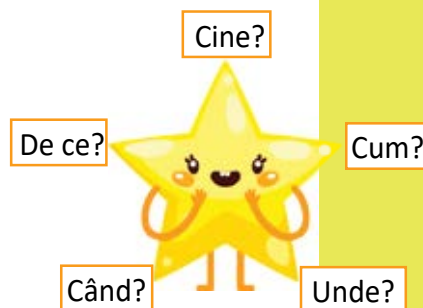
1. Alcătuieste enunțuri în care să folosești cuvintele explicate.

2. Caută în text cuvinte „alintate“. Exemple de astfel de cuvinte: *căsuță, brăduț, rotiță*.

3. Formulează în scris enunțuri care să conțină informațiile cele mai importante din text. Vei avea în vedere: cuvintele care răspund la întrebările **cine face?**, **ce face?**, locul, timpul, redactarea scurtă și clară a ideii.

Model: 1. *Iarna era împărăteasă într-un ținut îndepărtat.*

4. Formați **perechi** și răspundeți la întrebările **stelutei curioase**.

AVENTURA CONTINUĂ

A. Scriem corect

DESCOPERIM

Observă cuvintele scrise cu litere îngroșate. Cum se rostesc ele? Cum se scriu?

Fetiței îi plăcea să se joace cu fulgii de **nea**.

Ea **ne-a** chemat la joacă.

În fiecare iarnă, **nea** Vasile ne dă o sanie nouă.

El **ne-a** dat și niște patine.

AFLĂM

nea – Se scrie **nea** când putem înlocui cu **zăpadă**, **omăt** sau **nenea**.

ne-a – Se scrie cu cratimă când urmează o acțiune, fiind două cuvinte care se rostesc **în aceeași silabă**: **ne-a** căutat, **ne-a** spus.

APLICĂM

1. Transcrie enunțurile și transformă-le, după model.

Model: *El ne vede.* → *El ne-a văzut.*

Mama ne citește.	→ ...	Mihai ne întreabă.	→ ...
Tata ne ajută.	→ ...	Copilul ne strigă.	→ ...
Călătoria ne obosește.	→ ...	Peisajul ne încântă.	→ ...

2. Transcrie pe caiet și completează corespunzător.

fulgi → de **nea** **ne-a** → ...
 ... → → ...
 ... → → ...

3. Alege varianta corectă și transcrie pe caiet enunțurile de mai jos.

- Ieri, nea/ne-a Ion nu nea/ne-a vizitat.
- O plapumă albă de nea/ne-a a acoperit pământul.
- Și nouă nea/ne-a arătat sania sa cea nouă.

4. **În perechi**, citiți textul și găsiți varianta corectă de completare cu *ne-a* sau *nea*. Scrieți, apoi, enunțurile pe caiet.

În curte, ... Ilie a strâns zăpada. ... chemat să ne jucăm în mormanul de omăt. Noi am început să facem un om de Mama ... zâmbit și ... dat o oală ca să i-o punem omului de ... pe cap. Ce mult ... plăcut să ne jucăm cu zăpada!

5. Alcătuieste câte două enunțuri cu *ne-a* și *nea*.

B. Părți de vorbire care arată însușiri

1. Răspunde oral la întrebări.

- Ce sunt părțile de vorbire?
- Ce pot să denumească părțile de vorbire?

Iarna este o împărăteasă frumoasă, numai că are inima înghețată, iar împărăția ei se află pe meleaguri îndepărtate, acoperite de zăpezi albe, sclipitoare și reci.

Vrei să știi mai mult?

Părțile de vorbire care arată însușiri ale lucrurilor, ale ființelor sau ale fenomenelor naturii se numesc **adjective**.

- Care dintre cuvintele scrise în tabloul de iarnă denumesc lucruri, ființe, fenomene ale naturii?
- Indicați pe rând cuvintele care arată:
 - a. însușirea împărătesei
 - b. însușirea inimii
 - c. însușirea meleagurilor
 - d. însușirea zăpezii

OBSERVĂM

Cuvintele *frumoasă, înghețată, îndepărtate, albe, sclipitoare, reci* arată însușiri ale unor ființe, lucruri sau fenomene ale naturii.

2. Găsește însușiri potrivite pentru cuvintele: *carte, floare, pisică, nori, vânt*.

3. Cine poate fi?

roșu, mică, înalt, înnorat, deasă, atenți, vicleană, fioros

Exemplu: *roșu* → *măr roșu, creion roșu, ghiozdan roșu*

4. Completează proverbele, folosind cuvintele care arată însușiri.

- a. Minciuna are picioare ...
- b. Mâța ... zgârie rău.
- c. Paza ... trece primejdia ...
- d. Omul ..., ..., de pâine nu duce dor.

(*bună, harnic, rea, scurte, muncitor, lungi, blândă*)

5. Transcrie pe caiet doar cuvintele care arată însușiri ale unor lucruri, ființe sau fenomene ale naturii.

- a. „Înconjurase hotarele împărăției cu ziduri înalte și groase, păzite de paznici fioroși.“
- b. „Nu se simțea deloc bine în acele locuri singuratice și mohorâte. Nimeni nu se apropia de acele ținuturi tăcute și amenințătoare [...]“
- c. „Iarna o auzise plângând și intrase în coliba sărmană, atrasă de o chemare nouă.“

(*Moșneagul care aduce daruri*, de Manuela Dinescu)

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

1. Textul *Zăpădița* se termină brusc, ca și cum încheierea lipsește. Găsește o încheiere pentru fragmentul indicat și redacteaz-o, formulând 4-5 enunțuri. Poți să folosești ca sprijin întrebările de mai jos.

- Cine era bătrânul?
- Ce a făcut el când a zărit-o pe Zăpădița?
- Cum a reacționat Zăpădița?
- Cum s-a încheiat întâlnirea?

2. Ai mai jos introducerea și încheierea unui text în care este vorba despre doi copii care fac un om de zăpadă. Completează cuprinsul textului, astfel încât să aibă legătură cu cele două părți date. Nu uita de aspectul textului și de corectitudinea scrisului!

Poți dezvolta următoarele idei:

- realizarea bulgărilor de zăpadă;
- apariția altor copii;
- obiectele aduse pentru ca omul de zăpadă să arate cât mai frumos;
- fotografiile realizate împreună cu el.

Om de zăpadă

Într-o după-amiază de iarnă, Ana împreună cu prietenul său și-au propus să facă cel mai arătos om de zăpadă.

...
Om de zăpadă părea că privește mulțumit copiii care se jucau fericiți în jurul lui.

Prezentați, pe rând, textul și observați următoarele aspecte: corectitudinea exprimării, vocabularul cât mai deosebit, elementele originale. Faceți recomandări pentru modificarea textelor, acolo unde este necesar.

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Împarte o foaie în două și scrie, pe coloana din stânga, câteva însușiri pe care ar putea să le aibă Baba-Iarna. Întoarce sau acoperă coloana din stânga, pe care ai scris tu, și oferă-i colegului de bancă foaia pentru a completa și el coloana din dreapta. La final, citești ambele coloane și vedeți câte cuvinte asemănătoare aveți.

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

BABA-IARNA FACE POZNE

de M. Bogdanov

Rău s-a mâniat Baba-Iarna: și-a pus în gând să șteargă de pe fața pământului tot ce e în viață. Înainte de toate, a pus gând rău păsărelelor, prea se săturase de cântecele și de ciripitul lor. Și atunci, a început Baba-Iarna să sufle ger peste pământ. A smuls frunzele din păduri și din dumbrăvi și le-a risipit pe drumuri. Păsărelele nu mai aveau unde să se adăpostească; au prins să se strângă stoluri-stoluri și să țină sfat.

S-au adunat, au ciripit ele între ele și au pornit în zbor peste munții înalți și peste mările albastre, spre alte țări mai calde. A rămas doar vrabia, dar și ea s-a vârat sub o ștreășină, la adăpost. Dacă a văzut Baba-Iarna că nu poate și nu poate să ajungă din urmă păsărelele, s-a năpustit asupra dobitoacelor.

A așternut zăpadă peste câmp, a troienit potecile din pădure, a îmbrăcat copacii în straie de gheață și a trimis peste întreg pământul ger după ger. Și s-au pornit să umble gerurile, care de care mai fioros, să sară de pe un brad pe altul, să trăsnească și să pocnească ca să bage frică în dobitoace. Dar sălbăticiunile nu s-au speriat: unele au blănuri moi și călduroase, altele s-au ascuns în vizuini adânci. Veve-rița ronțăie nuci într-o scorbură de copac, ursul își suge labele în bârlogul lui, iepurașul se încălzește jucându-se, iar caii, văcuțele și oițele stau de mult în grajdurile lor bine adăpostite, rumegă fân proaspăt și beau apă caldă. S-a supărat și mai amarnic Baba-Iarna. Vrea să le vie de hac peștilor. Și iarăși trimite ger după ger, care de care mai cumplit. Aleargă gerurile în goană și bat, și ciocănesc, și durează peste râuri și peste lacuri poduri fără bârne și fără proptele. Îngheață râurile și lacurile, dar numai pe deasupra. Iar peștii se duc cu toții la fund: acolo, sub acoperișul de gheață, e parcă și mai cald.

– Stai! își zise Baba-Iarna. Am să le arăt eu oamenilor. Și trimite din nou ger după ger, unul mai năprasnic decât altul. Și gerurile înfloresc ferestrele cu flori de gheață, bat cu pumnii în ziduri, zgâlțâie ușile, crapă pietrele. Dar oamenii au făcut foc în sobă. [...] Când se întâmplă să iasă cineva la pădure să taie lemne, apoi își pune cojoc de oaie [...] și mănuși calde.

[...] Ceea ce a mâniat-o și mai grozav pe Baba-Iarna e că nici copiii mici nu se mai tem de ea! Se dau pe gheață, se trag cu săniuțele, se bat cu bulgări, fac oameni și munți de zăpadă, toarnă apă peste pârție și strigă gerului:

– Hai, gerule, de ne-ajută!

De ciudă, baba pișcă pe câte un băiețuș de ureche, pe altul de năsuc, până li se albește urechea sau nasul. Numai că îndată îl vezi pe băiețuș cum apucă un bulgăre de zăpadă și se freacă, și se freacă, până i se încinge obrazul ca focul. Și dacă a văzut Baba-Iarna că nu poate și nu poate să mai facă nimic, s-a apucat să plângă de ciudă. Lacrimile iernii încep să picure de pe streșini... și iată că primăvara bate la ușă.

- Răspunde la întrebări.
 - a. De ce era supărată Baba-Iarna?
 - b. Pe cine a încercat să distrugă mai întâi?
 - c. Ce fenomene ale naturii trimite Baba-Iarna peste viețuitoare?
 - d. Cum sunt denumite în text animalele sălbatice?

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Realizează pe caiet corespondența între expresii și explicația potrivită.

să șteargă de pe fața pământului
să țină sfat
să le vie de hac

să viseze
să învingă
să distrugă
să se sfătuiască

2. Completează pe caiet un tabel asemănător, în care să scrii cum s-au apărat viețuitoarele de furia iernii.

Cine?	Ce fac?/Ce face?	Fragmentul din text în care se află informația
păsările călătoare	zboară în stoluri în țările calde	<i>S-au adunat, au ciripit ele între ele și au pornit în zbor peste munții înalți și peste mările albastre, spre alte țări mai calde.</i>

3. Gerul se comportă asemenea unei persoane. Caută în text acțiunile pe care le face gerul în pădure. Scrie pe caiet.

Model: *gerul sare de pe un brad pe altul, ...*

4. Completează pe caiet:

Cel mai mult m-a impresionat ...

Mi-a plăcut mai puțin ...

AVENTURA CONTINUĂ

A. Scriem corect

DESCOPERIM

Observă cuvintele scrise cu litere colorate. Cum se rostesc ele? Cum se scriu?

În vacanța de iarnă am fost la un **neam** de-al mamei.

Dacii erau un **neam** de oameni viteji.

Noi nu **ne-am** speriat de gerul iernii.

În parc **ne-am** întâlnit cu ei.

AFLĂM

neam – Se scrie **neam** când poate fi înlocuit cu **rudă** sau **popor**.

ne-am – Se scrie cu cratimă când urmează o acțiune, fiind două cuvinte care se rostesc în aceeași silabă: **ne-am** întors, **ne-am** îmbrăcat.

APLICĂM

1. Alcătuieste câte un enunț cu fiecare dintre sensurile cuvântului *neam*.

2. Transcrie enunțurile și transformă-le, folosind modelul dat.

Model: Noi ne jucăm. → Noi ne-am jucat.

Noi ne cunoaștem. → ... Noi ne grăbim. → ...

Noi ne gândim. → ... Noi ne întoarcem. → ...

Noi ne ducem. → ... Noi ne îmbrăcăm. → ...

3. În perechi, discutați și alegeți enunțul în care toate cuvintele sunt scrise corect. Transcrie pe caiet enunțurile selectate.

a. Domnul Ionescu nu este neam cu noi./Domnul Ionescu nu este ne-am cu noi.

b. Noi neam întors din excursie./Noi ne-am întors din excursie.

c. Un neam cu dragoste de țară își apără pământul strămoșesc./Un ne-am cu dragoste de țară își apără pământul strămoșesc.

B. Potrivirea părților de vorbire studiate

1. a. Citește propoziția.

Vrabia speriată cântă la **geamul înghețat**.

• Ce denumesc cuvintele scrise cu verde? Dar cele scrise cu albastru?

b. Transcrie pe caiet propoziția, modificând numărul cuvintelor care denumesc lucruri sau ființe. Fă și celelalte modificări necesare.

OBSERVĂM

În propoziția de la exercițiul 1, sunt două părți de vorbire care denumesc ființe, respectiv lucruri (*vrabia*, *geamul*) și sunt însoțite de câte un cuvânt care arată o însușire a acestora (*speriată*, *înghețat*). Aceste cuvinte își schimbă forma atunci când denumesc mai multe ființe sau lucruri: *vrabia* – *vrăbiile*, *geamul* – *geamurile*.

Cuvintele care arată însușiri și-au schimbat și ele forma atunci când cuvântul pe care l-au însoțit și-a schimbat numărul: *speriată* – *speriate*, *înghețat* – *înghețate*.

2. Transformă după model: **carte veche** – **cărți vechi**.

iarnă grea, fulg mic, sanie ușoară, pătură albă, ninsoare deasă, ger cumplit, drum troienit, cojoc gros.

3. Schimbă forma cuvintelor, astfel încât să se potrivească unele cu altele.

- Mărul (putredă) strică o grămadă de mere (bun).
- Adună bani (alb) pentru zile (neagră).
- A fost prins cu cioara (vopsit).
- Foamea e cel mai (bună) bucătar.
- Buturuga (mic) răstoarnă carul (mari).

4. Realizează, pe caiet, corespondența.

nepot
vulpi
minge
fulgi
câmpii

rotundă
albastre
întinse
șirete
albi
cuminte

5. Schimbă locul cuvintelor după modelul: **fulgii veseli** – **veselii fulgi**

băieții jucăuși, lupii tineri, copiii isteți, trecătorii grăbiți, iepurii speriați, bucătarii pricepuți

6. Transformă după model.

Model: barză speriată – berze speriate
oglină spartă – ...
varză proaspătă – ...
apă limpede – ...
ciocolată dulce – ...
înghețată aromată – ...
creangă ruptă – ...

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

1. Descrie personajul principal din textul *Baba-Iarna face pozne*, de M. Bogdanov, așa cum ți-l imaginezi tu. Poți să te referi la înfățișare, la îmbrăcăminte, la emoțiile care i se citesc pe față, la însușirile sufletești pe care le are, precum și la ce crezi că ar spune viețuitoarele despre acest personaj. Folosește în descriere expresii deosebite (de exemplu: *sprâncene de promoroacă, față brăzdată de ger, manta de gheață*).
2. Prezintă colegilor descrierea personajului într-un mod deosebit.
3. Cum crezi că s-a terminat întâmplarea? Ce a făcut Baba-Iarna?

INVITAȚIE LA LECTURĂ

1. Citește textul cu atenție pentru a putea răspunde la cele trei întrebări ale Spiridușului lecturii.

- Care sunt personajele povestirii?
- De ce textul are acest titlu?
- Ce s-a întâmplat în palatul Crăiesei Zăpezii?

CRĂIASA ZĂPEZII

de Hans Christian Andersen

A șaptea povestire

În care e vorba de palatul Crăiesei Zăpezii
și despre ce s-a întâmplat acolo

Pereții palatului erau făcuți din zăpadă viscolită, ferestrele și ușile din vânturi vijelioase; erau peste o sută de încăperi, toate așa cum le alcătua zăpada; cea mai mare era așa de întinsă că puteai să mergi câteva ceasuri prin ea de la un capăt la altul. Toate erau luminate de aurora boreală și erau goale, ghețoase, reci și sclipitoare. Aici nu era niciodată vreo petrecere, nici măcar un bal de urși la care vijelia să cânte și urșii albi să meargă în două picioare și să joace, nici măcar o sindrofie de domnișoare vulpi argintii; în palatul Crăiesei Zăpezii era pustiu și frig. Aurora boreală se deslușea atât de bine, încât îi puteai număra perdelele de lumină. În mijlocul acestei săli nemărginite și pustii era un lac înghețat care se sfârâmasse în mii de bucăți, dar

bucățile semănau între ele așa de tare, încât era o adevărată minunăție. În mijlocul lacului ședea Crăiasa Zăpezii, când era acasă, și atunci zicea că șade pe oglinda înțelepciunii și că această oglindă e cea mai bună din lume.

Karl era vânat de frig, ba chiar aproape negru, dar nu simțea că îi este frig, fiindcă Crăiasa Zăpezii îi luase cu o sărutare simțul frigului și inima lui era ca un bulgăre de gheață. Acuma se juca; lua bucăți de gheață netede ca niște tăblițe și alcătuia cu ele tot felul de figuri, așa cum se joacă la noi copiii cu cuburile. Jocul lui era însă așa-zisul joc de gheață al înțelepciunii. În ochii lui, figurile de gheață erau frumoase și de foarte mare însemnătate și asta din pricina ciobului de gheață pe care îl avea în ochi. Așeza bucățile de gheață în așa fel încât să formeze un cuvânt, dar niciodată nu izbutea să formeze cuvântul pe care îl voia și care era „veșnicia“. Crăiasa Zăpezii îi spusese așa:

– Dacă izbutești să formezi cuvântul acesta, atunci ai să fii stăpân pe tine însuși și eu am să-ți dăruiesc lumea întreagă și o pereche de patine noi.

Dar Karl nu putea să formeze cuvântul.

– Mă duc în țările calde, a spus Crăiasa Zăpezii. Vreau să mă uit în căldările cele negre.

Căldările cele negre erau munții Etna și Vezuviu, care scuipe flăcări.

– Am să-i mai înălbesc puțin și asta nu-i rău, ba chiar e bine pentru lămâi și struguri.

Și Crăiasa Zăpezii a plecat în zbor și Karl a rămas singur în sala cea mare de gheață, întinsă cât vedeai cu ochii și pustie. Se uita la bucățile de gheață și se tot gândea și îi trosnea capul de atâta gândire. Și, cum stătea neclintit și țeapăn, ai fi crezut că-i și el un sloi de gheață.

În vremea asta, Gretchen a ajuns la palat și a intrat pe poartă. Vânturi tăioase au întâmpinat-o. Ea a spus o rugăciune și vânturile îndată au stat pe loc și s-au culcat. Ea a intrat în sălile palatului, mari, goale și reci. Și deodată l-a zărit pe Karl, s-a dus repede la el, l-a luat de după gât, l-a strâns în brațe și i-a spus:

– Karl! Bine că te-am găsit!

Karl însă ședea nemișcat, țeapăn și rece. Gretchen a început să plângă și lacrimile ei fierbinți au căzut pe pieptul lui, au pătruns până la inimă, au topit bulgărele de gheață și au mistuit ciobul de oglindă. El s-a uitat la dânsa și ea a început să cânte:

Ce frumoși sunt trandafirii
Și cad pradă ofilirii!
Traiul nostru e mai bun,
Că-înflorim și la Crăciun!

Când a auzit cântecul, Karl a izbucnit în plâns și lacrimile când au curs au luat cu ele și așchia de oglindă din ochi și atunci el a recunoscut-o și a strigat plin de bucurie:

– Gretchen! Gretchen! Dar unde-ai fost atâta vreme? Și eu unde am fost?

S-a uitat împrejurul lui. Gretchen l-a sărutat pe obraji și obraji s-au făcut roșii; l-a sărutat pe ochi și ochii au strălucit ca ai ei; i-a sărutat mâinile și picioarele și el s-a înzdrăvenit și s-a înviorat. Acuma, Crăiasa Zăpezii avea să se întoarcă acasă și să găsească dezlegarea lui de vraja scrisă cu bucăți sclipitoare de gheață.

– Vai! Ce frig e aici! Ce pustiu! Și s-a lipit de Gretchen și ea plângea și râdea de bucurie. Era așa de frumos, încât până și bucățile de gheață jucau de bucurie. După ce s-au săturat de jucat, s-au așezat iar și au alcătuit tocmai cuvântul de care spusese Crăiasa Zăpezii. Karl știa că dacă are să-l formeze, are să ajungă stăpân pe sine însuși, iar Crăiasa Zăpezii are să-i dea lumea întreagă și o pereche de patine noi.

2. Recitește textul pentru a stabili valoarea de adevăr a enunțurilor.

- a. Întâmplarea se petrece în palatul Crăiesei Zăpezii.
- b. Karl se simțea minunat în palatul de gheață.
- c. În text este amintit fenomenul numit *auroră boreală*.
- d. Băiatul trebuia să formeze din bucățile de gheață un turn.

3. Completează pe caiet un tabel cu răspunsurile la cerințe.

Scrive câte un enunț despre fiecare personaj care apare în acest fragment.	Scrive expresii frumoase din textul citit.
Cum te-ai simțit când ai citit fragmentul din manual?	Realizează un desen potrivit.

REPETĂM, EXERSĂM

CE SE ÎNTÂMPLĂ SUB ZĂPADĂ?

după Eugen Jianu

A nins cu fulgi mari, ce parcă se jucau de-a prinselea prin aer. Peste întinderi s-a așternut un covor moale și pufos. Până mai ieri, totul era cenușiu, vântul spulbera încoace și încolo frunze veștede.

Acum, pădurea albă, strălucitoare, scânteind în mii de luminițe, seamănă cu un castel din basme. În câmpie, cât vezi cu ochii, totul e la fel de strălucitor.

Dar oare ce se întâmplă sub zăpadă?

Sub zăpadă se află fire mici și subțiri de iarbă, de un verde deschis. Aici nu-i chiar atât de frig. Pământul nu e înghețat. Cu cât stratul de zăpadă se îngroașă, cu atât sub el e mai călduț, deoarece gerul iernii îl străbate mai greu. Sub cojocul de omăt, ghiociei, toporașii și brândușele se grăbesc să încolțească. Scot tulpina și, îndată ce zăpada se topește, ba uneori chiar mai repede, înfloresc. Nu degeaba li se spune vestitorii primăverii.

Mugurii copacilor, cum s-a topit omătul, se umflă încet, plesnesc și scot frunzișoare sau flori.

Iepurii și căprioarele știu că sub zăpadă găsesc iarbă. Dacă-i pândești, ai să vezi cum scormonesc zăpada pentru a găsi hrană. Iepurii folosesc și mai bine zăpada. Când ninge, se lasă acoperiți de un strat de omăt și stau așa sub cojocel. Ca să poată răsufla, își păstrează doar o mică fereastră.

Multe dintre celelalte animale dorm: cojocul de zăpadă le ține de cald. Pe sub pietre dorm broaștele îngropate în pământ. Cârțițele s-au afundat în cotloanele lor și dorm. Aricii și bursucii, făcuți colac, dorm în vizuinile lor căptușite cu fân și frunze, pregătite încă din toamnă.

Hârciogii și popândăii dormitează în castelele lor subpământene. Din când în când, mai trec prin camera lor de semințe, unde își au adunate provizii, și iarăși se culcă.

Sus, la munte, de cum a căzut zăpada, ursul se retrage în bârlog. Doarme și nu prea. Iese din când în când în gura bârlogului, se uită afară, încrețește botul. E tot zăpada! Se întoarce pe partea cealaltă și iarăși adoarme.

În pădure, cumătra vulpe, cu blana roșcată și coada stufoasă, doarme ghemuită în vizuina ei. Plantele și animalele trăiesc și în timpul iernii. Cum apar primele semne ale primăverii, se trezesc la o nouă viață.

1. Completează pe caiet următoarele enunțuri:

- Cel mai mult m-a impresionat
- Mi-a plăcut mai puțin

2. Realizează pe caiet un tabel asemănător și completează cu informații din text, referitoare la următoarele viețuitoare: *iepurii și căprioarele, broaștele, cârțițele, aricii și bursucii, hârciogii și popândăii, ursul, vulpea.*

Viețuitoarele	Ce fac viețuitoarele iarna?
iepurii și căprioarele	scormonesc zăpada după hrană

3. Gândește-te la alte trei viețuitoare și caută informații despre modul în care supraviețuiesc iernii. Scrie informațiile găsite.

4. Identifică în text însușirile următoarelor elemente: *fulgi, pădurea, frunze, blana, coada.*

5. Modifică perechile de cuvinte de la exercițiul anterior, astfel încât, dacă a fost denumit un singur element, să denumească mai multe și invers.

Model: *fulgi mari – fulg mare*

6. Completează, pe caiet, cu însușiri opuse celor scrise mai jos.

Model: om *sincer* – om *mincinos*

cer senin, pădure deasă, animale sălbatice, geantă plină, vânt cald, mere acre, sportiv înalt, stradă lată, vise frumoase, lecție atractivă, pâine veche, haine curate, ochi triști

7. Transcrie pe caiet, alegând doar formele corecte ale cuvintelor care arată însușiri.

- Nică adună cireșe roșie/roșii.
- Stelele strălucitor/strălucitoare sunt pe cerul senin/senină.
- Mirosul parfumat/parfumat al florilor a pătruns pe ferestrele deschise/deschiși.
- Actorii talentat/talentați sunt aplaudați de spectatorii prezent/prezenți în sală.

8. Transcrie și completează textul următor cu: *nea, ne-a, ne-am, neam.*

A nins. Un strat gros de ... s-a așternut peste pământ. Acum e ger. ... de vietate nu mai mișcă pe afară. Gerul ... făcut pe toți, oameni și animale, să ne găsim un adăpost cald.

Toată familia noastră este în casă. A venit în vizită și un ... de la Arad. Vizita lui ... făcut o mare bucurie.

- Ce bine e că ... strâns iarăși cu toții! spune mama.
- Noi ... bucura dacă ar veni și rudele de la Timișoara, completează tata.

9. În **perechi**, scrieți 7-8 expresii deosebite cu ajutorul cărora se poate descrie un peisaj de iarnă, apoi alcătuiți cu ele propoziții. Exemple: *omăt sclipitor, mantie albă, steluțe argintii.* Nu uitați să folosiți cât mai multe cuvinte care exprimă însușiri.

PROBĂ DE EVALUARE

1. Descoperă „intrusul“ din fiecare șir:

- a. ianuarie, februarie, mai, decembrie;
- b. sanie, patine, schiuri, trotinetă;
- c. zăpadă, nea, omăt, brumă.

2. a. Citește și recunoaște textul din care face parte fiecare fragment.

A „Zadarnic încerca [...] să-și găsească tovarăși de joacă sau să stârnească veselie cu râsul ei cristalin. Toate fapăturile din jur erau posomorâte, morocănoase, îmbătrânite înainte de vreme.“

B „A așternut zăpadă peste câmp, a troienit potecile din pădure, a îmbrăcat copacii în straie de gheață și a trimis peste întreg pământul ger după ger. Dar sălbăticiunile nu s-au speriat: unele au blănuri moi și călduroase, altele s-au ascuns în vizuini adânci.“

b. Scrie răspunsurile într-un tabel, după modelul celui de jos.

Fragmentul	Titlul	Autorul	Personajul despre care este vorba în fragment
A			
B			

3. Identifică în fragmentele de la exercițiul 2 cinci cuvinte care arată însușiri, apoi scrie-le.

4. a. Scrie, pe caiet, însușiri potrivite.

- zăpadă ...
- câmp ...
- ger ...

b. Scrie, pe caiet, cine sau ce poate avea însușirea dată.

- ... zglobie
- ... frumos
- ... iubitori

5. Alcătuieste un text din 6-7 enunțuri despre iarnă, în care să folosești următoarele expresii: *ne-a povestit, copaci pudrați cu zahăr, nea moale și albă, câmp de cristal, ne-am bucurat.*

Verifică următoarele aspecte: numărul de enunțuri, folosirea tuturor expresiilor date, legătura dintre enunțuri, corectitudinea scrisului, aspectul și așezarea în pagină.

	1	2	3	4	5
SUFICIENT	un „intrus“ identificat	două elemente	două cuvinte potrivite	două cuvinte completate	două criterii respectate
BINE	doi „intruși“ identificați	trei-patru elemente	trei cuvinte potrivite	trei-patru cuvinte completate	trei-patru criterii respectate
FOARTE BINE	trei „intruși“ identificați	cinci-șase elemente	patru-cinci cuvinte potrivite	cinci-șase cuvinte completate	cinci-șase criterii respectate

GRILA DE AUTOEVALUARE

1. **a** – mai, **b** – trotinetă, **c** – brumă; 2. **A** – *Zăpădița*/Manuela Dinescu/*Zăpădița*, **B** – *Baba-Iarna face pozne*/M. Bogdanov/*Baba-Iarna*, 3. **de exemplu**: moi, adânci, cristalin, morocănoase, îmbătrânite; 4. **a** – **de exemplu**: zăpadă albă, câmp întins, ger aspru; **b** – **de exemplu**: fetiță zglobie, peisaj frumos, bunici iubitori.

UNITATEA 6

PRIMĂVARA

Ți-am pregătit cu drag:

COMUNICARE ORALĂ

Ne pregătim pentru aventură – Descrierea unei ființe din universul apropiat

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Ghicitoare despre anotimpuri

Facem cunoștință cu textul – *Primăvara*, de Vasile Alecsandri

Ne împrietenim cu textul – Harta poeziei

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Semne de punctuație. Ghilimelele

– Părți de vorbire care înlocuiesc nume de ființe, lucruri, fenomene ale naturii

Ducem magia textului mai departe – Descrierea unui element din mediul apropiat

– Fluturașul

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Careu de cuvinte

Facem cunoștință cu textul – *Calendarul școlarului*, după George Coșbuc

Ne împrietenim cu textul – Înțelegerea textului literar

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scriem corect *ia, iau, i-a, i-au*

– Scriem corect *ea/ia, ei/iei*

Ducem magia textului mai departe – Descrierea unei ființe din universul apropiat

PROIECT – EXPOZIȚIE DE MĂRȚIȘOARE

INVITAȚIE LA LECTURĂ – *De ce își cântă cucul numele*, legendă populară

REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare

EVALUARE

Vei reuși:

- să extragi informații de detaliu dintr-un text audiat;
- să reprezinți în diferite moduri ceea ce ai înțeles dintr-un text audiat;
- să descrii o persoană din universul apropiat;
- să extragi informații de detaliu din texte informative și literare citite;
- să identifice emoțiile pe care ți le produce un text literar citit;
- să sesizezi formele și utilizările corecte ale cuvintelor;
- să aplici regulile de ortografie și de punctuație;
- să redactezi un fluturaș;
- să colaborezi cu colegii pentru a organiza un eveniment.

NE PREGĂTIM PENTRU AVENTURĂ

COMUNICARE ORALĂ

Observăm imaginea

Răspundem la întrebări

- Formulează întrebări pe baza ilustrației alăturate, cu ajutorul cuvintelor: *cine?*, *ce?*, *cum?*, *care?*, *când?*.
- Alege o întrebare și adresează-o unui coleg. Acesta va răspunde și apoi va adresa o nouă întrebare altui coleg.

Ascultăm

Ascultă, în varianta digitală a manualului, poezia *Pentru tine, primăvară!*, de Otilia Cazimir.

Lucrăm

1. Oferă răspunsuri orale la întrebările de mai jos.

Ce se aude? (imagini auditive)

zumzet viu prin zarzări

...

Ce se vede? (imagini vizuale)

șiruri negre de cocoare

...

REȚINEM

Aspectele care pot fi menționate atunci când **prezinți o persoană** sunt: *numele, vârsta, ocupația, date despre familie, însușiri fizice, însușiri sufletești, pasiuni, activități preferate* etc.

Atunci când **descrii o plantă sau un animal**, vei preciza: *denumirea, mediul de viață, aspectul fizic, mod de hrănire, alte informații pe care le cunoști*. În textele literare, autorii atribuie uneori însușiri omenești plantelor și animalelor.

2. Exprimă prin desen, mimă, ritm sau melodie emoțiile pe care ți le-a transmis poezia.

3. **Jocul însușirilor.** În grupuri de 4-5 elevi, găsiți câte trei însușiri potrivite (fizice sau sufletești) pentru: *albine, pomi, păsări, fluturi, ghiocei*.

4. Imaginează-ți că anotimpul primăvara este un personaj. Cum ai putea să-l descrii? Te poți ajuta de următoarele întrebări și de versurile poeziei audiate.

- Cum arată? (statură, ochi, păr, îmbrăcăminte)
- Ce schimbări aduce în natură? (pentru plante și animale, oameni, schimbări legate de vreme)
- Ce însușiri sufletești ar putea avea?
- Ce îți place cel mai mult la acest personaj?

5. Realizează o descriere orală a unui coleg/a unei colege de clasă după planul de mai jos.

- Cum se numește?
- Câți ani are?
- Cum arată?
- Ce calități apreciezi la el/ea?
- Cum ai putea să îl/o descrii într-un singur cuvânt?

6. Cine sunt eu? Descrie-te oral, în câteva enunțuri, oferind informații despre tine, referitoare la:

- Nume și prenume
- Aspect fizic (statură, culoarea ochilor, culoarea părului)
- Vârsta
- Însușiri sufletești
- Pasiuni, preferințe

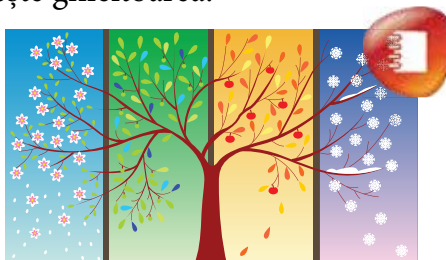
PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Vizionează, în varianta digitală a manualului, videoclipul cu prezentarea păsărilor.

2. Reconstituie ghicitoarea despre anotimpuri, alegând cuvântul potrivit din fiecare vers (rând). Citește ghicitoarea.

Am un copac/castel
Cu patru ferestre/crengi.
Una citește/înverzește,
Una rodește/povestește,
Alta veștejește/ne vrăjește
Și alta ne oprește/îngheață.

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

PRIMĂVARA

de Vasile Alecsandri

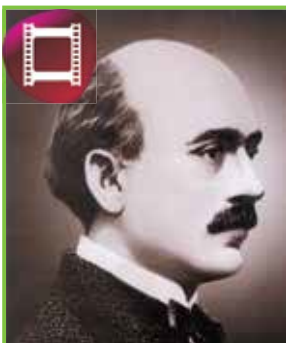
A trecut iarna geroasă,
Câmpul iată-l înverzit!
Rândunica cea voioasă
La noi iarăși a sosit.

Dintr-o creangă-n alta zboară
Sturzul galben, aurit;
Salutare, primăvară!
Timp frumos, bine-ai venit!

Turturelele se îngână,
Mii de fluturi vezi zburând
Și pe harnica albină
Din flori miere adunând.

Cântă cucu-n dumbrăvioară
Pe copacul înflorit!
Salutare, primăvară!
Timp frumos, bine-ai venit!

Vasile Alecsandri
(1821-1890)

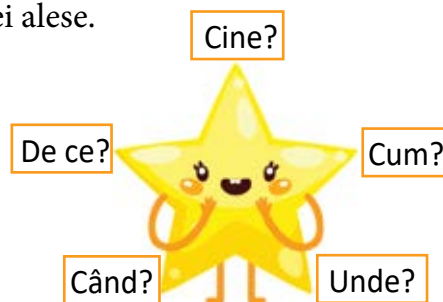
Răspunde la întrebările **Curiosului De ce**.

- De ce poezia are titlul *Primăvara*?
- De ce crezi că a ales poetul să descrie acest anotimp?
- De ce este câmpul înverzit?

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

- Alcătuiește enunțuri în care să folosești următoarele cuvinte extrase din poezie: *creangă, fluturi, miere, dumbrăvioară, primăvară*.
- Completează, pe caiet, următoarele enunțuri cu informații desprinse din poezie.
 - În text sunt amintite următoarele păsări:
 - Primăvara, înflorește
 - Vasile Alecsandri prezintă și activitatea altor necuvântătoare, precum:
- Ordonează tablourile desprinse din poezie, după *modelul d-1*.
 - În dumbrăvioară, cucul cântă sosirea primăverii.
 - Vietățile își reîncep activitatea.
 - Sturzul jucăuș salută primăvara.
 - Rândunica se reîntoarce în țara natală.
- Alcătuiește harta poeziei, notând: date despre poet, strofa preferată, un desen potrivit strofei alese.
- Steluța curioasă** te provoacă să formulezi întrebări despre poezia *Primăvara*, care să înceapă cu toate cuvintele scrise pe colțurile ei.

AVENTURA CONTINUĂ

A. Semne de punctuație

Ghilimelele

DESCOPERIM

Observă semnele de punctuație marcate prin culoare.

- „A trecut iarna geroasă,
Câmpul iată-l înverzit,
Rândunica cea voioasă
La noi iarăși a sosit.“

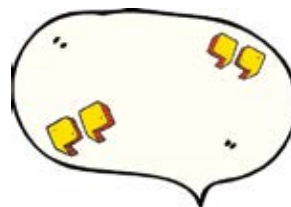
- b. Poezia „Primăvara“ este scrisă de Vasile Alecsandri.
- c. Elevii Școlii Gimnaziale „Mihai Eminescu“ vor organiza spectacolul „Bucurii de primăvară“, la Teatrul „Prichindel“.

AFLĂM

Ghilimelele (sau **semnele citării**) sunt semne grafice pereche, folosite pentru a marca:

- a. un fragment reprodus întocmai cum a fost spus sau scris de cineva (un citat);
- b. titlul unei opere literare sau muzicale, al unei publicații;
- c. denumirea unei instituții, a unui eveniment.

Ghilimelele se plasează la începutul și la sfârșitul citatului, indiferent de lungimea acestuia.

APLICĂM

1. Transcrie ultima strofă a poeziei *Primăvara*, de Vasile Alecsandri, folosind ghilimelele la începutul și la finalul strofei.

2. Transcrie textul invitației de mai jos, punând ghilimele acolo unde este cazul. **În perechi**, verificați modul în care ați rezolvat sarcina de lucru.

Teatrul de păpuși Arlechino vă invită la spectacolul pentru copii Aladin și lampa fermecată, joi, 29.03, ora 10.00. Vă așteptăm cu drag!

3. Scrie un text de 5-6 enunțuri despre un eveniment la care ai participat sau despre o carte citită. Folosește ghilimelele în cel puțin două situații diferite.

B. Părți de vorbire care înlocuiesc nume de ființe, lucruri, fenomene ale naturii

1. Recunoaște în textul de mai jos părțile de vorbire învățate și grupează-le după ceea ce denumesc:

- a. ființe, lucruri, fenomene ale naturii;
- b. însușiri ale lucrurilor, ființelor.

„Șiruri negre de cocoare,
Ploi călduțe și ușoare,
Fir de ghiocel plăpând,
Cântec îngânat în gând
Sărbătoare.“

(*Pentru tine, primăvară!*, de Otilia Cazimir)

NE AMINTIM

Unele părți de vorbire denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii, altele arată însușiri ale acestora.

REȚINEM

Cuvintele **eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele** sunt părți de vorbire care înlocuiesc nume de ființe.

Vrei să știi mai mult?

Partea de vorbire care ține locul unui substantiv se numește **pronume**.

OBSERVĂM

2. Cum vi se pare următorul text? Este ceva care deranjează?

Marius recită o poezie de primăvară. Marius este talentat. Colegii îl apreciază. Colegii îl aplaudă. Doamna învățătoare îl felicită. Doamna învățătoare îi acordă o diplomă.

3. Cu ce alte cuvinte le-ai putea înlocui pe cele care se repetă? Rescrie textul.

4. Identifică, în textele de mai jos, cuvintele care înlocuiesc nume.

- Eu, tu și ea vom porni într-o scurtă drumeție. Noi vom avea o hartă și o busolă nouă.
- Voi ați participat la campionatul de baschet. Colegii au fost spectatori. Ei s-au bucurat de victoria obținută. Domnul antrenor v-a încurajat. El v-a oferit medalii.
- „Voi ați cântat cu glas fierbinte
Naturii calde imnuri sfinte,
Ori doine dragi, când v-ați adus
De noi aminte!“

(*Vestitorii primăverii*, de George Coșbuc)

5. Completează, pe caiet, spațiile libere folosind cuvintele potrivite (*eu, tu, ea, noi, voi, ele*).

Și ... ești elev aici?

Măine, ... veți discuta despre poezie.

Venim cu drag și ... la spectacol.

De la 4 ani, ... cânt la pian.

Mama o salută pe ...

Băieții le încurajează pe ...

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

Una dintre tradițiile îndrăgite ale românilor este Mărțișorul. În 1 martie se oferă un mic obiect de podoabă legat de un fir împletit, roșu cu alb, simbolizând reînnoirea naturii la venirea primăverii.

INVESTIGĂM

1. a. Caută informații despre această tradiție și alcătuește un text, răspunzând la următoarele întrebări.

- Cât de veche este această tradiție?
- În ce alte țări există tradiții asemănătoare?
- Cum arăta în trecut mărțișorul în diferite zone ale țării?
- Ce elemente ale mărțișorului s-au păstrat până azi?
- Ce semnificație are mărțișorul?
- Care ți s-a părut cel mai interesant lucru pe care l-ai aflat despre mărțișor?

b. Poți să însoțești textul de un desen sau de un colaj.

c. Prezintă textul și identifică informațiile noi despre mărtișor pe care le-ai aflat de la colegi. Apreciază textele colegilor și pe al tău, după ce au fost prezentate toate.

Criteriile de evaluare a modului în care ați investigat subiectul și l-ați prezentat sunt următoarele:

- informațiile sunt corecte și clare;
- exprimarea este corectă;
- informațiile sunt noi și interesante;
- modul de prezentare este atractiv;
- sunt indicate sursele de informare.

2. Realizează mărtișoare, folosind diferite materiale naturale sau reciclabile, în orele de Arte vizuale și abilități practice sau în cadrul unei activități extrașcolare, de felul celei prezentate în **fluturașul** de mai jos.

3. a. În perechi, observați fluturașul și răspundeți la următoarele întrebări:

- Despre ce eveniment este vorba și cum se numește?
 - Când și unde va avea loc evenimentul?
- b. Stabiliți care sens al cuvântului „fluturaș” se potrivește imaginii date.
- *insectă cu corpul bombat sau alungit și catifelat, cu patru aripi acoperite cu solzi mărunți, colorați și aparat bucal adaptat pentru supt;*
 - *foaie de mici dimensiuni, lipită în locuri publice sau distribuită gratuit, care cuprinde scurte anunțuri sau material publicitar;*
 - *minge de badminton.*

4. Realizează un fluturaș prin care să anunți un eveniment organizat de clasa ta. Dă un nume potrivit evenimentului. În redactarea fluturașului, nu uita să precizezi toate informațiile legate de eveniment. Scrie un mesaj atractiv și folosește desene și culori care să încante privirea.

REȚINEM

Un **fluturaș** cuprinde următoarele informații:

- tipul și numele evenimentului, organizatorul;
 - data, ora și locul de desfășurare;
 - date de contact;
 - un mesaj captivant.
- Uneori, prin intermediul fluturașului, pot fi comunicate rezultatele unui proiect desfășurat.

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Transcrie pe caiet cuvintele găsite în careu și încercuiește lunile de primăvară descoperite.

Y	W	M	M	A	R	T	I	E	I	U	N	I	E
Q	U	B	L	L	C	C	J	W	Q	I	W	S	D
S	D	V	Q	U	X	D	W	T	G	A	I	A	B
E	I	E	K	R	C	W	L	R	E	N	U	C	C
P	U	R	C	V	W	R	D	I	S	U	S	C	H
T	L	S	T	E	J	M	R	W	L	A	S	B	A
E	I	W	T	T	M	B	A	J	S	R	L	E	U
M	E	Y	M	Z	M	B	H	I	D	I	V	W	G
B	B	C	E	A	L	R	D	Q	E	E	K	U	
R	Z	A	I	U	G	V	L	I	K	J	P	P	S
I	Q	O	F	I	K	N	S	I	E	T	C	H	T
E	N	A	P	R	I	L	I	E	N	I	L	E	F
U	C	R	O	C	T	O	M	B	R	I	E	X	W
G	H	I	C	B	F	E	B	R	U	A	R	I	E

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

CALENDARUL ȘCOLARULUI

după George Coșbuc

Sosește primăvara. Soarele răsare tot mai devreme și se culcă tot mai târziu, deșteptând cu lumina și căldura sa pământul.

Cei dintâi care își scot capul din pământ sunt ghiociei. Albi ca zăpada de care abia a scăpat pământul, ei sunt dulcii vestitori ai primăverii. Ei ne vestesc primăvara din pământ; iar de sus, din **văzduh**, ne-o vestesc berzele. Ele se întorc la noi mai de timpuriu decât toate păsările care s-au dus în țările calde, căci numai ele pot găsi hrană pe vremea aceasta. Bălțile și locurile joase sunt pline acum de apă din

zăpada topită, iar broaștele și șerpii ies din pământ și umplu bălțile. Astfel, berzele au ce vâna. Celelalte păsări călătoare vin mai târziu și pe rând, căci ele se hrănesc cu insecte și fluturi, care încă nu s-au arătat. Iar cele ce se hrănesc cu semințe vin și mai târziu.

În prima zi a lunii martie, românii au frumosul obicei să dea mărtișoare. Copiii oferă cu drag firul alb și roșu de care este prins un simbol al primăverii. El aduce **noroc**, speranță și **bucurie** celor care îl primesc, însoțit de buchete de zambile sau de ghiocei. Urmează Zilele Babelor cu viscol, zăpadă și ploi. E lupta dintre iarna care se duce și primăvara care vine.

În luna aprilie, zilele continuă să crească și, când e vreme bună, soarele e cald și vesel. Pe câmpul verde joacă mieii. Înfrunzesc și pădurile, iar **plugarii** încep să are. O seamă de copaci au dat în floare. Înfloresc panseluțele, lalelele grațioase, lăcrămioarele gingașe, stânjenii cu flori violet, albe, albastre sau galbene.

Mierla fluieră în **zăvoi**, noaptea cântă privighetoarea, iar cucul își strigă numele ziua prin pădure. Toată ziua cântă păsările în crâng și se joacă și fac cuiburi. **Pretutindeni** le vezi zburând cu paie în cioc, ca să-și facă **moale** și cald cuibul. Sosesc și rândunelele și alungă din cuibul lor obraznicele vrăbii, care s-au adăpostit peste iarnă în el.

În luna mai, primăvara e în toiul ei. Nu degeaba i se spune Florar! Bujorii, iasomia, gălbenelele sau narcisele transformă grădinile și parcurile în curcubeie minunate. Înflorește liliacul parfumat, iar pajiștile sunt presărate cu margarete.

Tot felul de fluturi zboară acum prin grădini, pe câmp, pe lângă ape. Zboară gândăcei de tot neamul. Furnicile harnice au toată ziua de lucru, iar albinele umplu cu zumzetul lor crângul și câmpiile. Vița-de-vie începe să acopere cu latele ei frunze aracii goi. Zumzăitul albinelor umple livezile, asigurând rodul bogat al toamnei. Prin râuri se joacă peștii, prin văzduh ciripesc păsări și cerul e senin.

Pe câmp, țărani ară și seamănă. Toată natura parcă e în sărbătoare. Câtă mișcare, câtă viață și veselie peste tot locul!

- Răspunde, oral sau în scris, la întrebările de mai jos.
 - a. Care sunt primii vestitori ai primăverii?
 - b. Ce obicei este descris în text?
 - c. Care sunt schimbările din natură în luna aprilie?
 - d. Cum este numită luna mai? De ce?
 - e. Ce se spune despre natură la finalul textului? De ce?

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Recitește textul și alege un fragment care te-a impresionat sau care te-a făcut să te gândești la o experiență personală. Apoi completează, în caiet, un tabel asemănător celui de mai jos.

Fragmentul preferat	Argumentare
...	...

• Vei motiva alegerea fragmentului având în vedere întrebările de mai jos:

- Cum te-ai simțit când l-ai citit?
- La ce te-ai gândit când l-ai citit?

2. Scrie, pe caiet, cuvinte cu înțeles asemănător pentru cuvintele din text marcate prin culoare.

3. Formulează în scris enunțuri care să conțină informațiile cele mai importante din textul citit. Vei avea în vedere: cuvintele care răspund la întrebările **cine/ce face?**, locul, timpul, redactarea scurtă și clară a ideilor.

4. Identifică în text două expresii frumoase (artistice) și alcătuește enunțuri cu ele.

5. Formați **perechi** și realizați un *ciorchine* despre primăvară.

AVENTURA CONTINUĂ

A. Scriem corect

DESCOPERIM

Observă cuvintele scrise cu litere colorate. Cum se rostesc ele? Cum se scriu?

Andrei **ia** un ghiocel pentru mama sa.

Andrei și Maria **iau** ghioceli pentru mamele lor.

Eu **iau** ghioceli pentru bunica.

Mierla **i-a** încântat pe copii cu cântecul ei.

Mierlele **i-au** încântat pe copii cu cântecele lor.

Ea **i-a** mulțumit pentru cadou.

AFLĂM

ia/iau – Se scrie **ia** sau **iau** când putem înlocui cu **a luat** sau **au luat**.

i-a și i-au – Se scriu cu cratimă când urmează o acțiune, fiind două cuvinte care se rostesc în aceeași silabă: **i-a** cântat, **i-au** ajutat.

APLICĂM

1. Găsește cuvinte cu înțeles asemănător pentru cele scrise îngroșat în enunțurile de mai jos.

Sora mea **ia** pâine de la magazin.

Eu **iau** hainele din dulap.

Mihai **ia** paharul de pe masă.

Pirații **iau** cufărul cu bani.

Pietonul indisciplinat **ia** o amendă.

El **ia** un premiu la concursul de înot.

2. Transcrie enunțurile și transformă-le după model:

Mama **îi dă** copilului o carte. → Mama **i-a dat** copilului o carte.

Bunicii **îi ajută** pe nepoți. → Bunicii **i-au ajutat** pe nepoți.

- Băieții **îi dăruiesc** mamei flori.
- Tata **îi aduce** lui Ionel un cadou.
- Copiii **îi scriu** bunicii o scrisoare.
- Vulpea **îi ia** pescarului peștii.
- Andrei **îi invită** pe copii la ziua lui.
- Organizatorii **îi felicită** pe câștigători.

3. a. Transcrie pe caiet și completează cu exemple potrivite.

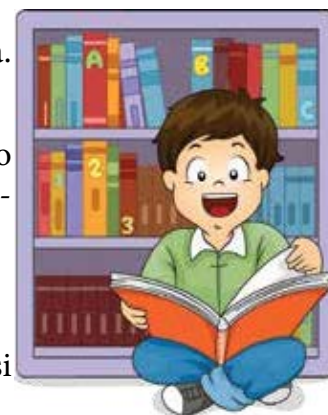
ia → cartea i-a → spus iau → ghiozdanul i-au → cerut

b. Alcătuieste enunțuri cu grupurile de cuvinte scrise la punctul a.

4. Completează, pe caiet, enunțurile cu *ia*, *i-a*, *iau*, *i-au*.

Matei ... o carte de la bibliotecă, cea pe care ... recomandat-o colegii săi. Doamna bibliotecară ... mai dat una, la fel de interesantă. Și eu ... aceeași carte.

B. Scriem corect

1. Recunoaște în textul de mai jos părțile de vorbire învățate și grupează-le pe caiet după ceea ce denumesc.

Ființe, lucruri, fenomene ale naturii

Înșușiri ale ființelor

Înlocuiesc numele

Un copil, când jocu-i place,

Toată lumea joc îi face;

Iar el toate le pricepe

Și cu ele-un joc începe.

Zice tufa de zambile:

– Bună ziua, drag copile!

Floarea zice: – Oprește-ți pașii!

– Prinde-ne! zic fluturașii.

– Eu sunt netedă și mică,

Ia-mă! zice-o pietricică.

Cântă rândunica iară:

– Eu de mult te chem afară!

Cățelușul și el vine:

– Hai și joacă-te cu mine!

(Jucăriile celui cuminte, de George Coșbuc)

REȚINEM

Părțile de vorbire **eu, el, ea, ei, ele** se rostesc cu *i* la început, dar se scriu cu *e*.

Vrei să știi mai mult?

Există cuvinte pe care le folosim în exprimarea politicoasă față de anumite persoane: *dumneavoastră, dumneata, dumnealui, dumneaei, dumnealor.*

OBSERVĂM

Ana ia o prăjitură de la cofetărie. Ea alege o savarină.
Ei cumpără caiete. Tu iei creioane.

- Cum se pronunță cuvintele subliniate?

Atenție!

Să nu confundăm părțile de vorbire care înlocuiesc nume, **ea** și **ei**, cu **ia** (apucă), **iei** (apuci), chiar dacă se rostesc la fel!

2. Transcrie pe caiet și completează enunțurile cu următoarele cuvinte: **ea, ia, ei, iei**.

- Tu ... trenul spre București.
- Mâine ... vor călători cu tine.
- O respect pe ...
- Copilul ... un creion colorat.

3. Transcrie enunțurile, completându-le cu cuvintele politicoase potrivite din caseta alăturată.

- Bună ziua! ... sunteți domnul profesor de geografie?
- N-am știut că ... ești așa de talentat la desen.
- Ieri, ... ne-a povestit despre dinozauri.
- Îi voi solicita ... un bilet de autobuz.
- Se pare că ... le e teamă de întuneric.

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

O sărbătoare îndrăgită a lunii martie este Ziua Internațională a Femeii. În viața noastră, sunt multe femei care ne ajută să creștem și ne ocrotesc cu iubire. Alege-o pe una dintre acestea, care poate fi mama, bunica, învățătoarea etc., și realizează o descriere a ei. Menționează următoarele aspecte: *numele, vârsta, ocupația, însușiri fizice, însușiri sufletești, preocupări, pasiuni, sentimentele tale față de acea persoană, motivul pentru care ai ales să scrii despre ea*. Stabilește de la început ce aspecte vei detalia în introducere, în cuprins, respectiv în încheiere.

- După redactarea textului, revizuieste-l, fiind atent la prezentarea tuturor aspectelor, la exprimare și la aspectul scrisului.

PROIECT

EXPOZIȚIE DE MĂRȚIȘOARE

Mărțișoarele realizate de voi în cadrul activităților școlare sau extrașcolare pot fi incluse într-o expoziție. Pentru a organiza cu succes o astfel de acțiune, grupați-vă în trei echipe, astfel încât fiecare echipă să se ocupe de una dintre sarcinile de mai jos:

- organizați locul de desfășurare și asigurați-vă că există mese, rafturi pentru expunerea mărțișoarelor;

- realizați materiale informative pentru anunțarea și promovarea evenimentului: afișe, invitații, fluturași;
- afișați materialele informative în locuri vizibile, trimiteți invitațiile, distribuiți fluturașii.

După desfășurarea expoziției, fiecare dintre cele patru echipe va elabora un fluturaș în care să fie prezentate rezultatele acestui proiect. Fluturașul va fi însoțit de o imagine sugestivă.

INVITAȚIE LA LECTURĂ

1. Citește cele două texte cu atenție pentru a putea răspunde la cele trei întrebări ale Spiridușului lecturii.

- Ce păsări sunt amintite în primul text?
- De ce textul poartă acest titlu?
- Ce informații noi ai descoperit în al doilea text?

DE CE ÎȚI CÂNTĂ CUCUL NUMELE

legendă populară

Legenda ne spune că un cuc singuratic s-a întâlnit cu un mierloi scăpat din colivie. Cum nu prea avea mulți prieteni, mai ales dintre cei care avuseseră legătură cu oamenii, cucul se bucură de întâlnire.

– Bine că te-am întâlnit, zise cucul către mierloi. Ia spune-mi, ce zice lumea de cântecele noastre?

– Bună să îți fie inima, cucule! zise mierloiul. Nu am prea umblat, deoarece am stat închis într-o colivie. Dar am auzit multe și chiar am

învățat limba oamenilor. Așa că îți pot spune că aceștia sunt încântați de cântecele noastre.

- De privighetoare ce zice lumea? Oamenilor le place cântecul ei?
 - Da, toată lumea îi apreciază trilurile.
 - Toată lumea? Dar pe ciocârlie?
 - Și pe ea o laudă lumea, dar cam pe jumătate.
 - Pe jumătate! Mie mi se pare că are glasul melodios și că ar merita să fie pe deplin laudată. Dar pe voi, mierlele, vă laudă oamenii? Ce spun?
 - Ei, și pe noi ne vorbește lumea de bine, dar, știi, mai rar, din când în când... Nu suntem pomenite chiar atât de des.
 - Cum se poate? Dar de mine? Spune drept! Ce zice lumea de neamul meu?
 - De tine, drept să-ți spun...
 - Așa, vreau să-mi spui drept... îl întrerupse cucul cu nodul în gât.
 - De tine n-am auzit pe nimeni vorbind!
 - Pe nimeni? îl întrebă cucul înfuriat și supărat în același timp.
 - Pe nimeni, răspunse cinstit mierloiul.
 - Atunci lasă că le spun eu cine sunt!
- Și de atunci începu să cânte din răputeri: cu-cu! cu-cu! cu-cu!

CURIOZITĂȚI DESPRE CUC

- În popor se spune că primăvara vine cu adevărat când se aude primul cântat de cuc.
- Cucii masculi sunt renumiți pentru cântecul *cu-cu*, *cu-cu* distinctiv, care a constituit inspirație pentru ceasornicari.
- Cele mai multe șanse să auzi un cuc sunt seara, între mijlocul lunii aprilie și iunie.
- Cucul este o pasăre parazit. Este cunoscut pentru obiceiul de a pune ouăle în cuibul altor păsări, lăsând urmașii să fie hrăniți de „părinți adoptivi”. Păsările confundă ouăle și puii, crezând că sunt ale lor.
- Femela va încerca să găsească cuibul mai târziu pentru a se asigura că părinții adoptivi hrănesc puii.
- Dieta cucului include omizi, lăcuste, muște, gândaci și melci mici.
- Un strigăt al unui pui de cuc poate fi atât de puternic când îi este foame, încât poate convinge alte păsări în afară de părinții săi să-l hrănească.
- Puii migrează la câteva săptămâni mai târziu decât părinții lor reali, dar totuși își găsesc drumul spre zona migrației speciei, în ciuda faptului că nu au fost niciodată acolo.

- Cucii sunt, în cea mai mare parte, păsări solitare. Nu prea le place să socializeze.
- Un cuc poate fi deseori confundat cu o pasăre de pradă. Se crede că mimica sperie păsările mai mici ceea ce îi permite să își așeze propriul ou în alt cuib.
- Cucul este numit în majoritatea limbilor după cântecul său. În Franța, de exemplu, este cunoscut ca „coucou“, în Olanda „koekoek“, în Germania „kuckckuk“, în România „cucu“.
- Cucii petrec nouă luni în Africa și se spune că nu ar cânta cât timp stau pe acest continent.

(sursa: atlas-geografic.net)

1. Scrie pe caiet doar enunțurile adevărate.

- Primul text este un text literar, deoarece prezintă o întâmplare imaginară.
- Cea mai lăudată pasăre pentru cântecul ei era mierla.
- În primul text întâlnim dialogul.
- Al doilea text este un text informativ despre cuc.
- Cântecul cucului a fost inspirație pentru pictori.
- Cucii sunt păsări singuratice.

2. Rezolvă următoarele cerințe referitoare la textul *De ce își cântă cucul numele*.

- Exprimă într-un enunț despre ce este vorba în legendă.
- Rezumă într-un cuvânt esența textului.
- Realizează un desen care să surprindă esențialul textului.

3. Completează *Steluța curioasă* cu întrebări despre cuc, care au la început cuvintele date. Adresează întrebările colegilor de clasă.

REPETĂM, EXERSĂM

LEGENDA GHIOCCELULUI

de Eugen Jianu

Fiecare floare din cele care există are ceva cu care să ne bucure.

– Eu, a întreat ghiocelul, așa mic și slab cum sunt, ce bucurie pot face omului?

Dar, iată, Iarna este în puterile ei. Peste tot e doar omăt. Într-o zi, mic, alb și plătând, ghiocelul își sună vesel clopoțelul.

– Cine îndrătnește să mi se împotrivescă? întrebă baba Iarnă, scuturându-și cojoacele de nea și de țurțuri.

Se uită împrejur și zări ghiocelul.

– Tu erai? Am să te îngheț la noapte! exclamă Iarna.

– Nu vă mătiați, baba Iarnă și moș Omăt. Soarele mi-a trimis veste să mă arăt, răspunse ghiocelul.

Dar peste noapte, baba Iarnă și moș Omăt au chemat gerul în ajutor. A suflat și moș Crivăt.

– Unde ești, ghiocelule? N-ai înghețat? Mai cutezi să mi te împotrivesți?

– Drept să vă spun, mi-a fost tare frig. Ba era să mă smulgă vântul. M-am pitit după un bulgăre de zăpadă. Dacă și la noapte va fi tot atât de frig, am să mor înghețat, spuse cu tristețe ghiocelul.

Auzind vorbele duioase ale ghiocelului, soarele îi trimise în ajutor raze calde. Dis-de-dimineată, de sub plapuma de nea, au apărut o mulțime de ghiocci.

– Baba Iarnă, moș Omăt, haideti să ne jucăm de-a prinselea! strigau ei veseli.

1. Caută în text:

- a. cuvinte cu înțeles asemănător pentru *gingaș*, *cutează*, *vă supărați*, *m-am ascuns*, *sincer*, *mesagerul*;
- b. cuvinte care denumesc fenomene ale naturii.

2. Transcrie pe caiet, folosind semnele citării:
- titlul textului;
 - enunțul care conține spusele ghiocelilor veseli.
3. Citește cu atenție textul și notează în caiet cuvintele de început și de final ale fiecărui fragment, folosind punctele de suspensie pentru enunțurile lipsă. Orientează-te după ideile de mai jos.
- Ghiocelul își sună clopoțelul, deși este încă iarnă.
 - Baba Iarnă este supărată din cauza îndrăznelii ghiocelului.
 - El rezistă peste noapte, deși gerul și moș Crivăț încearcă să îl înghețe.
 - Soarele trimite în ajutorul ghiocelului raze calde.
4. Identifică în text însușirile fizice și sufletești ale personajului principal. Observă că, în acest text, ghiocelul primește însușiri omenești. Alcătuește un text, de 5-6 enunțuri, în care să descrii prima floare a primăverii.
5. Alege o floare de primăvară și continuă enunțul: *Eu sunt iubită de oameni, deoarece...*. Apoi numește un alt copil care să reia enunțul pentru o altă floare. Folosește-te de expresii deosebite, dar și de alte informații pe care le știi de la orele de Științe ale naturii.
6. Găsește în text și notează cuvintele care înlocuiesc nume de lucruri sau ființe. Precizează care este numele pe care îl înlocuiește fiecare.
7. Înlocuiește cuvintele scrise îngroșat cu unul dintre cuvintele: *ea, el, ele, ei*.

Moș Crivăț a suflat peste ghiocel. —→ **El** a suflat peste ghiocel.

Corina iubește primăvara foarte mult.

Elena și Mihaela recită frumos poezii de Vasile Alecsandri.

Băieții oferă măștișoare fetelor.

8. Transcrie textul, alegând variantele corecte.
- George vine de la școală. Pe drum ia/i-a de la florărie un buchet de frezii. Ele/Iele nu sunt florile preferate ale mamei. Ia/Ea preferă brândușele.
- Mămico, am vrut să-ți i-au/iau brândușe, dar... .
 - Mama ia/i-a explicat:
 - Dragul mamei, nu poți să ei/iei aceste flori de la florărie. Sunt flori sălbatice. Ieu/Eu iubesc toate florile pe care mi le dăruiești tu!
9. Realizează un fluturaș prin care să anunți un eveniment organizat în școala ta. Nu uita să precizezi numele acestuia, data, ora și locul unde se va desfășura. Adăugă un mesaj captivant și un desen sugestiv.

PROBĂ DE EVALUARE

- Citește cu atenție textul.

„Chiar acum din crâng venii,
– Și c-o veste bună!
Iarăși e concert, copii;
Merg și eu, și tu să vii,
Mergem împreună.

Vrei programă, lămurit?
Stai puțin să caut.
Cukul, un solist vestit,

De printr-alte țări venit,
Va cânta din flaut. [...]

Vom cânta și noi ce-om ști,
Cântece din carte.
Și, de va putea veni,
Vântul și el va doini,
Că e dus departe.“

(*Concertul primăverii*, de George Coșbuc)

1. Scrie, pe caiet, A pentru *adevărat* și F pentru *fals*, după fiecare enunț.
 - a. Concertul are loc în crâng.
 - b. Vântul va doini la concert.
 - c. Ciocănitorea va cânta la concert.
 - d. Cucul va cânta la flaut.
2. Răspunde la următoarele întrebări.
 - a. Care este titlul poeziei?
 - b. Cine este autorul poeziei?
 - c. În care vers explică poetul care este vestea bună?
3. Extrage din text cuvintele care înlocuiesc nume.
4. Alcătuieste propoziții despre primăvară cu următoarele cuvinte: *i-au, ia, ea, iei*.
5. Realizează un fluturaș prin care să anunți concertul primăverii, așa cum îl prezintă George Coșbuc. Când scrii fluturașul, ține cont de: elementele pe care trebuie să le conțină, respectarea temei fluturașului și aspectul scrisului.

	1	2	3	4	5
SUFICIENT	o alegere corectă	un răspuns	un cuvânt	o propoziție corectă	un criteriu respectat
BINE	două alegeri corecte	două răspunsuri	două cuvinte	două propoziții corecte	două criterii respectate
FOARTE BINE	trei-patru alegeri corecte	trei răspunsuri	trei-patru cuvinte	trei-patru propoziții corecte	trei criterii respectate

GRILA DE AUTOEVALUARE

1. **a** – A, **b** – A, **c** – F, **d** – A; 2. **a** – „Concertul primăverii“, **b** – George Coșbuc, **c** – „Iarăși e concert, copii“;
3. **prima strofă:** eu, tu, **strofa a treia:** noi, el; 4. **de exemplu:** Copiii i-au dăruit flori mamei., Fetița ia un buchet de ghiocei din vază., Ea citește poezii despre primăvară., Să iei umbrela la tine!

UNITATEA 7

BUNA PURTARE

Ți-am pregătit cu drag:

COMUNICARE ORALĂ

Ne pregătim pentru aventură – Descrierea obiectelor din universul apropiat

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Lista dorințelor

Facem cunoștință cu textul – *Coronița de rouă*, poveste franceză

Ne împrietenim cu textul – Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text citit; portretul unui personaj

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scriem corect *o dată, odată*

– Părți de vorbire care exprimă acțiuni

Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: povestirea unei întâmplări trăite

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Exercițiu de imaginație

Facem cunoștință cu textul – *În țara lui Mură-n Gură*, de Nina Cassian

Ne împrietenim cu textul – Evidențierea aspectelor importante din text într-un organizator grafic

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Părți de vorbire care exprimă acțiuni. Intuirea numărului

Ducem magia textului mai departe – E-mailul

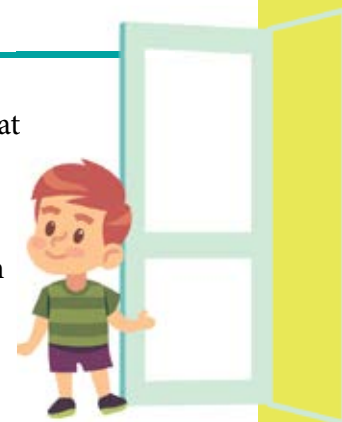
INVITAȚIE LA LECTURĂ – *Regulile sunt reguli*, de James Roy

REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare

EVALUARE

Vei reuși:

- să extragi informații de detaliu dintr-un text audiat;
- să reprezinți prin desen ceea ce ai înțeles dintr-un text audiat;
- să descrii obiecte din universul apropiat;
- să extragi informații de detaliu din texte informative și literare citite;
- să formulezi o părere despre o povestire;
- să sesizezi formele și utilizările corecte ale cuvintelor;
- să aplici regulile de ortografie și de punctuație;
- să redactezi un e-mail;
- să povestești o întâmplare trăită.

NE PREGĂTIM PENTRU AVENTURĂ

COMUNICARE ORALĂ

Observăm imaginea

Răspundem la întrebări

- Ce obiecte ale școlarului observi în imaginea alăturată?
- Ce alte rechizite se găsesc în ghiozdanul unui elev ordonat?
- Ce poți spune despre creionul din imagine? Dar despre ghiozdan?

Ascultăm

Cine poate fi?

Ascultă ghicitoarea din varianta digitală a manualului și identifică obiectul la care aceasta face referire.

Lucrăm

1. Reascultă ghicitoarea și găsește însușiri potrivite creionului, respectând indicațiile de pe piramidă.

REȚINEM

Când **descriem un obiect**, precizăm însușiri care arată: *forma, culoarea, dimensiunea, gustul, mirosul* (dacă este cazul), *materialul din care este confecționat obiectul, utilitatea acestuia.*

CREION

MATERIAL

UTILITATE

FORMĂ

DIMENSIUNE

ASPECT

2. **Formați grupuri** de câte 4-5 elevi. Pe rând, fiecare dintre membrii grupului se gândește la un obiect. Ceilalți vor ghici despre ce obiect este vorba, adresând câte o singură întrebare la care li se va răspunde cu „da“ sau „nu“. Exemplu: „E roșu?/ Folosește la .../ E mare?“ etc.

3. **a.** Ascultă cu atenție poezia *Mărul*, de Ilie I. Mirea, în varianta digitală.

b. Desenează un măr, urmărind instrucțiunile din poezie.

c. Prezintă desenul colegilor, precizând fiecare etapă pe care ai parcurs-o în realizarea desenului.

Pentru înlănțuirea ideilor, poți folosi expresiile: *mai întâi, apoi, după aceea, în cele din urmă/la final.*

4. Delimitează, oral, cuvintele care indică atitudinile unui copil ordonat față de lucrurile sale.

MATENȚIECAVGRIJĂLUDRESPONSABILITATEZOINTERESPCAR

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

- Ce dorință ți-ai pune dacă l-ai întâlni pe Duhul din lampa lui Aladin?
- Ce părere ai despre dorințe imposibile?

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

CORONIȚA DE ROUĂ

poveste franceză

A fost odată un rege care avea o singură fată. Și, cum era doar una la părinți, tatăl ei o răsfăța fără margini, împlinindu-i toate poftele, care mai de care mai trăsnete. Și, într-o bună dimineață, pe când se plimba prin grădina palatului, rămase cu privirea asupra perlelor de rouă care pâlpâiau pe florile și frunzele din jur. Îi veni o idee năstrușnică și alergă într-un suflet la tatăl ei, cu gândul să-i îndeplinească și această dorință:

– Tată, dă poruncă să mi se facă o coroniță din picăturile de rouă. Sunt mai frumoase și mai scilpitoare decât perlele adevărate!

Tatăl ei, știind bine că asemenea ispravă nu e cu putință, încercă în fel și chip să-i schimbe gândurile, dar fata atâta îl rugă și atâta plânse, încât bietul om se lăsă convins de ea și dădu poruncă să i se facă prințesei coronița din perle de rouă.

Au fost aduși la palat cei mai pricepuți giuvaergii din ținut. Și, la cerința prințesei, li s-a spus că cel ce va izbuti va primi zece saci cu galbeni, iar cei ce nu vor fi în stare, după trei zile și trei nopți, o vor plăti cu capul. Giuvaergiii ascultară porunca și în gând își rosteau rugăciunea cea din urmă. Se sfătuiră în ce chip ar putea să se salveze de năpastă. Cel mai bătrân dintre ei le grăi astfel:

– Eu vă scap de urgie! Fiți pe pace și duceți-vă liniștiți la casele voastre! Aveți încredere în mintea mea, că a avut mai multe de judecat decât voi!

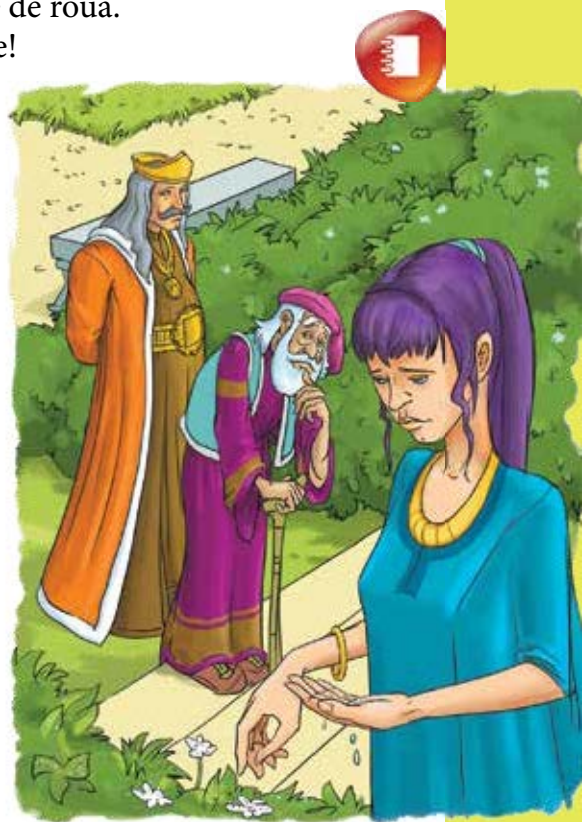
A treia zi de dimineață, se duse la rege și îi spuse:

– Prealuminate! Eu mă ofer să-i fac fetei tale o coroniță de rouă, dar boabele să le iau din mâna ei.

Regele pricepu vorbele cu tâlc ale bătrânului și se învoi, sperând ca astfel și fata lui să se mai înțeleptească.

Scrie pe o foaie o listă de dorințe grupate astfel:

- a. le poți îndeplini singur;
- b. ți le pot satisface membrii familiei;
- c. știi sigur că sunt imposibile.

- **giuvaergiu:** persoană care face sau vinde bijuterii; bijutier;
- **tâlc:** înțeles, sens, rost, semnificație;
- **galben:** veche monedă de aur străină;
- **înstărit:** cu stare, bogat, avut.

Auzind fata că i se va face pe plac, nici nu judecă prea mult cererea bătrânului giuvaergiu și se arată încântată. Ba chiar se grăbi să-l poftască în grădină. Bătrânul o urmă, iar copila încercă să ia câteva picături de rouă de pe o frunză, dar ele, cum era și firesc, i se risipiră în palmă. Și la fel se întâmplă și cu altele, ori de câte ori încerca.

După o zadarnică strădanie, prințesa se uită la giuvaergiu și apoi la tatăl ei și, îmbujorată de rușine, se aruncă în brațele tatălui, făgăduindu-i că de acum încolo nu avea să mai ceară ceva imposibil de realizat.

Bătrânul luă galbenii de la rege, dăruiți drept mulțumire pentru lecția dată fetei, și îi împărți cu ceilalți, cărora nu le venea să creadă că, pe lângă norocul de a fi scăpat de la moarte, deveniseră și înstăriți.

- Răspunde la întrebări.
 - a. Unde și când se petrece întâmplarea?
 - b. Cine și-a dorit o coroniță de rouă?
 - c. Cine și cum a rezolvat situația?

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Caută în text cuvinte cu înțeles asemănător pentru: *ciudată, bijutier, a vorbi, bogați*.

2. Completează cu informații desprinse din text.

- a. Regele avea
- b. Fata împăratului își dorea
- c. Regele a acceptat rugămintea fetei, deoarece

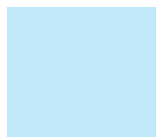
3. Așază enunțurile următoare în ordinea în care s-au petrecut întâmplările din poveste.

- Un bijutier bătrân s-a oferit să realizeze coronița cu perle de rouă culese chiar de prințesă.
- Regele i-a chemat pe cei mai cunoscuți bijutieri.
- Prințesa i-a spus tatălui că își dorea o coroană din perle de rouă.
- Fata a înțeles că a avut o dorință imposibilă.
- Giuvaergii erau speriați de porunca primită.
- Un rege își răsfăța nespus unica fată.

4. Povestește oral textul *Coronița de rouă*. Folosește cuvintele de pe coroane.

5. Completează pe o coală „portretul” prințesei, respectând codul culorilor.

Cine este?

Ce însușiri are?

Cum se comportă?

AVENTURA CONTINUĂ

A. Scriem corect

DESCOPERIM

Observă cuvintele scrise cu litere colorate. Cum se scriu aceste cuvinte? Cum se pronunță?

A fost **odată** un rege.

Hai **odată!**

Au ajuns **odată**.

Fata îl rugă **o dată** și încă **o dată**.

Ți-am explicat **o dată**, de două ori, de trei ori și tot nu ai înțeles.

1 Decembrie este **o dată** importantă.

AFLĂM

Se scrie **odată** când poate fi înlocuit cu: **cândva, odinioară, imediat, deodată**.

Se scrie **o dată** când:

- arătăm de câte ori s-a desfășurat o acțiune (**o** singură **dată**);
- ne referim la o zi din calendar.

APLICĂM

1. Alcătuieste trei enunțuri în care cuvântul **odată** să aibă sensuri diferite.

2. Transcrie pe caiet și completează enunțurile cu **odată** sau **o dată**.

În perechi, verificați modul de rezolvare a sarcinii de lucru.

- Am vizitat doar ... acest muzeu.
- Trăia ... o împărăteasă frumoasă.
- Am adus toate cutiile ...
- Mai calculează ...!
- Caut ... potrivită pentru întâlnirea noastră.

3. Alege varianta corectă și transcrie enunțurile pe caiet.

A fost **odată/o dată** un copil tare răsfățat. Nu doar **odată/o dată** părinții i-au îndeplinit toate dorințele. **Odată/o dată** și-a dorit să zboare cu o rachetă. A ales și **odată/o dată** pentru călătoria sa. Degeaba i-a spus toată lumea **odată/o dată**, de două ori, de zece ori că acest lucru încă nu este atât de simplu. **Odată/o dată** a început să plângă de ciudă.

REȚINEM

Cuvinte ca *am răsfoit, scrie, venim* exprimă **o acțiune**.

Cuvinte ca *visez, dormim, așteaptă* exprimă **o stare**.

Cuvinte ca *am fost, există, se află* exprimă **existența**.

Vrei să știi mai mult?

Partea de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența ființelor, lucrurilor, fenomenelor naturii se numește **verb**.

B. Părți de vorbire care exprimă acțiuni

Am răsfoit în bibliotecă o carte despre planete. **Am fost** fascinat de univers. Acum **visez** la o călătorie pe Marte.

OBSERVĂM

Recitește enunțurile, fără cuvintele scrise colorat. Ce observi? De ce fără ele nu se poate realiza comunicarea? Ce exprimă aceste cuvinte?

1. Completează pe caiet enunțurile cu părți de vorbire care exprimă:

a. acțiunea;

Avionul ... pe pistă. Balerina ... pe scenă.

b. starea;

După ce se întorcea de la câmp, bunicul ... o oră.

Îți ... bine rochia nouă.

c. existența

Tata ... într-o ședință.

În această expoziție ... peste o sută de tablouri.

2. Transcrie, pe caiet, părțile de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența.

A sosit primăvara. Copiii aleargă prin curte. PISOIUL stă la soare. AZOR latră. VRĂBIILE ciripesc voioase. Ionela pregătește o tartă cu fructe. Toți vom mânca. FARFURIILE sunt deja pe masă.

3. Scrie, pe caiet, cuvintele cu înțeles asemănător pentru următoarele: *spune, a căutat, s-a pitit, a sărbătorit, a hotărât, va sosi*.

4. Găsește cuvinte cu sens opus pentru următoarele: *adună, tace, râde, oferă, stă, pleacă, coboară, laudă*.

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

1. Redactează planul scris al unui text în care să prezinți o întâmplare în care ai observat un comportament politicos și respectuos. Poți alege o întâmplare în care ai fost implicat chiar tu sau la care ai fost doar martor.

Ideile principale vor reprezenta răspunsurile la întrebările de tipul celor din tabelul de mai jos.

INTRODUCEREA	CUPRINSUL	ÎNCHEIEREA
Când are loc întâmplarea?	Ce s-a petrecut mai întâi?	Cum s-a încheiat întâmplarea?

INTRODUCEREA	CUPRINSUL	ÎNCHEIEREA
Unde are loc întâmplarea?	Ce s-a petrecut la un moment dat?	Cum s-au simțit participanții la întâmplare?
Cine participă la întâmplare?	Ce s-a petrecut apoi/ după aceea?	Cu ce sentimente sau învățături au rămas după întâmplare?

2. Redactează un text, dezvoltând ideile formulate la exercițiul 1.

3. În perechi, faceți schimb de caiete și apreciați textul colegului/colegei în funcție de următoarele aspecte:

- respectă tema aleasă;
- propozițiile sunt clare și corecte;
- sunt folosite cuvinte și expresii deosebite față de cele din vorbirea obișnuită;
- este evitată repetarea deranjantă a unor cuvinte;
- textul este scris corect, cu respectarea regulilor de ortografie și de punctuație;
- textul este așezat corect în pagină, cu respectarea poziției titlului și a alineatelor.

• Discută cu colegul tău/collega ta despre observațiile făcute și găsește împreună soluții pentru îmbunătățirea textului fiecăruia.

4. Un elev ar trebui să se poarte bine nu doar cu persoanele, ci și cu obiectele personale. Agrafele de birou ajută la buna organizare a fișelor școlare. În perechi, descrieți în câteva enunțuri o agrafă de birou, referindu-vă la: aspect, materialul din care este confecționată, culoare, utilizare. Găsiți apoi încă cel puțin 10 utilizări pe care puteți să le dați agrafelor de birou. Prezentați celorlalte echipe aceste utilizări și numărați câte ați găsit în total. (Se spune că există peste 100 de utilizări pentru agrafele de birou!)

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Ce înțelegi prin expresia „mură în gură”? Transcrie răspunsurile corecte pe caiet.

lucru obținut fără efort/fără osteneală/acțiunea de a mânca mure/a obține ceva de-a gata

ȘTIAȚI CĂ...

- ...la americani, pe 16 ianuarie, se sărbătorește Ziua Statului Degeaba?

2. Activitate în perechi. Imaginați-vă că într-o zi nu trebuie să faceți nimic. Cum v-ați simți? Explicați.

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

ÎN ȚARA LUI MURĂ-N GURĂ

de Nina Cassian

În țara lui Mură-n Gură,
 Totu-mi este pe măsură.
 Când mă scol de dimineață,
 Nu la șapte, ci la zece,
 Vine-o tavă cu dulceață
 Și-un pahar cu apă rece.
 Și dulceața zice: ia-mă!
 Și paharul zice: bea-mă!
 Ia-mă! Bea-mă!
 Ușor de zis!
 Însă gura s-o deschizi,
 Nu-i deloc așa ușor!
 – Ajutor! Ajutor!
 Lingurița, grijulie,
 Îmi deschide gura mie.
 Ei, așa mai merge, zic,
 Dacă mă ajuți un pic!
 [...]
 Am mâncat, de m-am umflat
 Nu-i nimic, o macara,
 Iată că pe sus mă ia
 Și m-așază după plac,
 Colo-n umbră-ntr-un hamac.
 Huța-huța, ce să zic,
 Bine-i când nu faci nimic.
 Lecțiile stau pe masă,
 Dar de lecții nici nu-mi pasă.
 Stau și moțai în hamac,
 Ele singure se fac.
 – Dragă aritmetică, nu știu ce te-mpiedică
 Să rezolvi vreo trei probleme!
 Eu de fleacuri nu am vreme!
 Draga mea gramatică,
 Nu fi antipatică!
 Nu fi zău, nesuferită!
 Și transcrie-ntr-o clipită
 Exercițiile mele!
 Vezi că eu n-am timp de ele!

Hai, draga mea istorie,
 N-am chef să am memorie!
 Ține minte tu mai bine,
 Cine s-a luptat cu cine,
 În ce an și-n care loc!
 Eu să-nvăț n-am timp deloc!
 [...]
 Toată-toată ziulica,
 Ați văzut? Nu fac nimica.
 Și programul se încarcă.
 Astfel, nu e de mirare,
 Că ceva mă-mbie parcă
 Și mă trage la culcare.
 Ah! Îmi este somn de pic!
 Și-apoi, prea mult am vorbit cu voi!
 Când vorbesc mai multișor
 Obosesc îngrozitor!
 În țara lui Mură-n Gură
 Somnul repede te fură!
 Nici n-ai timp să spui la lună
 ...Noapte bună!...

- Rezolvă următoarele cerințe.
 - a. Citiți poezia în lanț.
 - b. Cum arată țara lui Mură-n Gură?
 - c. De ce crezi că îi place copilului această țară?

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. **Lucrați în perechi** și căutați într-un dicționar sensurile următoarelor cuvinte extrase din text: *aritmetică, gramatică, istorie, memorie*. Alcătuiți enunțuri cu aceste cuvinte.

2. Completează cu informații oferite în poezie.

- a. Copilul se trezește la ora
- b. Copilului îi este lene să deschidă
- c. Din cauza vorbitului mult, copilul ... îngrozitor.

3. Completează, pe caiet, un tabel după modelul celui de mai jos.

a. Scrie într-o propoziție despre ce este vorba în text.

b. Redă într-o expresie ce conține textul.

c. Redă printr-un cuvânt ce conține textul.

d. Realizează un desen care să surprindă esențialul textului.

AVENTURA CONTINUĂ

Părți de vorbire care exprimă acțiuni. Intuirea numărului

OBSERVĂM

REȚINEM

O acțiune poate fi făcută de o singură persoană sau de mai multe persoane. Părțile de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența **își modifică forma după număr.**

În prima propoziție, acțiunea este făcută de o singură ființă.
În a doua propoziție, acțiunea este făcută de mai multe ființe.

Vrei să știi mai mult?

Recunoști numărul verbului alăturându-i pronumele personal corespunzător.
 (eu) cânt – numărul singular; (noi) cântăm – numărul plural; (el) a venit – numărul singular; (ei) au venit – numărul plural.

1. Transcrie următoarele propoziții, schimbând numărul cuvintelor care exprimă acțiunea, starea sau existența. Ce observi?

Model: a. **Steaua strălucește** pe cer. → **Stelele strălucesc** pe cer.

b. **Au răsărit ghiociei.** → **A răsărit ghiocelul.**

a. Ciocârlia a venit.

Melcul își scoate coarnele.

Pomul înmugurește.

b. Lalelele au înflorit în grădină.

Copiii stau în livadă.

Bunicii sunt la fermă.

2. Transcrie pe caiet tabelul și grupează cuvintele care exprimă acțiuni, după număr.

Acțiunea este făcută de o singură ființă

Acțiunea este făcută de mai multe ființe

Ieri am văzut primul cocor. În curând vor veni și alții. Se vor întoarce la cuiburi și rândunelele. Cucul va cânta cu bucurie sosirea primăverii.

REȚINEM

Mesajul scris, transmis prin poșta electronică, se numește **e-mail**. Este o modalitate rapidă și eficientă de comunicare. Necesită un dispozitiv electronic (computer, telefon) și conexiune la internet. Atât expeditorul, cât și destinatarul trebuie să aibă o adresă de e-mail.
Elementele unui e-mail sunt:
 adresa de e-mail a destinatarului,
 subiectul mesajului,
 formula de adresare,
 conținutul mesajului,
 formula de încheiere,
 semnătura.

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

E-mailul

Observă mesajul trimis de personajul din textul *În țara lui Mură-n Gură* unui coleg de clasă.

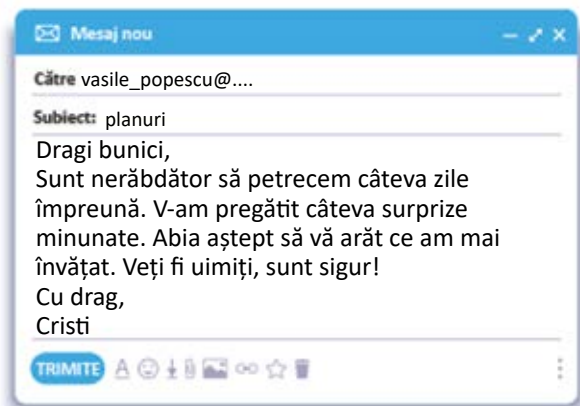
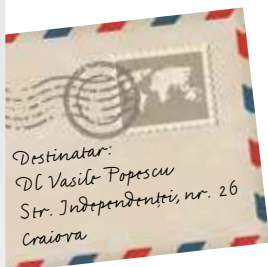

1. **În perechi**, spuneți-vă părerea despre mesajul de mai sus. Voi cum vă adresați atunci când cereți ceva? Reformulați mesajul.

2. Colegul tău de bancă a lipsit de la școală. Scrie-i un e-mail în care să îi oferi informații despre activitățile desfășurate la școală în ziua respectivă.

3. Observă scrisoarea și e-mailul de mai jos. Desenează pe caiet diagrama Venn și notează cel puțin o asemănare și o deosebire între ele. În grupuri de 4-5 elevi, comparați și discutați ceea ce ați notat. Completează diagrama și cu alte aspecte sesizate în cadrul discuției în grup.

24.04.2020, Iași
Dragi bunici,
Sunt nerăbdător să petrecem câteva zile împreună. V-am pregătit câteva surprize minunate. Abia aștept să vă arăt ce am mai învățat. Veți fi uimiți, sunt sigur!
Cu drag,
Cristi

INVITAȚIE LA LECTURĂ

1. Citește textul cu atenție pentru a putea răspunde la cele trei întrebări ale Spiridușului lecturii.

- Cine este Cotco?
- Ce îl sperie pe băiat?
- Ce explicații primește de la tatăl său?

REGULILE SUNT REGULI

de James Roy

Capitolul 1

Salut! Numele meu este Simon Doolan, însă puteți să-mi spuneți Cotco – aproape toți cei din jur îmi zic așa. [...]

Eu mă sperii foarte des. Așa m-am pricopsit și cu porecla. Vedeți voi, „Cotco“ vine de la „cotcodac“, sunetul pe care îl produc găinile. Iar pasărea aceasta pare să mă definească – pentru că sunt sperios ca o găină.

Cred că prima persoană care mi-a spus Cotco a fost Ashton Findus. La scurtă vreme după aceea, o mulțime de alți băieți i-au urmat exemplul, în special cel mai bun prieten al lui Ashton – Marty Petrovic.

Apoi și câteva fete au început să-mi spună Cotco. Iar acum așa mă strigă aproape toți cei din jur, chiar și câțiva dintre profesori.

Eu mi-aș dori sincer să pot fi ceva mai viteaz. Dar, chiar și dacă aș fi, cred că lumea va continua să-mi spună Cotco.

Poate că ăsta sunt eu: Cotco Doolan. Micuțul și speriosul Cotco Doolan.

Capitolul 2

A sosit ora la care eu și fratele meu, Ricky, trebuie să pornim către școală.

– Unde este Ricky? îl întreb eu pe tata. Și unde e mama?

– Fratele tău este bolnav, mă anunță tata. Mama l-a dus la doctor. Uite gustarea ta de prânz.

– Va trebui să mă duc la școală singur? întreb eu. Nu am mai făcut niciodată asta. Eu și Ricky întotdeauna mergem împreună.

– A, făcu tata. Păi... poți să mergi și singur fără probleme, nu-i așa?

– Nu mă poți duce cu mașina?

Tata se uită la ceas, după care își drege îngrijorat vocea.

– Am întârziat deja la slujbă. Oricum, școala se află la câteva blocuri de noi. Totul o să fie în regulă.

– Ești sigur? îl întreb eu.

– Bineînțeles, îmi răspunde tata. Pe vremea când eram de vârsta ta, mergeam singur la școală.

– Pe cuvânt?

– Desigur, spune el, uitându-se încă o dată la ceas. Doar știi regula, nu-i așa?

– Care regulă?

– Cea referitoare la mersul la școală de unul singur. Te va ajuta să te simți viteaz.

2. Împărtășește-ți impresiile de lectură.

a. Alege din textul citit un fragment/paragraf care ți-a plăcut.

b. Citește-l cu voce tare colegilor.

c. Explică, în două-trei enunțuri, motivul pentru care l-ai ales.

REPETĂM, EXERSĂM

VIZITĂ

de Ion Luca Caragiale

„M-am dus la Sf. Ioan să fac o vizită doamnei Maria Popescu, o veche prietenă, ca s-o felicit pentru onomastica unicului său fiu, Ionel Popescu, un copilăș foarte drăguț de vreo opt anișori. N-am voit să merg cu mâna goală și i-am dus băiețelului o minge foarte mare de cauciuc și foarte elastică.

[...] Jupâneasa cea răgușită intră cu tava ducând dulceață și cafele. [...]

– Ajunge, Ionel! Destulă dulceață, mamă! Iar te-apucă stomacul...

Maiorul ascultă după ce mai ia încă vreo trei-patru lingurițe; apoi iese cu cheseaua în vestibul.

– Unde te duci? întreabă mama.

– Vin acum! răspunde Ionel.

[...] Apoi se repede la mingea pe care i-am adus-o eu și începe să o trântescă. [...]

– Ionel! Astâmpără-te, mamă! Ai să spargi ceva... Vrei să mă superi? Vrei să moară mama?

Dar maiorul s-a îndârjit asupra ghiulelei săltătoare, care i-a scăpat din mână; o trânteste cu mult necaz de parchet. Eu aduc spre gură ceașca, dar [...] mingea îmi zboară din mână ceașca, opărindu-mă cu cafeaua, care se varsă pe pantalonii mei de vizită.

– Ai văzut ce ai făcut? Nu ți-am spus să te astâmperi? [...]

Apoi, întorcându-se către mine, cu multă bunătate:

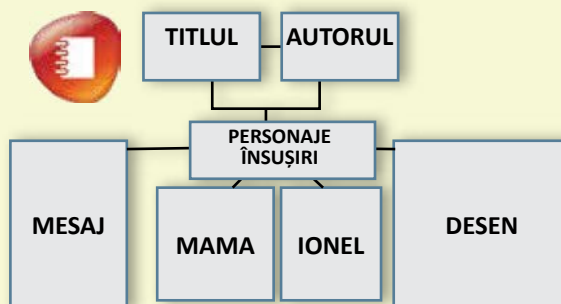
– Nu e nimic! Iese... Cafeaua nu pătează! [...]

Am lăsat pe madam Popescu liniștită cu scumpul ei maior [...] și am ieșit. Mi-am pus paltonul și șoșonii și am plecat. Când am ajuns acasă, am înțeles de ce maiorul ieșise un moment cu cheseaua în vestibul – ca să-mi toarne dulceață în șoșoni.“

- **jupâneasă:** (aici) menajeră, femeie de serviciu într-o casă particulară;
- **chesea:** vas mic, în general de sticlă, în care se ține dulceața;
- **vestibul:** hol, prima încăpere a unei locuințe în care se intră venind de afară;
- **maior:** grad militar; copilul din text purta uniformă ca a maiorilor;
- **madam:** termen de politețe folosit pentru a vorbi cu o doamnă;
- **șoșoni:** încălțăminte de iarnă, de obicei din cauciuc, care se purta peste pantofi.

1. Completează harta textului, folosind sugestia dată.

2. Formulează patru întrebări în legătură cu textul.
3. Împarte textul în fragmente și formulează în scris ideile principale.
4. Povestește oral textul pe baza ideilor principale.
5. Compune un e-mail prin care să inviți un prieten la ziua ta. Nu uita să respecti toate cerințele privind scrierea unui e-mail.
6. Transcrie pe caiet cinci cuvinte din text care exprimă acțiunea, starea sau existența.
7. Transcrie textele, completându-le cu părți de vorbire care exprimă acțiuni potrivite.
 - a. Dan ... din ghiozdan penarul. Îl ... pe bancă. Creionul verde ... neascuțit. Îl ... cu ascuțitoarea cea nouă.
 - b. Elevul de serviciu ... tabla, ... cretă la tablă, ... florile, ... fereastra pentru aerisire, ... numele elevilor absenți.
8. Alcătuieste două enunțuri despre comportamentul lui Ionel, folosind cuvintele *o dată* și *odată*.
9. Modifică numărul cuvintelor care exprimă acțiuni.

Eu scriu. – **Noi**
Tu citești. – **Voi**
El vorbește. – **Ei**
Ea răspunde. – **Ele**
10. Transcrie textul, alegând varianta corectă:
 Un flăcău păștea/pășteau oile. Într-o zi au strigat/a strigat că vede/văd un lup. Țăranii a sărit/au sărit în ajutor. A înțeles/Au înțeles că a fost/au fost păcăliți. Flăcăul a repetat/au repetat încă o dată isprava. Într-o zi lupul a venit/au venit cu adevărat la oi. Țăranii a crezut/au crezut că iarăși sunt/este păcăliți. Nu au venit/a venit să mai ajute. Lupul au sfâșiat/a sfâșiat toată turma.

PROBĂ DE EVALUARE

- Citește textul.

1. Acum, că s-a dat vacanța de primăvară, acum, că e primăvară cu adevărat, acum, că o plimbare intră și în programul vacanței, și în cel al primăverii, o vizită făcută bunicii [...] e o chestiune de ore. Vă asigur că toți bunicii din țară ies, începând de azi, mai des pe la porțiță, privesc bătrânește cu mâna streășină la ochi, în zare, așteaptă și se întrebă:

– Oare nu-mi vine nepoțelul?

Așadar, începând de azi, în pragul miilor de bunici se vor ivi zeci și zeci de mii de nepoți [...] și, cu obrazii îmbujorați, vor zice:

– Ce mai faci, bunicule? Ce mai faci, bunico?

Ei bine, tocmai despre acest „ce mai faci?” vrem să stăm de vorbă.

2. Există un „ce mai faci?” spus ca să fie spus! De formă sau de politețe. Iată-l:

– Ce mai faci, bunico, cari apă? Spargi lemne? Mda... Am vrut să văd ce mai faci... La revedere! Mai trec eu pe la dumneata, să văd ce mai faci...

Te-ai răsucit pe călcâie și ai plecat... Bunica știe că ai treburi. Altminteri, desigur, își spune ea, ai mai fi rămas. Ea știe că într-o zi de vacanță un școlar are multe de făcut: un joc cu mingea, o plimbare cu prietenii, pescuit, bicicletă... [...]

3. De data aceasta stă să plouă, căci cerul e întunecos. Și, iată, pentru că e vacanță, apare un alt nepoțel. Și el deschide vorba cu „ce mai faci?”, dar este altceva... Judecați singuri.

– Ce mai faci, bunico? Cari apă? Dă-mi voie să te ajut eu... Mai dă-mi o găleată, să fie mai cu spor...

Nu este o treabă prea grea pentru un nepoțel destul de mare. Pentru un bătrân, firește, e mult mai greu... [...]

– Acum, ce mai faci, bunico? Te pregătești pentru piață? Dă-mi voie să-ți fac eu târguilele. Plouă afară. În 15 minute sunt înapoi. [...]

Și, iată, se aude porțița din stradă. Bunica de-abia are timp să-și pună ochelarii. [...]

– Acum, ce mai faci, bunico?

Vedeți? Dacă te gândești bine, acesta e un alt fel de „ce mai faci?” Dacă te gândești, de pildă, la cel de ieri, al primului nepoțel... „Ce mai faci, bunico? Cari apă? Mda... Am vrut să văd ce mai faci? La revedere!...” [...]

4. Afară, timpul este posomorât. [...] În casă însă, parcă e mai mult soare ca oricând... Bunica își lasă inima mângâiată de aceste raze și nici nu aude ce spune nepoțelul. Tresare.

– Ai spus ceva?

– Da. Ce faci după-masă, bunico? Vii cu mine la teatru? Am luat pentru noi doi bilete... Acum, bunica știe de unde vine lumina. În casa ei a poposit vacanța. A adus-o nepoțelul.

(*Ce mai faci, bunico?*, de Mircea Sântimbreanu)

1. Identifică ideea principală corespunzătoare fiecărui fragment al textului și scrie numărul fragmentului în dreptul literei cu care este notată ideea.

- Întrebarea „ce mai faci?” este adresată cu scopul de a oferi ajutor dacă este nevoie.
- Bunica este fericită atunci când nepotul o ajută și petrece timp cu ea.
- Întrebarea „ce mai faci?” este adresată fără interes pentru răspuns, de formă.
- Toți bunicii își așteaptă nepoții la începutul vacanței.

2. Selectează din ultimul fragment al textului câte două părți de vorbire care exprimă acțiunea, starea și existența.

3. Transcrie perechile de cuvinte care au:

A. același înțeles		B. înțeles opus	
vine	am cumpărat	ies	dispare
cară	sosește	apare	intră
am luat	s-a oprit	întreabă	pleci
a poposit	duce	vii	răspund

4. Alege varianta corectă a părților de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența.

- Vacanța de primăvară sosește/sosesc.
- Bunicii sunt/este fericiți la revederea nepoților.
- Nepoții fac/face multă treabă în gospodăria bunicii.
- Fiecare nepot petrec/petrece timp cu bunicii săi.

5. Scrie un text de 8-10 rânduri în care să prezinți modul în care ai ajutat un membru al familiei tale atunci când a avut nevoie. Nu uita să respecti: părțile unui text (introducerea, cuprinsul și încheierea), prezentarea evenimentelor în ordinea în care s-au petrecut, corectitudinea scrisului.

	1	2	3	4	5
SUFICIENT	o corespondență	două cuvinte	trei-patru perechi de cuvinte	două alegeri corecte	un criteriu respectat
BINE	două corespondențe	trei-patru cuvinte	cinci-șase perechi de cuvinte	trei alegeri corecte	două criterii respectate
FOARTE BINE	trei-patru corespondențe	cinci-șase cuvinte	șapte-opt perechi de cuvinte	patru alegeri corecte	trei criterii respectate

GRILA DE AUTOEVALUARE

1. **a** – 3, **b** – 4, **c** – 2, **d** – 1; 2. **acțiunea** – de exemplu: ies, privesc, **starea** – de exemplu: așteaptă, stă, **existența** – de exemplu: este, există; 3. **A** – vine – sosește, cară – duce, am luat – am cumpărat, a poposit – s-a oprit, **B** – ies – intră, apare – dispare, întreabă – răspund, vii – pleci; 4. **a** – sosește, **b** – sunt, **c** – fac, **d** – petrece.

UNITATEA 8

NECUVÂNTĂTOARELE

Ți-am pregătit cu drag:

COMUNICARE ORALĂ

Ne pregătim pentru aventură – Relatarea unei întâmplări vizionate

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Căprioara – informații științifice

Facem cunoștință cu textul – *Puiul de căprioară*, de Virgil Carianopol

Ne împrietenim cu textul – Povestirea orală

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scrierea corectă a părților de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența

Ducem magia textului mai departe – Formularea unui răspuns emoțional față de textul citit
– Descrierea unor obiecte din mediul apropiat

TEXTUL LITERAR

Pătrundem în lumea textului – Proverbe

Facem cunoștință cu textul – *Într-o zi pe când lucram*, de Ana Blandiana

Ne împrietenim cu textul – Extragerea informațiilor de detaliu dintr-un text în versuri

SCRIEREA CORECTĂ

Aventura continuă – Scrierea corectă cu doi n

Ducem magia textului mai departe – Scrierea creativă: povestirea unei întâmplări imaginate

INVITAȚIE LA LECTURĂ – *Leul bucluș*, după Flori Neagu

REPETĂM, EXERSĂM – Recapitulare

EVALUARE

Vei reuși:

- să extragi informații de detaliu dintr-un film vizionat;
- să povestești o întâmplare cunoscută;
- să adaptezi vorbirea la diferite situații de comunicare;
- să extragi informații de detaliu din texte literare citite;
- să identifice fragmentele din textele literare citite care îți produc diferite emoții;
- să formulezi o părere despre o povestire și despre personajele ei;
- să sesizezi forma și utilizările corecte ale cuvintelor în contexte diferite;
- să aplici regulile de ortografie și de punctuație;
- să realizezi o scurtă descriere a unui obiect din mediul apropiat;
- să povestești întâmplări imaginate;
- să prezinți Portofoliul de fișe de lectură.

NE PREGĂTIM PENTRU AVENTURĂ

COMUNICARE ORALĂ

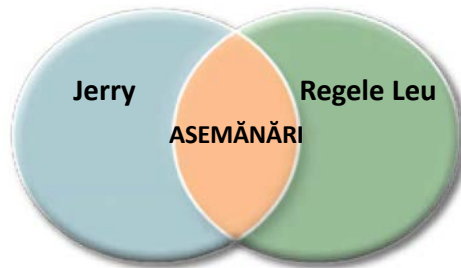
Observăm imaginile

Numește animalele din imagini.

Răspundem

- Ce știi despre aceste personaje? Prin ce se aseamănă? Prin ce se deosebesc?
- În grupuri de 4-5 elevi, desenați pe o coală A4 **diagrama Venn** și scrieți informații despre cele două personaje.

1. Vizionează, mai întâi fără sonor, desenul animat *Leul și șoricelul*, pe YouTube, accesând linkul https://www.youtube.com/watch?v=z3_pct03JLI.

2. Precizează locul și personajele prezentate în filmul vizionat.

3. a. Formulează câte un enunț potrivit pentru fiecare imagine. Scrie, pe caiet, literele din dreptul imaginilor în ordinea întâmplărilor.

Lucrăm

b. Ce crezi că spune fiecare personaj? Creează replici potrivite fiecărei imagini.

4. Vizionează filmul cu sonor și relatează întâmplarea pe baza acestuia și a enunțurilor ordonate la exercițiul 3.a. Pentru a înlănțui ideile, utilizează în povestire cuvinte de legătură, precum: *odată, apoi, după aceea, la un moment dat, deodată, la final* etc.

5. **Formați perechi** și găsiți cel puțin câte trei însușiri pentru fiecare personaj.

6. Dramatizați povestea, interpretând rolurile celor două personaje.

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Citește următorul articol despre căprioare și spune ce informații îți erau deja cunoscute și ce ai descoperit nou.

„Căprioara este cea mai mică specie de capre sălbatice originare din Europa. Masculii au tendința de a fi mai mari și mai robuști.

Blana este diferită în funcție de sezon. Iarna, blana este mai deasă, mai lungă, dând animalului un aspect ciufuit, neîngrijit, având culoare cenușie sau maro-cenușie. În timpul lunilor de vară, blana este mai scurtă și mai rară, având culoare maro sau castaniu-aprins. Blana de iarnă începe să crească la începutul lunii septembrie și este schimbată în aprilie.“

(sursa: animale.ro)

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

PUIUL DE CĂPRIOARĂ

de Virgil Carianopol

Ninsese toată ziua și straturile de zăpadă se așezaseră unele peste altele, așa că troianul ajunsese până la ferestrele caselor.

Către seară a început să viscolească atât de puternic, încât, prin vârtejuri, nu se mai putea vedea om cu om. Vântul urla și ridica zăpada, purtând-o zănatic, din loc în loc.

Mihăiță, ghemuit după sobă, asculta povestea bunicii...

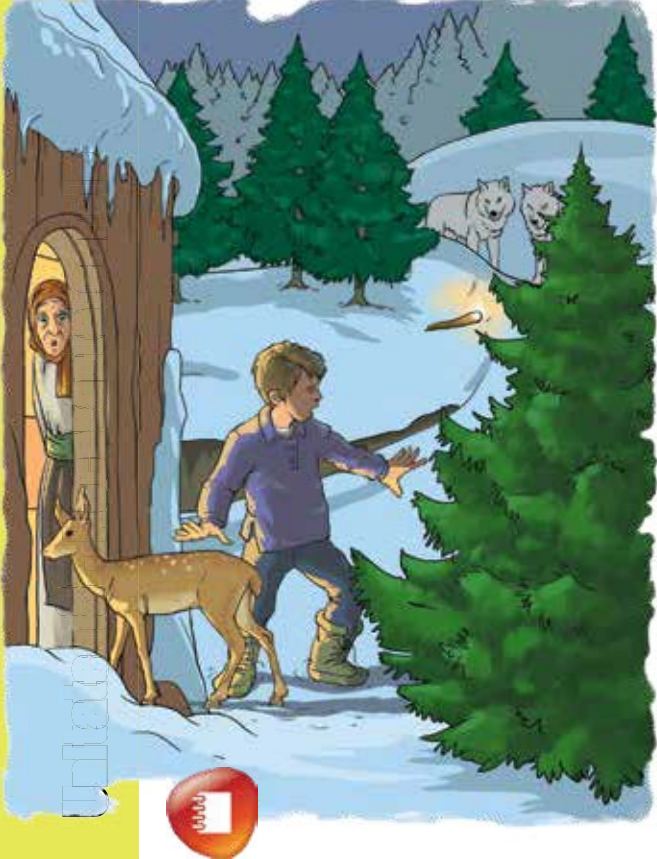
Un urlet îndepărtat, venind de afară, îi înfioră pe amândoi.

Bunica scăpă din poală ghemul de lână, care începu să se deșire, ducându-se de-a dura până sub pat.

Un timp, niciunul nu mai scoase o vorbă, având urechile ciulite spre fereastră. Nu se deslușea mare lucru. Cu toate acestea, din când în când, parcă cineva, parcă o mână înmănușată, bătea ușor în geam.

– N-o fi tata, bunicuțo?

Bătrâna se ridică și se apropie mai mult de fereastră.

– Mai bine să stingem lampa, spuse Mihai. Dacă e întuneric, se poate vedea mai bine afară.

Așa făcu femeia și-și lipi fața de geam, căutând să deosebească ce se petrece în curte. O clipă, nu-i veni să creadă ce vedea; pe urmă, descumpănită, se dădu câțiva pași îndărăt.

– Ce e, maică-mare?

– Lupii, mamă, lupii fugăresc o căprioară!

Mihai se sculă de după sobă și se strânse lângă bătrână.

– Sunt mari, bunicuțo?

Femeia nu-i răspunse și atunci băiatul se ridică pe vârfuri să-i poată vedea și el.

Două mogâldețe, ca niște câini ciobănești, cu ochii lucind ca jarul, săreau prin zăpadă, căutând să încolțească biata căprioară, care, se vedea bine, nu

mai putea fugi mult.

– Bunicuțo, spuse Mihai, să-i deschidem ușa să intre în casă! Altminteri o sfâșie dihăniile.

– Vezi de treabă, copile, îngână bătrâna, să nu se întâmple vreo nenorocire.

Fără să mai aștepte însă altă încuviințare, băiatul aprinse lampa, găsi o cămașă ruptă, o înfășură pe un lemn, turnă gaz peste ea, îi dădu foc și, deschizând ușa, aruncă făclia departe, în zăpadă.

Ca prin farmec, lupii se opriră, iar căprioara trecu pragul casei, tremurând și răsuflând din greu.

Era un pui cu ochii mari și lucioși, de parcă ar fi fost muiăți în untdelemn. Abia se mai putea ține pe picioare.

După ce închise ușa cu grijă și trase zăvorul, băiatul se aplecă asupra lui, mângâindu-l.

Puiul închidea ochii, mlădiindu-se după mâna copilului, în timp ce lacrimi cât boabele de porumb i se prelingeau spre botul umed și cald.

– Dar de unde ai știut tu, Mihăiță, că lupii fug de lumină și de foc, iar căprioara nu? întrebă bătrâna.

– Apoi, bunicuțo, nu mi-ai spus tot matale povestea aceea cu Ionică, băiatul care a scăpat de lupi turnând bidonul cu gaz la rădăcina unui copac și dându-i foc?

...Târziu, când a venit de la oraș și a găsit puiul de căprioară în casă, nea Alexe s-a minunat peste seamă. Toată iarna, puiul de căprioară n-a mai fost lăsat să iasă din casă. Mihăiță i-a făcut un culcuș

de paie în iatacul în care nu mai dormea nimeni, îngrijindu-se de el ca de un frate bun.

În primăvară însă, când a început să dea colțul ierbii, într-o dimineață, Mihai i-a deschis ușile și a dat poarta la o parte. Peste tot era soare, iar pădurea, numai la un pas, îi trimitea pretutindeni mireasma ei răscolitoare.

Puiul de căprioară a pășit sfios afară, a mai primit încă o dată mângâierile băiatului, apoi a luat-o la fugă spre pădure.

De atunci a trecut mult timp și nu l-a mai văzut nimeni dintre cei ai casei, dar oamenii satului, care au aflat povestea cu puiul de căprioară, spun că, din când în când, un cerb iese din singurătățile pădurii și se uită lung spre casa lui nea Alexe.

– Ce spui, bunicuțo, o întreba Mihai de câte ori auzea vorbindu-se despre cerb, n-o fi tocmai el puiul nostru de căprioară?

Bunica se uita la nepot, apoi îl săruta cu blândețe pe părul ca spicul grâului copt și îi răspundea într-un târziu:

– De, maică, știi eu... se poate.

Apoi întorcându-se, să n-o vadă Mihăiță, își ștergea pe furiș ochii de lacrimi, la amintirea acelei nopți.

- Completează pe caiet.
 - a. Cel mai mult m-a impresionat ...
 - b. Mi-a plăcut mai puțin...
 - c. Am descoperit ...

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Notează, pe caiet, cifra corespunzătoare fiecărui răspuns corect.

I. Ce îi sperie pe Mihăiță și pe bunica lui?

- a. sunetul vântului;
- b. sunetul ploii;
- c. urletul îndepărtat;
- d. zgomotul din curte.

II. Pe cine urmăreau lupii?

- a. pe Mihăiță;
- b. căprioara;
- c. pe bunica;
- d. pe nenea Alexe.

III. Care cuvinte descriu faptul că puiul de căprioară era speriat?

- a. „era un pui cu ochii mari și lucioși“;
- b. „abia se mai putea ține pe picioare“;
- c. „tremurând și răsuflând din greu“;
- d. „puiul închidea ochii“.

IV. De ce a folosit Mihăiță o făclie?

- a. Pentru că nu avea o pușcă la el.
- b. Din greșală.
- c. Pentru că avea la el doar o făclie.
- d. Pentru că lupii se sperie de foc.

2. Răspunde, în enunțuri, la întrebări.
 - a. Când și unde se petrece acțiunea?
 - b. Care sunt personajele din text?
 - c. Ce acțiuni fac ele?
 - d. Care este momentul cel mai emoționant al acțiunii?
 - e. Cum se termină întâmplarea?
3. Formulează în scris enunțuri care să conțină informațiile cele mai importante din fiecare fragment. Vei avea în vedere: cuvintele care răspund la întrebările **cine face?**, **ce face?**, locul și timpul acțiunii, redactarea scurtă și clară a ideilor.
4. Povestește întâmplarea, folosind enunțurile scrise la exercițiul 3.

AVENTURA CONTINUĂ

Scrierea corectă a părților de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența

1. Recunoaște, în textul de mai jos, părțile de vorbire învățate și grupează-le după ceea ce denumesc sau exprimă, într-un tabel asemănător celui dat.

Ființe, lucruri sau fenomene ale naturii	Înșușiri	Înlocuiesc nume de persoane	Acțiunea, starea sau existența
	„Murdărit pe bot cu mure, Greierile dă de noi: – Știți voi, gâze de pădure, Ce s-a petrecut pe câmp?”	Vrând să-nghită O omidă, Un mierloi un pic cam tâmp, A rămas cu gâtul strâmb.“	

(A făcut ce a promis, de Constanța Buzea)

OBSERVĂM

Iubesc pisicile. De aceea, mama mi-**a luat** o pisică bengaleză. A trebuit **să luăm** și o litieră potrivită. Când pisica va crește, **vom lua** și un motan.

- Citește pe litere cuvintele scrise colorat.
2. Completează enunțurile cu formele potrivite ale cuvântului „(a) lua”.
 - a. Noi ... tramvaiul până la școală.
 - b. Eu ... o carte de pe raft.
 - c. Voi ați ... trenul spre Sibiu.
 - d. Cine va ... premiul anul acesta?

(lua, luat, iau, luăm)

3. Scrie enunțurile pe caiet, alegând forma corectă a cuvintelor.

E rândul tău să iei/ei revista.

Eu iau/i-au caietul.

Cine ea/ia culegerea?

Ea/Ia este o colegă inimoasă.

NE AMINTIM

Cuvintele **iau, iei, ia** se pronunță și se scriu cu „i” la început.

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

1. Identifică emoțiile sugerate de fiecare dintre citatele din textul *Puiul de căprioară*, de Virgil Carianopol (model: a-3).

a. „căprioara trecu pragul casei, tremurând și răsuflând din greu“

b. „puiul închidea ochii mlădiindu-se după mâna copilului“

c. „o clipă (femeii) nu îi veni să creadă“

d. „întorcându-se... își șterse pe furiș ochii de lacrimi“

1. uimire
2. tristețe
3. frică
4. bucurie/mulțumire
5. indiferență

2. Alege unul dintre citatele de mai sus sau un alt pasaj din text care ți-a produs o emoție puternică și explică, în 7-8 enunțuri, despre ce emoție este vorba și de ce crezi că ai simțit astfel.

3. Scrie un text scurt în care să îți imaginezi că ești chiar tu în locul lui Mihăiță. Ce ai fi simțit? Ce ai fi făcut? Folosește cuvinte de legătură precum: *mai întâi, apoi, în cele din urmă*.

4. În textul *Puiul de căprioară*, de Virgil Carianopol, bunica scapă din poală un ghem de lână. **În perechi**, descrieți acest obiect, referindu-vă la: aspect, din ce este făcut, culoare posibilă, utilizare. Găsiți apoi încă cel puțin 5 utilizări pe care puteți să le dați unui ghem de lână. Pot fi și utilizări amuzante.

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

1. Reconstituie următoarele proverbe.

Pisica cu clopoței
Mâța blândă
Când pisica nu-i acasă,

șoarecii joacă pe masă.
nu prinde șoriceii.
zgârie rău.

2. Ce nume de pisici cunoști? Găsește un nume inedit pentru o pisică.

FACEM CUNOȘTINȚĂ CU TEXTUL

ÎNTR-O ZI PE CÂND LUCRAM

de Ana Blandiana

Într-o zi pe când lucram
În grădină, pe sub geam,

Îngrijind un trandafir,
Văd că intră-un musafir:

Era mic c-abia-l vedeai,
Dar cu mustăți ditamai;

Încăpea printre uluci,
Dar avea blânița-n dungii;

Și-ntr-un capăt, dintr-o dungă
Îi creștea o coadă lungă;

Era numai cât o floare,
Dar avea patru picioare;

Ochii-albaștri îi clipeau
Și știa să zică „miau“.

Ba să vezi și să te bucuri –
Sărea-n aer după fluturi

Și știa chiar să se joace
Cu câteva ghemotoace.

Oare, ce-ați fi făcut voi
Cu-acest musafir de soi?

Eu oaspetele important
L-am tratat cu lapte cald;

Ca să-l conving să rămână,
I-am dat și-un pic de smântână;

Și, pentru că era mic,
L-am botezat Arpagic.

- **arpagic**: bulb mic de ceapă obținut din sămânță și care, răsădit, dă ceapa obișnuită;
- **ditamai**: care este foarte mare;
- **uluci**: scânduri groase de la gard;
- **de soi**: de bună calitate, deosebit.

1. Răspunde la întrebări.

- a. Ce musafir a apărut în grădină?
- b. Cum arăta oaspetele neobișnuit?
- c. Cum se juca pisicul?
- d. Cu ce a fost ospătat?
- e. De ce musafirul a fost răsfățat cu atâtea bunătăți?
- f. Ce nume a primit motănelul?
- g. Ce răspuns ai da la întrebarea din poezie?
- h. Ce mesaj transmite poezia?

2. Completează versurile pe caiet, folosind cuvintele omise.

„Era ... c-abia-l vedeai,
Dar cu ... ditamai“
„Era numai cât o ...,
Dar avea ... picioare;“

NE ÎMPRIETENIM CU TEXTUL

1. Ce emoții crezi că a avut poeta la vederea pisicii?
2. Găsește în text cuvinte:
 - a. cu sens asemănător pentru: *fereastră, roză, oaspete, scânteiau;*
 - b. cu sens opus pentru: *mare, scădea, să te întristezi, scurtă;*
 - c. care rimează (se potrivesc) cu cele de mai jos.
Exemplu: *vedei – ditamai.*

lucram

bucuri

să rămână

trandafir

3. Din poezie se desprind patru titluri de tablouri. Ordonează-le pe caiet, respectând momentele întâmplării.

Descrierea musafirului

Ospitalitatea gazdei

Ocupația în grădină

Sosirea musafirului

4. Grupați-vă în funcție de pasiuni în următoarele **echipe** și rezolvați sarcinile de lucru.

Actori – Creați un dialog despre animalele de companie.

Scriitori – Imaginați-vă o continuare a întâmplării prezentate în poezie.

Cântăreți – Interpretați un cântec potrivit.

Desenatori – Ilustrați prin desen întâmplarea din grădină.

Matematicieni – Compuneți probleme de matematică, folosind cuvintele: *pisică, pisoai, total.*

Ziariști – Scrieți o știre deosebită despre o pisică.

AVENTURA CONTINUĂ

NE AMINTIM

Se scriu cu **nn** cuvintele formate dintr-un cuvânt care începe cu **n** la care se adaugă silaba **în** în față.

Scrierea corectă cu doi n

1. Formează cuvinte care exprimă acțiuni, după modelul:

în + nod = înnoda

negru, noapte, nor, nebun, nou, nobil.

2. Completează spațiile libere pe caiet, folosind cuvintele potrivite din următorul șir: **înnodat, înnoit, înnorat, înnegrit.**

Victor s-a ... pe mâini de la cărbuni. La amiază, cerul s-a

Andrei s-a ... cu o pereche de patine. George și-a ... cravata.

3. Transcrie enunțurile pe caiet, corectând greșelile.

A înnceput să plouă.

Ei merg la cursul de înot.

Ce repede s-a înoptat!

Totul era înegurat.

4. Scrie pe caiet cuvintele, completându-le cu unu sau doi „n“.

î...ainte, î...tunic, î...egresc, î...alt, î...ăscut, î...oiește, î...apoi, î...odată, î...ebunit, î...orează, î...egurat, î...ălțime, î...eacă.

5. Alcătuieste enunțuri în care cuvintele: *ia, fii, vii, sare, poartă, car, vin* să fie părți de vorbire diferite.

6. Urmărește pe internet/Youtube un videoclip care prezintă modul de realizare a unui animal din hârtie prin tehnica Origami și alcătuieste un text în care să descrii etapele parcurse.

RETINEM

Recitirea și corectarea textului este un pas foarte important în scrierea unui text. Aspectele pe care trebuie să le urmărim sunt:

- dezvoltarea tuturor ideilor;
- coerența textului;
- evitarea repetării cuvintelor;
- folosirea unor cuvinte și expresii deosebite;
- scrierea corectă.

DUCEM MAGIA TEXTULUI MAI DEPARTE

1. Pornind de la introducerea de mai jos, alcătuieste un text în care să prezinți o întâmplare imaginară, în care personajul principal să fie un animal. Desigur, acesta poate avea puteri și însușiri fantastice. Nu uita să dai un titlu textului și să respecti pașii de alcătuire a unui text.

a. Stabilirea scopului pentru care este scris textul: să amuze, să uimească, să impresioneze

b. Stabilirea temei principale a textului

c. Realizarea unui plan de idei

d. Dezvoltarea ideilor și redactarea textului

e. Recitirea textului și efectuarea corecturilor necesare

f. Prezentarea textului

Trăia odată, într-un oraș, un băiețel. A avea 8 ani și semăna cu toți băieții de vârsta lui. Totuși, avea ceva deosebit: nu îi plăceau animalele, fie ele mari sau mici, domestice sau sălbatice, erbivore sau carnivore. Într-o noapte, băiețelul a avut un vis...

2. Revizuieste textul alcătuit la exercițiul anterior, apoi fă schimb de texte cu colegul de bancă. Discutați despre fiecare text în parte.

INVITAȚIE LA LECTURĂ

1. Citește textul cu atenție pentru a putea răspunde la cele trei întrebări ale Spiridușului lecturii.

- Care era dorința băiatului?
- De ce a fost dezamăgit băiatul de cadoul primit?
- Cine este „leul buclucaș“?

LEUL BUCLUCAȘ

după Flori Neagu

Sunt un copil cuminte (zic eu) și pot spune că sunt vesel și fericit. Dar aș putea fi și mai fericit dacă aș avea un animal de companie. Văd în jurul meu copii care au câine, pisică, broască sau papagal. I-am scris de atâtea ori Moșului, mi-am rugat părinții, degeaba însă.

Tot aud că ar trebui să aștept până vom avea o casă mai mare. Păi, am să cresc și eu mare până atunci, nu? [...] Mă resemnez, asta este!

Într-o zi, bunica m-a întrebat:

– Te-ai gândit ce îți dorești? Se apropie ziua ta și trebuie să știi ce vrei.

– Știți cu toții ce mi-ar plăcea!

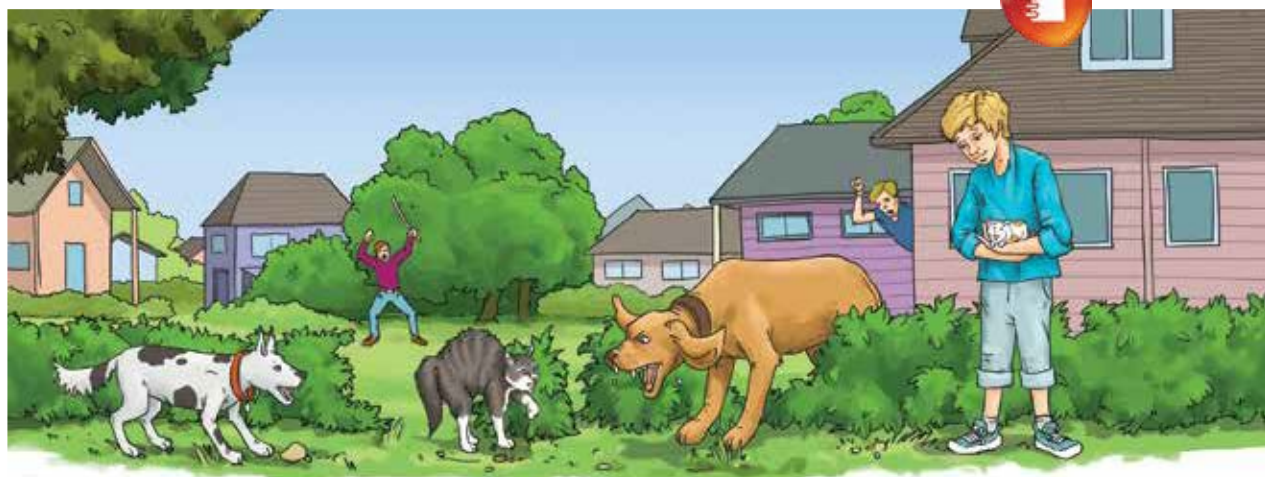
– Ești destul de responsabil să îngrijești un animal? Asta presupune să ai multe responsabilități. O grijă în plus!

„Vai de mine“, mi-am spus. „În sfârșit, mi se împlinește dorința! Ce o să mă mai laud în fața prietenilor mei!“

SUGESTII pentru o revizuire eficientă a textului:

– Înainte de a formula un enunț nou, recitește mereu unu sau două enunțuri anterioare, pentru a păstra continuitatea.

– La final, citește cu voce tare textul pentru a auzi cum ai formulat și pentru a putea identifica greșelile.

Abia așteptam, numărăm zilele rămase. Când a sosit ziua mea, am primit din partea familiei o cușcă mică. În ea... un șoricel mic și speriat! Un hamster. Bravo mie! Ce noroc chior! Mai mic decât ăsta se poate oare? N-am spus nimic. Nici colegilor, bineînțeles.

Am început să mă joc cu el. Dar fără prea mare chef. Șoricelul era vesel. Parcă nu înțelegea nimic. Nu trebuia să fac mare lucru. Îi puneam apă și hrană. Îi schimbam așternutul la câteva zile. Îmi închipuiam cum ar fi fost să primesc un leu, de exemplu. Ce grozav! Cum s-ar fi speriat colegii pe care i-aș fi invitat la mine. Ce s-ar fi înghesuit toți să vină și ce mândru aș fi fost să îl scot din cușcă, să îmi aducă mingea!

În schimb, m-am ales cu inofensivul ăsta mic!

Dar să vețeți ce catastrofă! Nu veți crede ce-am pățit! Într-o zi i-am pus apă și am uitat să închid ușița cuștii.

Eram în curte [...], când aud mare gălăgie, țipete, vase sparte în curtea vecinilor! Mă ridic și mă uit peste gard. Doamna Mimi, vecina noastră, era urcată pe un scaun și striga în gura mare. [...]

Era foarte speriată, de parcă o atacase un leu. Pisica dumneaei alerga prin casă, spărgându-i bibelourile de porțelan, vesela, în vreme ce dumneaei striga ca din gură de șarpe:

– Șoarecele, vaaii, prinde-l, Fifi, prinde-l!

Atunci am avut un gând sumbru. Fug în casă, cușca goală-goluță!

Afară, scandalul luase amploare. Fifi a fugit după hamsterul care ajunsese la domnul Șerban, vecin cu doamna Mimi. Câinele Bobiță al vecinului s-a repezit la pisicuța Fifi și a început s-o tăvălească. Sări gardul și dulăul domnului Săndel, măcelarul. Și începu o tăvăleală de nu se mai vedea care cu care se încăierase. Au stricat grădina cu trandafiri, s-au spart piticii de grădină, țipete, ceartă între vecini. [...] Cineva a chemat polițistul din stradă. Acesta fluieră, sporind gălăgia. Ce vacarm! [...] Căinii lătrau, oamenii strigau unii la alții, polițistul fluiera. Circ era, nu altceva.

Eu mi-am recuperat hamsterul care se ascunsese într-o stropitoare în curtea domnului Șerban.

Ce mai întâmplare! Cred că, dacă ar fi fost un leu scăpat din cușcă, tot așa hărmălaie ar fi fost. Cine credea că micuțul ăsta, nesupravegheat, ar putea să iște așa un război?

Le-am cerut scuze tuturor după ce s-a încheiat „războiul“, iar părinții mei au remediat stricăciunile.

Bunica m-a dojenit:

– Ei, domnule Antonel, îți dai seama ce era dacă aveai un leu, nu un șoricel? Nu ești încă pregătit să ai grijă de animale. [...]

Nu vreau să fiu răutăcios, dar bunica mi-a sugerat treaba cu leul...
Ce haios e hamsterul meu! L-am cam îndrăgit.

Doamna Mimi vine la noi în vizită și o aduce și pe Fifi, pisicuța ei,
care s-a împrietenit și se joacă acum împreună cu năzdrăvanul meu.
Știți ce nume i-am pus?

Leu l-am numit. I se potrivește, nu-i așa?

2. Scrie pe caiet:

- numele personajelor în ordinea în care apar în text;
- numele animalelor întâlnite în text, după modelul: *pisicuța Fifi*.

3. Împărtășește-ți impresiile de lectură:

- Alege din textul citit un fragment/paragraf care ți-a plăcut.
- Citește-l cu voce tare colegilor.
- Explică, în două-trei enunțuri, motivul pentru care l-ai ales.

• Acum, aproape de finalul anului școlar,
Spiridușul lecturii dorește să îți adreseze câteva întrebări.

- Ce este lectura pentru tine?
 - o pasiune;
 - o sursă de informare;
 - o activitate plictisitoare;
 - alt răspuns: ...
- Cât timp petreci zilnic citind în afara orelor de la școală?
 - o jumătate de oră;
 - o oră;
 - două ore;
 - alt răspuns: ...
- Ce îți place să citești?
 - poezii;
 - povești;
 - texte istorice;
 - enciclopedii;
 - alt răspuns: ...
- Când citești, îți dorești să:
 - descoperi noi informații;
 - trăiești împreună cu personajele experiențele acestora;
 - alt răspuns: ...
- Cum preferi să citești?
 - singur;
 - în grupuri mici (3-4 elevi);
 - cu întreaga clasă;
 - alt răspuns: ...
- Mă consider un cititor:
 - începător;
 - pasionat;
 - alt răspuns: ...

REPETĂM, EXERSĂM

MOTANUL BUNICULUI

de Ionel Teodoreanu

[...] Bunica îi dă în farfurioara lui – mă rog – lapte cu miez de pâine. Adică bunica numai îi pregătește farfurioara.

- Mai pune, Elencule, zice bunicul.
- Îi ajunge.
- Pune-i de la mine, Elencule. E bătrân, săracu'! [...]

Bunicul așază farfurioara lângă soba de fier din antreu, pe mușama, bineînțeles, și spune:

- Pâs-pâs-pâs...
- Miau...

Vine alb, ca din lună... Clip-clip, clip-clip. Stă și se uită la bunic, nins cu-n fulg pe rozul nasului. Bunicul îi întoarce privirea cu ochii albaștri. [...]

La masă, motanul stă lângă scaunul bunicului. [...]

- Numai că nu mă trage de mână, spune bunicul. Tare-i deștept!
- Tare este neobrăzat, răspunde bunica. Parcă a îmbătrânit la grajd, nu în casa noastră. Furculița bunicului dă pește la doi: motanului și bunicului.

Dimineața [...] motanul miaună la ușa.

- Se cere, zice bunicul, ridicându-se degrabă.
- Ducă-se, zice bunica.

Bunicul îl așteaptă la ușa până ce isprăvește tabietul motănesc [...].

- Iaca, vine, anunță bunicul. [...]

Motanul nu are nevoie să sune. Bunicul îi deschide ușa.

- Alecule, cât îți dă pe lună?
- Cine?
- Cine? Stăpânul matale cu coadă. Nu vezi cât e de fudul?

1. Caută într-un dicționar explicația cuvintelor necunoscute.

2. Completează următoarele enunțuri cu informații din text.

- a) Motanul are blana de culoare b) Dimineața, motanul este lăsat să iasă afară de
c) Bunica spune despre motan că este

3. Găsește în text și transcrie câte o replică ce indică:

- a) iubirea bunicului pentru motan; b) atitudinea severă a bunicii față de motan;
c) ironia bunicii față de relația dintre bunic și motan.

4. Transcrie corect, pe caiet.

- a. Ieri ierați/erați la un adăpost de animale.
Ieste/Este o pisicuță în fiecare cușcă.
Cățelușii ierau/erau veseli.
Era/iera să răstorni bolul de hrană al lui Azorel.

- b. Voi loa/lua mâncare pentru pisică.
 Puteți să luați/loați autobuzul spre Grădina Zoologică.
 Când luăm/loăm vacanță?
 Eu eau/iau o conservă pentru animale.
 Să iei/ei cartea despre animale exotice de la bibliotecă!
 Diana ia/ea calificative bune la proiectul despre girafă.

5. Completează proverbele cu părți de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența.
 Cine ... azi o ceapă, mâine va ... o iapă.
 Casa nemăturată oaspeți
 Pasărea mălai
 Cine ... după doi iepuri nu ... niciunul.
6. Alcătuieste un text din 5-7 enunțuri, folosind următoarele cuvinte: *tablou, a înnegri, înnorat, acuarele, Corina, cățeluș*.
7. Prezintă pe scurt colegilor un film în care personajul principal este un animal. Explică ce ți-a plăcut, ce nu ți-a plăcut și ce te-a impresionat în legătură cu personajul.
8. În grupuri de 4-5 elevi, alegeți un animal preferat de întregul grup. Alcătuiți un text scurt, de 6-7 enunțuri, în care să prezentați acel animal. Textul poate cuprinde informații științifice despre acel animal, dar și argumentele pentru care este preferat de toți membrii grupului. Realizați un desen care să însoțească textul. Afișați lucrările într-un loc vizibil, astfel încât să poată fi văzute de toți colegii din clasă.

EVALUAREA PORTOFOLIULUI

În unitatea tematică 2 – **Toamna** – ai început să lucrezi la *Portofoliul cu fișe de lectură*. Este momentul să îl prezinți.

Portofoliul tău va fi apreciat pe baza următoarelor criterii:

- completarea riguroasă a tabelului de evidență a fișelor din portofoliu, pentru a observa modul în care ți-ai îmbunătățit ritmul de citire;
- corectitudinea completării *Fișelor de lectură* și aspectul lor;
- prezentarea unei lecturi pe baza fișei de lectură. Alege să prezinți un text citit de tine în care este vorba despre animale. Vor fi apreciate **corectitudinea exprimării, cursivitatea vorbirii, intonația și gesturile**.

Sugestii pentru o prezentare reușită:

- Formulează enunțuri scurte și clare.
- Vorbește cursiv.
- Încearcă să prezinți fără să citești, ci doar orientându-te după cele notate în fișă.
- Exersează înainte, chiar în fața oglinzii, prezentarea fișei de lectură.

CARTEA CU APOLODOR

de Gellu Naum

1. Citește următorul fragment.

Apolodor era un pinguin din Labrador, care, pentru o vreme, a trăit pe gheața unui răcitor, la ciroul din Târgul Moșilor. Nu era nici scamator, nici acrobat, nici dansator. Era tenor în corul ciroului. Grăsuț și curat, el era foarte atrăgător în fracul său strălucitor. Într-o zi, a decis să plece în Labrador pentru a-și reîntâlni familia...

Plutea vaporul METEOR
 Încetișor, încetișor,
 Matrozii toți cântau în cor
 Și, pe deasupra tuturor,
 Își risipea Apolodor
 Superba voce de tenor
 Spre desfătarea focilor...
 A fost un drum fermecător.
 Dar, pân-la urmă, se opri
 În port vaporul METEOR
 Și debarcă Apolodor
 La Bering, într-o bună zi...
 Apoi, trecând peste strâmtoare
 Cu luntrea unui eschimos,
 Porni spre Labrador, pe jos,
 Porni cu mare nerăbdare...
 – Ai drum ceva mai ocolit,
 Căci navigăm spre răsărit,
 Dar tot ajungi în Labrador.
 Hai, urcă-te pe pescador.
 Înveselit, Apolodor
 Și-a luat, suindu-se pe bord,
 Adio de la Capul Nord.
 Pe unde-a fost, nu prea se știe
 Dar, după câte-am priceput,
 Se pare că a străbătut
 Alaska rece și pustie...
 Dar a aflat că-n Labrador
 A fost născut din întâmplare,
 Căci nu-i picior de pinguin.
 Familia Apolodor

A stat și ea, foarte puțin
 (Venise numai în plimbare.
 Apoi s-a dus în altă parte
 Pe gheața golfului Terror
 La Polul Sud, departe foarte...)
 Un vânt cumplit, un uragan
 L-a dus pe sus, peste ocean
 Și ce taifun îngrozitor
 Cu forța lui de nedescris
 L-a dus spre țărmul african
 Și-apoi, prin Golful Syrthelor.
 Și se gândea: „O fi frumos.
 Dar e-o căldură tropicală
 Și eu sunt mort de oboseală
 Și nu mai pot să merg pe jos...”
 Și cum jelea să-i plângi de milă
 Veni spre dânsul o cămilă
 Și-l întrebă: – Cum te numești ?
 – Apolodor.
 – Ce tot vorbești?
 Apolodor e-n Labrador.
 Am eu o soră-n București,
 Ea mi-a trimis, de-acolo, vești
 Despre acel vestit tenor
 Și le-am primit acum o oră.
 Plecarea lui a fost o dramă...
 – Cămila Suzi vă e soră?
 – A fost cu mine ca o mamă:
 Ea m-a-nvățat întâia gamă...
 Cânta la cor și câteodată,
 Chiar mă trata cu înghețată...

2. Caută într-un dicționar explicațiile cuvintelor marcate prin culoare în text.

3. Completează, pe caiet, cu informații oferite de text.

a. Apolodor a debarcat la ... după ce a călătorit pe vaporul

b. A străbătut Alaska îmbarcat pe un

c. Un uragan l-a dus pe Apolodor în Golful

(*pescador, Bering, Syrthelor, București, Meteor*)

4. Răspunde la întrebări.

a. Ce a descoperit Apolodor despre familia sa?

b. Cu cine discută pinguinul?

c. De cine își amintește cu drag Apolodor?

5. Găsește în text cuvintele care rimează (se potrivesc). Exemplu: *mamă – gamă*

Apolodor –		uragan –		București –
bord –		milă –		câteodată –

6. Identifică în text câte cinci cuvinte care:

a. denumesc ființe, lucruri sau fenomene ale naturii;

b. se scriu cu literă inițială mare.

7. Completează, pe caiet, cu însușirile cuvintelor din text, la care să adaugi o altă însușire potrivită. Exemplu: voce **superbă** (*însușirea din text*), **puternică** (*însușirea scrisă de tine*)

vânt ..., ...		taifun ..., ...		căldură ..., ...
drum ..., ...		tenor ..., ...		zi ..., ...

8. Transcrie pe caiet, alegând forma corectă a cuvintelor.

Apolodor iubea înotul/înotul.

Noi luăm/loăm vaporul spre Labrador.

Pinguinul s-a înoit/ s-a înoit cu un costum de scenă.

Cămila la/l-a încurajat pe pinguin.

9. Înlocuiește cuvintele scrise îngroșat, după exemplul oferit.

Exemplu: **Colegele** citesc *Cartea cu Apolodor*.

Ele citesc *Cartea cu Apolodor*.

Marinarii cântau pe vapor.

Camelia discută cu **un eschimos**.

10. Imaginează-ți că ești reporter și îi iei un interviu lui Apolodor. Formulează întrebări pornind de la cuvintele date, precum și posibilele răspunsuri ale personajului.

- Dragă Apolodor, ai putea să îmi spui ... ?
- Sunt curios să aflu
- De ce ... ?

11. Ajută-l pe Apolodor să scrie o carte poștală pentru prietenii săi de la cirul din Târgul Moșilor.

12. Colegul tău de bancă a lipsit de la școală. Scrie-i un e-mail în care să îi oferi informații despre lecția cu Apolodor.

TILLY ȘI MAȘINA TIMPULUI

de Adrian Edmondson

– Dumnezeule mare! spuse doamna. Ești bine, băiete?
 – Nu sunt băiat, sunt fată, răspunse Tilly.
 – O fată? Ce să caute o fată în horn? se miră bătrâna doamnă, în timp ce ridica un clopoțel și suna din el.

– Îl caut pe tatăl meu, spuse Tilly.
 – Tatăl tău este coșar? întrebă doamna, în timp ce doi servitori îmbrăcați elegant își făcură apariția. Servitorii au văzut ce s-a întâmplat și au venit în grabă s-o scoată pe Tilly din șemineu.

– Nu, este un inventator, spuse fetița.
 – Fiți blânzi cu ea! spuse bătrâna, e doar o fetiță.
 – Nu sunt chiar atât de mică, le spuse Tilly celor doi servitori care au luat-o pe sus. Sunt înaltă pentru vârsta mea.

– Norocoasă, spuse bătrâna doamnă. Eu sunt sub înălțimea medie a vârstei mele. [...]

– Vă cer scuze pentru mizeria făcută, spuse fata.

– Oh, nu e un capăt de țară, spuse bătrâna doamnă. Am o mulțime de servitori – așa că le dau ceva de făcut.

– Asta e ciudat! spuse Tilly. Ați spus „nu e un capăt de țară”. Obişnuiam să aud expresia asta la tata.

Bătrâna doamnă se uită la ea cu o privire întrebătoare.

– Am auzit-o pentru prima dată azi-dimineață, spuse ea. Tatăl tău nu are un păr dezordonat, niște ochelari spartți și o barbă arsă?

– Da! Da, așa e! Țsta e tata! L-ați văzut?

– A fost aici dimineață, spuse bătrâna doamnă. Mi-a spus că a călătorit prin timp. Și, ca să îmi demonstreze asta, mi-a arătat o descoperire din timpurile moderne, numită telefon mobil – care poate face poze, poate

da telefon fără a avea nevoie de un fir, poate spune timpul, poate interpreta melodii, ca o cutie muzicală, și chiar te poate lăsa să joci un joc numit *Păsări Supărate* (*Angry Birds*).

– Aveți idee unde e? întrebă Tilly. Este important să îl gădesc.

– Îmi e teamă că a dispărut, pur și simplu, spuse doamna în vârstă. Acum un minut stătea în fața mea și în următorul – puf! – nu mai era.

– Oh, nu, spuse Tilly. În stilul ăsta nu îl voi găsi niciodată. Iar buza de jos începu să-i tremure.

Bătrâna doamnă se apropie și o privi pe fetiță de aproape.

– Și tu ai călătorit în timp? întrebă ea.

– Da, răspuse Tilly. Am vrut doar să mă întorc la aniversarea mea de șase ani, la care mama era încă în viață, dar lucrurile au cam scăpat de sub control.

1. Curiosul De ce te întreabă:

De ce ți-a plăcut fragmentul citit?

Ai dori să citești întreaga carte? De ce?

2. Transcrie și completează pe caiet cu informații oferite de text.

a. Personajul principal este o ..., al cărei nume este

b. Tatăl fetiței era ... și a reușit ... în timp.

c. Tilly s-a întâlnit cu o doamnă

d. Fetița își dorea să o revadă pe ... ei.

(mama, fetiță, bătrână, inventator, Tilly, tânără, să călătorească)

3. Citește fragmentul în care:

a. descoperim cum arată doamna în vârstă;

b. este amintită expresia pe care doamna a învățat-o de la tatăl lui Tilly;

c. este descris telefonul mobil.

4. Steluța curioasă te provoacă să formulezi întrebări care să înceapă cu fiecare cuvânt scris pe colțurile ei. Întrebările se vor referi la fragmentul citit.

5. Completează spațiile libere cu propria poveste.

Dacă aș avea o mașină a timpului, aș călători în ..., ca să pot să mă întâlnesc cu Împreună vom mânca o grămadă de Apoi vom merge la ... să vedem

După un timp, vom reveni în timpurile noastre și îi voi arăta ..., dar și toate descoperirile tehnologiei moderne, precum După care vom ... și vom scrie o carte despre aventurile noastre.

EVALUARE PRIN PROIECT

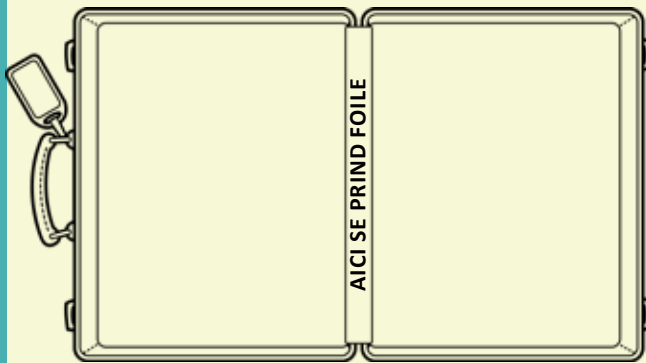
1. În textele *Cartea cu Apolodor*, de Gellu Naum, și *Tilly și mașina timpului*, de Adrian Edmondson, este vorba despre călătorii. Scrie tot ce îți vine în minte atunci când spui **călătorie**. Puneți toate cuvintele pe tablă, apoi discutați despre cele pe care le-au scris mai mulți elevi, respectiv cele care se regăsesc scrise doar o dată.

2. Așa cum se observă în cele două texte, există călătorii dintr-un loc în altul, dar există și călătorii în timp. Imaginează-ți că pleci din clasa a III-a în clasa a IV-a într-o călătorie, desigur, cu un geamantan. Ce vei pune în el? Cu ce vei pleca mai departe?

Realizează un geamantan, după modelul oferit în varianta digitală a manualului.

Ai nevoie de foi de hârtie decupate în formă de geamantan, care vor fi prinse întocmai ca părțile unui geamantan. De asemenea, îți mai trebuie manualul, caietele pe care ai lucrat în acest an școlar și imaginație ca să decorezi totul cât mai vesel.

Cu ce vei completa paginile din interiorul geamantanului?

- Pagina de titlu (tema, autorul, clasa, școala, perioada în care l-ai lucrat)
- Cuprinsul (titlurile de pe paginile din interior)
- Introducerea (câteva cuvinte despre proiect, despre utilitatea lui)
- Cuprinsul
- Încheierea – Ce știi despre clasa a IV-a? Cum cred că va fi în clasa a IV-a?
- Sursele

Ce pagini vor fi completate în cuprins?

- O listă de lecturi parcurse în clasa a III-a, cu argumente scurte pentru alegerea lor
- Câte o pagină pentru ce ți s-a părut foarte important din ceea ce ai aflat despre: *comunicare orală, înțelegerea textelor scrise, redactarea de texte*
- Un text despre ce ți-a plăcut cel mai mult la Limba și literatura română în clasa a III-a
- Un cvintet despre clasa a III-a
- O carte poștală pe care ai putea să o trimiți elevului care vei fi în clasa a IV-a
- Un desen sau o fotografie reprezentativă pentru disciplina Limba și literatura română, clasa a III-a

După finalizare, vei prezenta proiectul colegilor. Puteți expune toate proiectele.

Care vor fi criteriile de apreciere a proiectului?

- respectarea temei;
- respectarea tuturor elementelor de conținut;
- corectitudinea informațiilor;
- aspectul;
- respectarea termenului de predare;
- modul de prezentare a proiectului.

10 PROVOCĂRI GLUMEȚE PENTRU MINȚI ISTEȚE

1. Alege un fragment dintr-un text narativ și rezolvă sarcinile de mai jos.
 - Citește cu voce de șoricel, cu voce de somnoros sau cu voce de soprană.
 - Compune o ghicitoare despre textul ales sau despre personajul din acesta.
 - Folosește aplicații digitale¹ pentru a da glas personajelor din text.
2. Răspunde într-un mod original, lăsând imaginația să zboare. Ce-ar fi fost dacă...?
 - a. Baba Vrâncioaia avea șapte fete.
 - b. Pe ciobanul Bucur îl chema Voinic.
 - c. Karl nu reușea să facă puzzle-ul din gheață.
3. Realizează un **Jurnal de vacanță**.
 - Ai nevoie de: carton colorat, hârtie colorată, hârtie albă, sfoară, perforator, carioci și alte materiale din natură (scoici, frunze, flori presate).
 - Instrucțiuni: În primul rând, taie două dreptunghiuri din cartonul colorat, pentru a face copertele jurnalului. Apoi taie cel puțin 8 dreptunghiuri de aceeași mărime din hârtia albă, pentru a face paginile jurnalului. Pune dreptunghiurile albe între cele colorate și perforează-le pe latura mai lungă a dreptunghiurilor. Introdu sfoara prin aceste găuri și leagă foile între ele. Decorează coperta din față cu materiale diverse.
 - Te invit să scrii amintirile din vara aceasta în noul tău jurnal!
4. Desenează pe o foaie A4 o filă de jurnal într-un mod cât mai original.

¹ De exemplu, Chatterpix.

5. Alcătuieste o poezie-cvintet despre *vacanță*.

6. Alcătuieste un acrostih, după model, pornind de la cuvântul JURNAL.

Visează privind la norii de pe cer,
Ascultând și glasul apei.
Călătorește cât mai mult,
Având o busolă cu tine.
Notează în jurnal amintirile tale, apoi
Ține ochii închiși, cântă
Alergând desculț prin iarbă.

acrostih: poezie în care
literele inițiale ale versurilor
alcătuiesc un cuvânt.

7. Ți amintești de personajul **Încurcă-lume**? El a amestecat titlurile unor cărți din lectura de vacanță. Reconstituie pe caiet lista de lecturi.

Indiciu:

Autorii cărților sunt: Alexandru Mitru, Mircea Sântimbreanu, Gellu Naum, Mark Twain, E.B. White, Michael Ende

Poveste mare
Recreația fără sfârșit
Legendele Charlottei

A doua carte cu cerșetor
Pânza Olimpului
Prinț și Apolodor

8. Scrie pe caiet cât mai multe cuvinte la care te gândești când auzi cuvântul „vacanță”. Poți utiliza o aplicație digitală² în care să introduci aceste cuvinte într-un desen potrivit.

9. Ce cuvinte rimează (se potrivesc) cu: *vacanță*, *mare*, *natură*, *drumeție*?

10. Cuvinte codate. Știind că I-4, I-1, V-4, II-2 este codul pentru cuvântul MARE, descoperă cuvintele codate mai jos.

- IV-4, V-3, I-1, IV-3, II-1
- IV-4, II-1, I-2, V-5, V-4, II-2
- V-3, II-2, V-1, III-5, V-5, V-4, II-1
- III-4, I-2, I-3, V-2, II-4, II-1

I	II	III	IV	V	
A	Ă	Â	B	C	1
D	E	F	G	H	2
I	Î	J	J	L	3
M	N	O	P	R	4
S	Ș	T	Ț	U	5
V	W	X	Y	Z	6

² De exemplu, WordArt.